

กรอบความเป็นส่วนตัว ความขัดแย้ง และสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่น
ในกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
วุฒินี กมลภัทรากูร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
ตุลาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กรอบความเป็นส่วนตัว ความขัดแย้ง และสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่น
ในกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
วุฒินี กมลภัทรากูร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
ตุลาคม 2546

วุฒิณี กมลภัทรากูร. (2546). *กรอบความเป็นส่วนตัว ความขัดแย้ง และสัมพันธภาพระหว่าง บิดามารดากับบุตรวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานินท์ กศ.ม. (จิตวิทยา พัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร. นิยะดา จิตต์จรัส, รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน ศาสตรภัทร.

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึง (1) กรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น (2) กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดามอบให้บุตรวัยรุ่น (3) ความแตกต่างระหว่างกรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นและกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดาให้กับบุตรวัยรุ่น (4) ความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นและกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดามอบให้กับบุตรวัยรุ่น กับความขัดแย้งและสัมพันธภาพระหว่างบุตรวัยรุ่นกับบิดามารดา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นวัยรุ่น จำนวน 400 คน ที่มีอายุระหว่าง 13 – 14 ปี และ 17 – 18 ปี อาศัยอยู่กับบิดามารดา และกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ม. 2 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ม. 5 ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัว และแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดสอบที และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาที่สำคัญมีดังนี้

1. โดยรวม วัยรุ่นมีความต้องการความเป็นส่วนตัวในระดับมาก และ วัยรุ่นเห็นว่าบิดามารดาให้ความเป็นส่วนตัวแก่ตนในระดับค่อนข้างมาก

2. พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกรอบความเป็นส่วนตัวรายด้านระหว่างเพศ โดยวัยรุ่นเพศชายมีกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) มากกว่าเพศหญิง และเพศหญิงมีกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อน การแสวงหาความบันเทิง การใช้เวลาว่าง และในเรื่องการวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัวมากกว่าเพศชาย

3. พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกรอบความเป็นส่วนตัวระหว่างวัย โดยวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อน การคบเพื่อน ต่างเพศรวม

ความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) และการดูแลสุขภาพอนามัย มากกว่าวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี

4. พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่นชายและบุตรวัยรุ่นหญิง โดยบิดาให้กรอบความเป็นส่วนตัวกับบุตรวัยรุ่นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเฉพาะ ในเรื่องการคบเพื่อน และการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) และบิดาให้กรอบความเป็นส่วนตัวส่วนในเรื่องการใช้เวลาว่างแก่วัยรุ่นเพศหญิงมากกว่าวัยรุ่นเพศชาย

5. พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี โดยบิดาจะให้กรอบความเป็นส่วนตัวแก่บุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มากกว่า บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี ในเรื่องการแต่งกาย การคบเพื่อน การคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) การแสวงหาความบันเทิง การดูแลสุขภาพอนามัย และในเรื่องการวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว

6. พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดามอบให้บุตรวัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง โดยมารดาจะให้กรอบความเป็นส่วนตัวกับวัยรุ่นเพศชายมากกว่าวัยรุ่นเพศหญิงในเรื่องการคบเพื่อน และการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) และจะให้กรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการใช้เวลาว่างกับวัยรุ่นเพศหญิงมากกว่าวัยรุ่นเพศชาย

7. พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดามอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี โดยมารดาจะให้กรอบความเป็นส่วนตัวแก่บุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มากกว่า บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี ในเรื่องการแต่งกาย การคบเพื่อน การคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) การแสวงหาความบันเทิง การดูแลสุขภาพอนามัย และในเรื่องการวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว

8. พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดามอบให้กับความต้องการความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น ทั้งในภาพรวมและรายด้าน 9 ด้าน โดยวัยรุ่นมีกรอบความเป็นส่วนตัวมากกว่ากรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดามอบให้กับบุตรวัยรุ่น

9.ความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นกับกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.18$) กับระดับความขัดแย้งที่มีต่อบิดา

10.ความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นกับกรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดามอบให้มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.23$) กับระดับความขัดแย้งที่มีต่อมารดา

11. ระดับความขัดแย้งที่เกิดกับบิดามีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=-.31$) กับสัมพันธภาพระหว่างบิดากับบุตรวัยรุ่น

12. ระดับความขัดแย้งที่เกิดกับมารดามีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=-.29$) กับสัมพันธภาพระหว่างมารดากับบุตรวัยรุ่น

**PRIVACY SPACE: CONFLICT AND RELATIONS BETWEEN PARENTS AND
TEENAGERS IN BANGKOK**

AN ABSTRACT

By

WUTTINEE KAMOLPATTARAKUL

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Developmental Psychology
at Srinakharinwirot University
October 2003**

Wuttinee Kamolpattarakul. (2003). *Privacy Space: Conflict and Relations Between Parents and Teenagers in Bangkok*. Master thesis, M.Ed. (Developmental Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr.Niyada Chittcharat, Associate Professor Duangduen Satraphat.

The objectives of the study were to explore (1) the privacy space needed by teenagers, (2) the privacy space of teenagers given by their parents, (3) the difference between the privacy space needed by teenagers and their privacy space given by their parents, (4) the relations among that difference, conflicts between teenagers and their parents, and the relationship between their parents and teenagers.

The sample for this study comprised 400 teenagers, aged between 13 and 14, and between 17 and 18, living with their parents, studying at Mathayomsuksa 2 and Mathayomsuksa 5 at government high schools. The sample was drawn by stratified, multistage sampling method.

Data were collected using self-administered questionnaires, completed by respondents. The questionnaires were designed to obtain information on the respondents' opinions about the privacy space and their relationship with the parents. The t-test and Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient were used to analyze the data.

The study results revealed that:

(1) Teenagers wanted a large space of privacy and perceived that their parents gave them quite a large space of personal privacy;

(2) There was significantly difference in the extent of privacy space between male and female teenagers. Teenaged boys gave more importance to friends of opposite sex as their personal or private domain than teenaged girls while teenaged girls gave more emphasis on friends, free time spending, and social manner.

(3) There was significantly difference in the extent of privacy space between teenagers in the 13-14 age group and teenagers in the 17-18 age group. Teenagers in the 17-18 age group gave more emphasis on friends, including friends with the opposite sex as well as personal health care as their privacy space than teenagers in the 13-14 age group.

(4) There was significantly difference in the extent of privacy space given by fathers to sons and daughters. Fathers gave more privacy space to their teenaged sons than their teenaged daughters especially when it came to the issues of friends of the opposite sex or special friends, while teenaged daughters were given more privacy space in free time spending.

(5) There was significantly difference in the extent of privacy space given by fathers to teenagers in the 13-14 age group and teenagers in the 17-18 age group. Fathers gave more privacy space to their sons in the 17-18 age group in the areas of clothes, friends especially friends of the opposite sex, entertainment, health care and social manner than sons in the 13-14 age group.

(6) There was significantly difference in the extent of privacy space given by mothers to sons and daughters. Mothers gave more privacy space to their teenaged sons than their teenaged daughters, in the areas of friends including friends of the opposite sex but in the issue of free time spending, mother gave more personal privacy space to their teenaged daughters than their teenaged sons;

(7) There was significantly difference in the extent of privacy space given by mothers to teenagers in the 13-14 age group and teenagers in the 17-18 age group. Mothers gave more privacy space to their teenaged sons in the 17-18 age group than those in the 13-14 age group in the areas of clothes, friends including friends of the opposite sex, entertainment, health care and social manner.

(8) There was significantly differences, between the privacy space given to teenagers by their parents and the privacy space needed by them both in the aggregate term and in specified 9 aspects of the privacy, in which the privacy space needed by teenagers was greater than that given by their parents.

(9) The difference in the privacy space needed by teenagers and that given by their father had significant positive correlation ($r=.18$) with the level of their conflicts with their fathers.

(10) The difference in the privacy space needed by teenagers and that given by their mothers had significant positive correlation ($r=.23$) with the level of their conflicts with their mothers.

(11) The level of conflicts with their fathers had significant negative correlation ($r= -.31$) with the relationship between their fathers and teenagers.

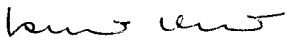
(12) The level of conflicts with their mothers had significant negative correlation ($r=-.29$) with the relationship between their mothers and teenagers.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

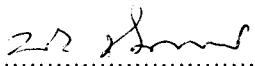
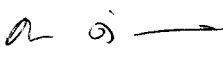
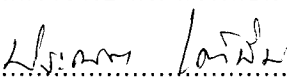
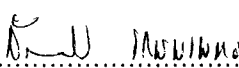
กรอบความเป็นส่วนตัว ความขัดแย้ง และสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่น
ในกรุงเทพมหานคร

ของ
นางสาววุฒิณี กมลภัทรากูร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่...24... เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร. นิยะดา จิตต์จรัส)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน ศาสตรภัทร)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประณต แก้วนิม)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณา ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ดร.นิยะดา จิตต์จรัส ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ดวงเดือน ศาสตรภัทร กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาคอยชี้แนะให้คำปรึกษา คำแนะนำ พร้อมทั้งแนวคิด และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตลอดจนการแก้ไขข้อบกพร่องจนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างมาก และขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการพิจารณาเค้าโครงละเอียดปริญญานิพนธ์ และ กรรมการสอบทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำเพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอ กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดา วัลย์เกษมเนตร ที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบ ปากเปล่าในปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ และ Professor William J. Klausner ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา และให้ความเห็นในระหว่างการทำปริญญานิพนธ์ และ ขอขอบคุณนักเรียน และอาจารย์ในกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็น อย่างดี

ขอโน้มระลึกถึงพระคุณของบิดามารดา และพระคุณของคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณ พี่ เพื่อน ร่วมชั้นปีเดียวกับผู้วิจัยวิชาเอกจิตวิทยา พัฒนาการทุกท่าน ที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่ผู้วิจัยตลอดมา

นางสาว วุฒิณี กมลภัทรากูร

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษา	3
	ความสำคัญของการศึกษา	4
	ขอบเขตของการศึกษา	4
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	4
	ตัวแปรที่ศึกษา	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
	นิยามปฏิบัติการ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	ปัจจัยทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมมนุษย์	10
	ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่มีต่อพฤติกรรมมนุษย์	11
	ความเป็นส่วนตัว	17
	ความหมายของความเป็นส่วนตัว	17
	ความเป็นส่วนตัวในแง่สังคมวิทยา	18
	ความเป็นส่วนตัวในสังคมไทย	19
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัว	22
	ความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น	25
	ลักษณะเฉพาะของวัยรุ่น	25
	พัฒนาการทางด้านสังคมและอารมณ์ของวัยรุ่น	26
	ความต้องการของวัยรุ่น	27
	ความต้องการความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น	30
	ความขัดแย้งและสาเหตุของความขัดแย้ง	31
	ความหมายของความขัดแย้งระหว่างบุคคล	31
	ลักษณะของความขัดแย้งระหว่างบุคคล	32
	สาเหตุของความขัดแย้งระหว่างบุคคล	32

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	ความขัดแย้งของวัยรุ่นที่มีต่อบิดามารดา	33
	สัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาและบุตรวัยรุ่น	36
	ความหมายของสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	36
	ทฤษฎีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	38
	ลักษณะของสัมพันธภาพในครอบครัว	41
	สัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่-ลูก	43
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาและบุตรวัยรุ่น	44
	สมมติฐานการวิจัย	47
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	48
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	49
	การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง	49
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	50
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	55
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
5	สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	86
	บรรณานุกรม	98
	ภาคผนวก	103
	ประวัติย่อผู้วิจัย	109

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	57
2	แสดงกรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น.....	57
3	เปรียบเทียบกรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิง.....	62
4	เปรียบเทียบกรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นตามตัวแปรอายุ.....	65
5	เปรียบเทียบกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดาตอบให้บุตรวัยรุ่น เพศชายและเพศหญิง.....	68
6	เปรียบเทียบกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดาตอบให้บุตรวัยรุ่น ตามตัวแปรอายุ.....	71
7	เปรียบเทียบกรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดาตอบให้บุตรวัยรุ่น เพศชายและเพศหญิง.....	74
8	เปรียบเทียบกรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดาตอบให้บุตรวัยรุ่น ตามตัวแปรอายุ.....	77
9	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดา มอบให้และความต้องการความเป็นส่วนตัวของบุตรวัยรุ่น.....	81
10	ความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัว ของบิดากับบุตรวัยรุ่น กับระดับความขัดแย้งกับบิดา.....	83
11	ความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัว ของมารดากับบุตรวัยรุ่น กับระดับความขัดแย้งกับมารดา.....	84
12	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความขัดแย้งและสัมพันธภาพ ระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่น.....	84

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้มีหมวดซึ่งว่าด้วย “สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย” และได้การตอบรับเป็นอย่างดีในสังคม แต่ปัญหาที่ตามมาสำหรับเรื่องนี้คือ ประชาชนชาวไทยผู้ซึ่งอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้เข้าใจความหมายของคำว่า “สิทธิและเสรีภาพ” เพียงพอหรือพร้อมที่จะเข้าใจถึง “สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล” ที่ตนพึงมีหรือไม่ ก่อนที่เราจะเข้าใจถึงคำว่า “สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล” คงต้องตั้งคำถามว่าเราเข้าใจในคำว่า “เรื่องส่วนตัว” มากน้อยเพียงใด เนื่องจาก หากเราไม่สามารถแยกแยะได้ว่าเรื่องใดคือ “เรื่องส่วนตัว” และเรื่องใดคือ “เรื่องส่วนรวม” ได้แล้วนั้น คงเป็นการยากที่จะเข้าใจถึง “สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล” และการใช้สิทธิและเสรีภาพได้อย่างถูกต้อง

ในการสร้างพื้นฐานของความเข้าใจและการปฏิบัติตนในระหว่างเรื่องส่วนตัวและในเรื่องของระเบียบสังคม ประเพณี และวัฒนธรรมอันเป็นเรื่องส่วนรวมนั้นครอบคลุมโดยเฉพาะอย่างยิ่งบิดามารดามีส่วนอย่างมากในการช่วยส่งเสริมความเข้าใจในเรื่องนี้ว่าเรื่องใดเป็นเรื่องส่วนตัวและเรื่องใดเป็นเรื่องของระเบียบสังคม ประเพณี วัฒนธรรม (เรื่องส่วนรวม) ให้กับสมาชิกในครอบครัว เนื่องจากครอบครัวเป็นหน่วยแรกสำหรับเด็กที่จะได้รับการเรียนรู้ถึงบรรทัดฐาน (norms) ของสังคม สามารถที่จะเลือกว่าอะไรควรปฏิบัติอะไรไม่ควร อะไรเป็นข้อห้ามของสังคม อะไรไม่ใช่ การปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคมเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และเพื่อให้สังคมอยู่รอดมีความต่อเนื่องและเป็นปึกแผ่น นอกจากนั้นครอบครัวยังสร้างหรือปลูกฝังระเบียบวินัย หรือพฤติกรรมที่มีการยอมรับในสังคม รวมทั้งการปลูกฝังค่านิยมอันรวมถึง ศีลธรรมและจริยธรรมด้วย (ณรงค์ เสียงประชา. 2538: 164-165) ดังนั้น บทบาทของบิดามารดาในการอบรมสั่งสอนจึงมีอิทธิพลต่อเด็กในการที่จะเรียนรู้ถึง “เรื่องส่วนตัว” และ “เรื่องส่วนรวม”

จากงานวิจัยในต่างประเทศพบว่า มารดามีแนวโน้มในการให้ข่าวสารทางระเบียบสังคมโดยตรงแก่บุตร เกี่ยวกับศีลธรรม ประเพณี และสิ่งที่ควรระมัดระวัง แต่หากเรื่องใดเป็นเรื่องส่วนตัวของบุตร มารดาจะใช้ข่าวสารโดยอ้อมแก่บุตร เช่น การให้เหตุผลว่าทำไมถึงไม่อนุญาตให้นอนดึก แต่หากเด็กต้องการที่จะนอนดึก มารดาก็จะไม่คัดค้านแต่จะมีการตอรองเรื่องเวลา ซึ่งในเรื่องของการเจรจาต่อรองระหว่างมารดากับบุตรนี้ พบแนวโน้มว่าเป็นในเรื่องส่วนตัวมากกว่าเรื่องของระเบียบสังคม ประเพณี วัฒนธรรม เช่น การขอนอนดึกในวันธรรมดา การเลือกเสื้อผ้า นอกจากนี้ในงานวิจัยยังกล่าวถึงบทบาทของมารดาในการบอกถึงความ

แตกต่างระหว่างเรื่องส่วนตัวและเรื่องของสังคม ประเพณี และวัฒนธรรม ให้กับบุตรและให้เขาได้รับรู้ถึงว่าเขามีอิสระที่เลือกปฏิบัติหรือไม่ในเรื่องที่เป็นเรื่องส่วนตัว และการเลือกปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติกับเรื่องที่เป็นขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมของสังคมที่เด็กต้องยอมรับ (Nucci & Weber. 1995: 1438-1452) นอกจากนั้นยังพบความขัดแย้งระหว่างวัยรุ่นกับบิดา โดยเป็นความขัดแย้งที่เกิดจากความแตกต่างของแนวคิดที่ว่าอะไรเป็นเรื่องในการควบคุมของบิดาและอะไรเป็นเรื่องส่วนตัวของเด็ก เช่น บุตรวัยรุ่นมักจะมีปากเสียงกับบิดาในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ โดยวัยรุ่นอ้างว่าเป็นเรื่องส่วนตัวที่ตนจะคบกับใครก็ได้ถ้าต้องการ แต่บิดาจะอ้างถึงสิทธิในการดูแลบุตรว่าการคบเพื่อนต่างเพศเป็นเรื่องที่อยู่ในความดูแลของตน นอกจากนั้นในการศึกษาของผู้วิจัยพบว่า บุตรวัยรุ่นชายจะมีปัญหากับบิดามากกว่าบุตรวัยรุ่นหญิง (Nucci & Weber. 1995; citing Smetana. 1989a)

เนื่องจากวัยรุ่น เป็นวัยที่ต้องการอิสรภาพ เป็นวัยต้องการความเป็นส่วนตัว ความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นเป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ยากที่จะเข้าใจ เพราะวัยรุ่นต้องการเวลาสำรวจตัวเองทั้งทางร่างกายและจิตใจ และเพื่อจะทำได้โดยอิสระ วัยรุ่นจึงต้องการความเป็นส่วนตัวภายในบ้าน ซึ่งอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัวได้ (สมลักษณ์ สว่างโรจน์. 2539: 109-111) เพราะวัยรุ่นบางคนเริ่มกีดกันไม่ให้ผู้ใหญ่เข้ามายุ่งในเรื่องส่วนตัวของเขา (ศิริพร สิริยากุล 2534: 3) และมักจะพบบ่อย ๆ ว่า วัยรุ่นมีความต้องการที่จะดำเนินชีวิตด้วยตนเอง (สุชา และ สุรางค์ จันทน์เอม. 2520: คำนำ, 82) ซึ่งขัดกับบิดามารดาที่ไม่ยอมปล่อยให้ลูกเป็นอิสระ ยังคงเลี้ยงดู ดูแลเอาใจใส่ และถือสิทธิในการควบคุมพฤติกรรมส่วนใหญ่อยู่ (อำไพ อินฟ้าแสง. 2524: 70) ความขัดแย้งนี้เองจะมีผลต่อความสัมพันธ์ต่อกันหรือเรียกว่าสัมพันธภาพ ภายในครอบครัวระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่น (นวรรตน์ ศรีรัฐเพชร. 2539: 2) และทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวอันเกิดจากเรื่องส่วนตัว คือ มีความเห็นไม่ตรงกันระหว่างวัยรุ่นกับพ่อแม่ว่าอะไรเป็นเรื่องส่วนตัว อะไรไม่ใช่เรื่องส่วนตัว และ มีความเห็นไม่ตรงกันระหว่างวัยรุ่นและพ่อแม่ว่าถ้าเป็นเรื่องส่วนตัวแล้วพ่อแม่ควรเข้ามายุ่งเกี่ยวขอบรมว่ากล่าวมากน้อยเพียงใด ดังนั้น การศึกษาทำความเข้าใจถึงกรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก

อย่างไรก็ดีสำหรับประเทศไทย การศึกษาถึงกรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นนั้นไม่มีการศึกษาอย่างชัดเจน จากการสำรวจเอกสารพบว่า ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2516 เป็นต้นมา มีการศึกษาในเรื่องความสัมพันธ์ของความ เกรงใจกับขบวนการสังคมประกิต ซึ่งมีเรื่องการก้าวก้าวเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย แต่ไม่ได้ให้ความกระจ่างเกี่ยวกับในเรื่องขอบเขตความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น นอกจากนั้น การศึกษาถึงสัมพันธภาพระหว่างมารดาและบุตรวัยรุ่นมีเพียงการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู ในเรื่องเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างมารดาและบุตรวัยรุ่น รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อการปรับตัวของวัยรุ่น แต่ไม่ได้มีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นกับสัมพันธภาพในครอบครัว ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยใน

เรื่องขอบเขตความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นและสัมพันธภาพระหว่างวัยรุ่นกับบิดามารดาในเรื่องความเป็นส่วนตัว เนื่องจาก บิดามารดาเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดลูกมากที่สุด ไม่ว่าในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูหรือการให้คำแนะนำ (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2536 3) นอกจากนั้นในเรื่องขอบเขตความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น และอำนาจในการดูแลของบิดามารดาที่สามารถเข้าไปเกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวของบุตรนั้น มิได้มีการศึกษาที่ชัดเจน ซึ่งเป็นที่น่าสนใจว่าหากบุตรไม่ยอมรับขอบเขตอำนาจในการ ดูแลของบิดามารดาในเรื่องส่วนตัวแล้ว จะมีความเกี่ยวข้องกันอย่างไรกับสัมพันธภาพระหว่างมารดาและบุตร ซึ่งผลจากการศึกษาในครั้งนี้สามารถที่จะอธิบายถึงขอบเขตความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นและขอบเขตความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดาให้กับบุตรวัยรุ่น และความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่นที่มีในเรื่องขอบเขตความเป็นส่วนตัว เพื่อให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง ที่มีบุตรวัยรุ่น หรือผู้ที่ดูแลวัยรุ่น และผู้สนใจทั่วไปได้เข้าใจวัยรุ่นกับความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นได้ชัดเจนขึ้น เพื่อลดความขัดแย้งและกระชับสัมพันธภาพที่ดี และนำไปสู่การลดปัญหาสังคมของวัยรุ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

นอกจากนั้น ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า สิ่งที่ได้จากงานศึกษาวิจัยชิ้นนี้ สามารถเป็นพื้นฐานของการศึกษาวิจัยที่จะสามารถเชื่อมโยงไปสู่สาเหตุของปัญหาของการไม่เข้าใจในเรื่องสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในสังคมที่กำลังเป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบันได้ ดังที่ได้กล่าวไว้ในเบื้องต้นแล้วว่า ครอบครัวเป็นหน่วยแรกสำหรับเด็กที่จะได้รับการเรียนรู้ถึงพื้นฐาน (Norm) ของสังคม และสำหรับเรื่องสิทธิและเสรีภาพนั้น การให้ความสำคัญในเรื่องความเป็นส่วนตัว และกรอบความเป็นส่วนตัว ระหว่างบิดามารดาและบุตร จึงอาจถือได้ว่า เป็นพื้นฐานของของความเข้าใจในเรื่องสิทธิและเสรีภาพของบุคคล โดยเริ่มจากสังคมหน่วยย่อยที่เรียกว่า “ครอบครัว”

ความมุ่งหมายของการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะตอบคำถามสำคัญ 5 ประการคือ

1. กรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นเป็นอย่างไร เกี่ยวข้องอย่างไรกับอายุและเพศของวัยรุ่น
2. กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดามอบให้บุตรวัยรุ่นเป็นอย่างไร เกี่ยวข้องอย่างไรกับอายุและเพศของบุตรวัยรุ่น
3. กรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น และกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดาให้กับบุตรวัยรุ่นมีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด
4. ความแตกต่างระหว่างกรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น และกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดาให้กับบุตรวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กับความขัดแย้งระหว่างบุตรวัยรุ่นกับบิดามารดาหรือไม่อย่างไร

5. ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น มีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่นหรือไม่

ความสำคัญของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการทำความเข้าใจถึงขอบเขตความเป็นส่วนตัวที่วัยรุ่นต้องการ ซึ่งผลที่ได้จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับบิดามารดา ในการสร้างความเข้าใจถึงความต้องการความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น การเลือกปฏิบัติกับบุตรวัยรุ่นในเรื่องส่วนตัว และขอบเขตของความเป็นส่วนตัวที่วัยรุ่นสามารถให้บิดามารดาเข้าไปยุ่งเกี่ยวได้โดยไม่เกิดความขัดแย้ง ซึ่งจะสามารถลดความขัดแย้งและสร้างสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่นได้

นอกจากนั้นงานศึกษานี้ยังสามารถเป็นฐานให้กับผู้ที่ต้องการศึกษาในเรื่องของความเข้าใจในเรื่องส่วนตัวและเรื่องสังคมประเพณี วัฒนธรรมของวัยรุ่น หรือช่วงวัยอื่นในบริบทที่แตกต่างออกไปเพื่อเป็นประโยชน์ให้กับสังคมและการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

วัยรุ่นไทย อายุ 13-14 ปี และ 17-18 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ม. 2 และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ม. 5 ในกรุงเทพมหานคร ที่อาศัยอยู่ร่วมกับบิดามารดาและเรียนในโรงเรียนสหศึกษาที่มีการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร และ ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ ได้แก่ วัยรุ่น จำนวน 400 คน ที่มีอายุระหว่าง 13 – 14 ปี และ 17 – 18 ปี อาศัยอยู่กับบิดามารดา และกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ม. 2 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ม. 5 ซึ่งเป็นโรงเรียนสหศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่มีการเรียนการสอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ที่ได้รับการสุ่ม จากโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 4 โรงเรียน และจากโรงเรียนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 2 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

ตัวแปรที่ศึกษา แยกตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

จุดมุ่งหมายข้อที่ 1 2 และ 3

ตัวแปรต้น

- อายุ
- เพศ

ตัวแปรตาม

- กรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น
- กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่น
- กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดาอบให้บุตรวัยรุ่น
- ความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัว ของบุตรวัยรุ่นกับที่บิดามารดา มอบให้

จุดมุ่งหมายข้อที่ 4 และ 5

ตัวแปรที่ใช้ในการหาความสัมพันธ์

- ความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัว ของบุตรวัยรุ่นกับที่บิดามารดา มอบให้

ตัวแปรตาม

- ความขัดแย้งระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่น
- สัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

วัยรุ่น หมายถึง หมายถึง ชาย และหญิง ที่มีอายุ 13-14 ปี และ 17-18 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ม. 2 และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ม. 5 ในกรุงเทพมหานคร ที่อาศัยอยู่ร่วมกับบิดามารดาและเรียนในโรงเรียนสหศึกษา จากโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา และ โรงเรียนในการดูแลของทบวงมหาวิทยาลัย (โรงเรียนสาธิตฯ)

เรื่องส่วนตัว หมายถึง เรื่องที่บุคคลมีสิทธิเสรีภาพที่จะประพฤติปฏิบัติได้โดยที่สังคม ประเพณี ไม่มีสิทธิมากำหนดกฎเกณฑ์ในการเลือกปฏิบัติ เป็นเรื่องที่บุคคลสามารถเลือกกระทำ หรือไม่กระทำได้ด้วยตนเอง โดยที่บุคคลอื่นมีสิทธิเข้ามายุ่งเกี่ยวได้น้อยที่สุด และขึ้นอยู่กับ ความพึงพอใจของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งในการศึกษานี้จะครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เรื่องการแต่งกาย รวมความไปถึงการเลือกซื้อเสื้อผ้า
2. เรื่องการคบเพื่อน รวมความถึงการติดต่อสื่อสาร การใช้โทรศัพท์ การเขียนจดหมาย การใช้ internet ในการติดต่อสื่อสาร
3. การคบเพื่อนต่างเพศ ในความหมายของการเป็น แฟน หรือ เพื่อนพิเศษ (special friend)
4. การเรียน หรือการหาความรู้ เช่น จะเรียนอะไร เรียนที่ไหน เมื่อใด รวมความถึง การเรียนพิเศษนอกเวลา การกวดวิชา
5. การประกอบอาชีพ
6. การแสวงหาความบันเทิง ทั้งในบ้านและนอกบ้าน
7. การใช้เวลาว่าง และงานอดิเรก และการกีฬา ดนตรี และการท่องเที่ยว
8. การดูแลสุขภาพและอนามัย
9. การวางตัวและการประพฤติปฏิบัติในบางเรื่องที่เป็นเรื่องนอกบ้านแต่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัวอยู่

นิยามปฏิบัติการ

อายุ และเพศของบุตรวัยรุ่น หมายถึง อายุและเพศที่บุตรวัยรุ่นระบุในแบบสอบถาม ในส่วนข้อมูลบุคคล โดยแบ่งเป็นกลุ่มอายุระหว่าง 13-14 ปี และ 17-18 ปี เพศชาย และหญิง

กรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น หมายถึง ขอบเขตและความสำคัญของเรื่องส่วนตัวที่วัยรุ่นกำหนดให้กับตนเองว่าเรื่องใดเป็นเรื่องที่ตนมีสิทธิเสรีภาพที่จะประพฤติปฏิบัติได้โดยที่สังคม ประเพณี ไม่มีสิทธิมากำหนดกฎเกณฑ์ในการเลือกปฏิบัติ และเป็นเรื่องที่ตนสามารถเลือกกระทำหรือไม่กระทำได้ด้วยตนเอง โดยที่บิดามารดามีสิทธิเข้ามายุ่งเกี่ยวได้น้อยที่สุด และปริมาณการเข้ามายุ่งเกี่ยวนั้นขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของวัยรุ่นผู้นั้น ดังที่ได้นิยามไว้ 9 ด้านในนิยามศัพท์เฉพาะ

กรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นนี้ วัดได้จากแบบสอบถามความเป็นส่วนตัวที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยคะแนนจากแบบสอบถามความเป็นส่วนตัวในแต่ละด้าน ทั้ง 9 ด้าน จะสะท้อนถึงความสำคัญของความเป็นส่วนตัวในแต่ละด้านที่วัยรุ่นให้ความสำคัญและไม่ต้องการให้บิดามารดาเข้าไปก้าวก่าย หากวัยรุ่นนั้นไม่ยินยอม

กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิฑามารตามอบให้กับบุตรวัยรุ่น หมายถึง ขอบเขตที่บิดาและมารดาถือสิทธิ์เข้าไปควบคุม ในการประพฤติปฏิบัติ ในเรื่องส่วนตัว 9 ด้านของวัยรุ่น ดังที่นิยามไว้ในนิยามศัพท์เฉพาะ

กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดาและมารดา มอบให้กับบุตรวัยรุ่นนี้ วัดได้จากแบบสอบถาม ความเป็นส่วนตัวที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยคะแนนจากแบบสอบถามความเป็นส่วนตัวในแต่ละด้าน ทั้ง 9 ด้าน จะสะท้อนให้เห็นถึง ขอบเขตของความเป็นส่วนตัวในแต่ละด้านที่บิฑามารตามอบให้กับบุตรวัยรุ่น

ความขัดแย้งระหว่างบุตรวัยรุ่นกับบิฑามารดา หมายถึง ความคิด การรับรู้ ของบุตรวัยรุ่นที่ไม่สอดคล้องกับบิฑามารดา ในเรื่องส่วนตัว 9 ด้านของวัยรุ่น ดังที่นิยามไว้ในนิยามศัพท์เฉพาะ

ความขัดแย้งระหว่างบิฑามารดากับบุตรวัยรุ่นนี้ วัดได้จากแบบสอบถามความเป็นส่วนตัว ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยคะแนนจากแบบสอบถามจะสะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งระหว่างบิฑามารดากับบุตรวัยรุ่นในเรื่องของความเป็นส่วนตัวในแต่ละด้าน ทั้ง 9 ด้าน ของวัยรุ่นดังที่ได้นิยามไว้ในนิยามศัพท์เฉพาะ

สัมพันธภาพระหว่างบิฑามารดากับบุตรวัยรุ่น หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องผูกพันกันระหว่างบิฑามารดากับบุตรวัยรุ่น ลักษณะดังกล่าวประกอบไปด้วย

1. ความคุ้นเคยสนิทสนมระหว่างกัน หมายถึง การสามารถพูดคุยกันระหว่างบิฑามารดากับบุตรวัยรุ่นได้อย่างเป็นกันเอง และเข้าใจกัน เปิดเผย และร่วมรับรู้ความรู้สึกของกันและกันได้โดยไม่ต้องปิดบัง
2. ความเชื่อถือว่าวางใจที่มีต่อกัน หมายถึง ความเชื่อมั่นในสิ่งที่อีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติ ไม่หวาดระแวงกันเอง และไม่ละเมิดในสิทธิในความเป็นส่วนตัวของกันและกัน
3. ความผูกพันรักใคร่ระหว่างกัน หมายถึง การมีความเห็นอกเห็นใจ และแสดงความเป็นห่วงเป็นใยในสวัสดิภาพของกันและกัน รู้จักส่งเสริมกัน และพร้อมที่จะช่วยเหลือแบ่งเบาความทุกข์ที่อีกฝ่ายหนึ่งมีโดยไม่ทอดทิ้งกัน
4. ความสอดคล้องในสิ่งที่ปฏิบัติต่อกัน หมายถึง การยอมรับในความคิดและการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่ง หรือถึงแม้ว่าจะมีข้อขัดแย้งก็สามารถตกลงกันได้โดยความพึงพอใจทั้งสองฝ่าย

สัมพันธภาพระหว่างบิฑามารดากับบุตรวัยรุ่นนี้ วัดได้จากแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบิฑามารดากับบุตรวัยรุ่น ที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามของ นวรัตน์

ศรัทธาเพชร โดยคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม จะสะท้อนให้เห็นถึงสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่น

ความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัว ของบุตรวัยรุ่นกับที่บิดามารดามอบให้ หมายถึง ความแตกต่างระหว่างขอบเขตและความสำคัญของเรื่องส่วนตัวที่วัยรุ่นกำหนดให้กับตนเองว่าเรื่องใดเป็นเรื่องส่วนตัวที่ตนมีสิทธิเสรีภาพที่จะประพฤติปฏิบัติได้ กับ ขอบเขตและความสำคัญของเรื่องส่วนตัวที่บิดามารดาถือสิทธิ์เข้าไปควบคุมในการประพฤติปฏิบัติในเรื่องส่วนตัว 9 ด้านของวัยรุ่น ดังที่นิยามไว้ในนิยามศัพท์เฉพาะ

ความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัว ของบุตรวัยรุ่นกับที่บิดามารดามอบให้ วัดได้จากค่าความแตกต่างของคะแนนกรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น และ คะแนนกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดามอบให้กับบุตรวัยรุ่น ค่าความแตกต่างที่ได้จะสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวของบิดามารดา และบุตรวัยรุ่น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ปัจจัยทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมมนุษย์
2. ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่มีต่อพฤติกรรมมนุษย์
3. ความเป็นส่วนตัว
 - 3.1 ความหมายของความเป็นส่วนตัว
 - 3.2 ความเป็นส่วนตัวในแง่สังคมวิทยา
 - 3.2 ลักษณะความเป็นส่วนตัวในสังคมไทย
 - 3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัว
4. ความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น
 - 4.1 ลักษณะเฉพาะของวัยรุ่น
 - พัฒนาการทางด้านสังคมและอารมณ์ของวัยรุ่น
 - 4.2 ความต้องการของวัยรุ่น
 - 4.3 ความต้องการความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น
5. ความขัดแย้งและสาเหตุของความขัดแย้ง
 - 5.1 ความหมายของความขัดแย้งระหว่างบุคคล
 - 5.2 ลักษณะของความขัดแย้งระหว่างบุคคล
 - 5.3 สาเหตุของความขัดแย้งระหว่างบุคคล
 - 5.4 ความขัดแย้งของวัยรุ่นที่มีต่อบิดามารดา
 - สาเหตุ
 - ปัญหาพฤติกรรม
 - ปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งของวัยรุ่นที่มีต่อบิดามารดา
6. สัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาและบุตรวัยรุ่น
 - 6.1 ความหมายของสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
 - 6.2 ทฤษฎีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
 - 6.3 ลักษณะของสัมพันธภาพในครอบครัว
 - 6.4 สัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่-ลูก
 - 6.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาและบุตรวัยรุ่น

1. ปัจจัยทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมมนุษย์

ไทรแอนดิส (เมธาวิ อุดมธรรมานภาพ และคณะ. 2544: 62; อ้างอิงจาก Triandis. n.d.) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันชนรุ่นบุกเบิก ได้จัดแบ่งสังคมตามโครงสร้างเป็นสองลักษณะ คือ สังคมที่ให้ความสำคัญกับปัจเจกชน (Individualism) และสังคมที่ให้ความสำคัญกับชุมชน (Collectivism) โครงสร้างทางสังคมแต่ละลักษณะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์แตกต่างกันดังรายละเอียดต่อไปนี้

สังคมที่ให้ความสำคัญกับปัจเจกชน	สังคมที่ให้ความสำคัญกับส่วนรวมหรือชุมชน
- ให้คุณค่ากับบุคคล - ลักษณะเฉพาะบุคคลเป็นอิสระจากสังคม - ให้ความสำคัญกับความเป็นส่วนตัว - ให้ความสำคัญกับการแข่งขัน อำนาจ และความสำเร็จส่วนบุคคล - มีความขัดแย้งทางความคิดบ่อยครั้ง - ปัญหาทางอารมณ์เกิดขึ้นจากตนเอง - สังคมให้ความชื่นชมกับคนที่แสดงความเป็นตัวของตัวเอง - เน้นค่านิยมด้านความพอใจ (pleasure) ความสำเร็จ (achievement) การแข่งขัน (competition) อิสรภาพ (freedom) - ความสัมพันธ์ระหว่างคนในกลุ่มเปลี่ยนแปลงไปได้ง่ายไม่ยั่งยืน - รักษาเกียรติภูมิของตนเอง - ดำเนินชีวิตเป็นอิสระ มีกิจกรรมเฉพาะตัว เช่น การว่ายน้ำ การนอนในห้องส่วนตัว - สัมพันธ์ภาพระหว่างแม่กับลูกค่อนข้างน้อย สัมผัสทางกายน้อยกว่า	- ให้คุณค่ากับชุมชน กลุ่มชน - ลักษณะเฉพาะบุคคลเปลี่ยนแปลงตามบริบททางสังคม - ให้ความสำคัญกับคนที่กระทำเพื่อส่วนรวม - เน้นความร่วมมือในกลุ่มและความสำเร็จของกลุ่มร่วมกัน - ไม่มีความขัดแย้งทางความคิด - ปัญหาทางอารมณ์เกิดขึ้นจากสัมพันธภาพระหว่างบุคคล - สังคมให้คนชื่นชมกับคนที่อ่อนน้อมถ่อมตน - เป็นค่านิยมด้านความมั่นคงปลอดภัย (security) การเชื่อฟัง (obedience) การยินยอม และการคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพ (relationship) ในกลุ่ม - ความสัมพันธ์ระหว่างคนในกลุ่มมีความใกล้ชิดสนิทสนมเป็นระยะเวลายาวนาน - รักษาเกียรติภูมิของตนเองและผู้อื่น - การดำเนินชีวิตร่วมกัน เช่น การนอนในห้องร่วมกัน - แม่อุ้มมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน อุ้มชู กอดรัด มีสัมผัสทางกายมากกว่า

2. ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่มีต่อพฤติกรรมมนุษย์

บริสลิน (เมธาวิ อุดมธรรมานุภาพ และคณะ. 2544: 67 อ้างอิงจาก Brilinn. n.d.) นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลายได้อธิบายลักษณะของวัฒนธรรม ดังนี้

1. วัฒนธรรมเป็นพื้นฐานของการกำหนดพฤติกรรมแบบอย่างการดำเนินชีวิต ตลอดจนค่านิยมของประชาชน
2. วัฒนธรรมของแต่ละสังคมสืบต่อกันมาโดยประชาชนของสังคมนั้น
3. บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้นำชุมชนเป็นแกนนำของการสืบทอดวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนรุ่นต่อไป
4. เมื่อบุคคลจากต่างวัฒนธรรมมาอยู่ร่วมกัน จะเห็นความแตกต่างทางพฤติกรรมที่เกิดจากวัฒนธรรมได้ชัดเจนขึ้น
5. วัฒนธรรมที่มีคุณค่าสามารถดำรงอยู่อย่างยั่งยืน
6. ประชาชนจะแสดงความรู้สึกต่อต้านหากวัฒนธรรมของตนถูกละเลยหรือถูกละเมิด
7. วัฒนธรรมอาจมีบทบาทที่ชัดเจนกับบุคคลในช่วงใดช่วงหนึ่งของชีวิต

ในวัฒนธรรมตะวันตกกำหนดเกณฑ์บรรทัดฐานโดยให้คุณค่ากับปัจเจกชน ส่วนวัฒนธรรมตะวันออกกำหนดบรรทัดฐานทางสังคมที่มุ่งให้สมาชิกในสังคม เชื่อฟัง หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า ควบคุมการแสดงอารมณ์ความรู้สึก และมุ่งมั่นรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในกลุ่ม เพื่อคงความเป็นชุมชนไว้ (เมธาวิ อุดมธรรมานุภาพ และคณะ. 2544: 65) สำหรับประเทศไทยนั้น ทองปิลว ชมชื่น (2522) กล่าวไว้ในหนังสือ โครงสร้างสังคมไทย ว่า เป็นสังคมปัจเจกชน รักอิสระ และถือสันโดษ แต่ก็เป็สังคมที่ให้ความชื่นชมกับคนที่อ่อนน้อมถ่อมตน ให้ความสำคัญกับการกระทำเพื่อส่วนรวม ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีความใกล้ชิด และไม่ค่อยมีความขัดแย้งทางด้านความคิดอย่างชัดเจน มีความต้องการที่จะดำรงไว้ซึ่งความเป็นชุมชน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า สังคมไทย ยังไม่เป็นที่ระบุอย่างแน่ชัดว่า ถูกจัดอยู่ในกลุ่มสังคมปัจเจกชน หรือ สังคมที่ให้ความสำคัญกับส่วนรวมหรือชุมชน เพราะเนื่องจากสังคมไทย ได้รวมเอาจุดเด่นของทั้งสังคมปัจเจกชน และสังคมที่ให้ความสำคัญกับส่วนรวมหรือชุมชน จึงเป็นที่น่าศึกษาว่า คนในสังคมไทยจะมีข้อขัดแย้งหรือไม่ในเรื่องนี้ เพราะจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า สังคมปัจเจกชน ให้ความสำคัญกับความเป็นส่วนตัว แต่สังคมชุมชน มีการดำเนินชีวิตร่วมกัน หรือ สังคมปัจเจกชน ให้ความสำคัญกับคนที่แสดงความเป็นตัวของตัวเอง แต่สังคมชุมชน มีค่านิยมกับการเชื่อฟัง และยินยอม ไม่มีความขัดแย้งทางความคิด

นอกเหนือจากนั้น ปัจจุบันได้มีปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ได้กำหนดมาตรฐานเพื่อส่งเสริมการเคารพสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งประเทศไทยก็เป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกที่ยอมรับปฏิบัติตามปฏิญญาสากลนี้ ซึ่งมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1

มนุษย์ทั้งหลายเกิดมาอิสระเสรีและเท่าเทียมกันทั้งศักดิ์ศรีและสิทธิ สิทธิทุกควรได้รับการประสิทธิประสาทเหตุผลและมโนธรรม และความปฏิบัติต่อกันอย่างฉันพี่น้อง

ข้อที่ 2

บุคคลชอบที่จะมีสิทธิและเสรีภาพประดาที่ระบุไว้ในปฏิญานนี้ ทั้งนี้โดยไม่มี การจำแนกความแตกต่างในเรื่องใด เช่น เชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความเห็นทางการเมือง หรือทางอื่นใด ชาติหรือสังคมอันเป็นที่มาเดิม ทรัพย์สิน หรือสถานะอื่นใด

นอกจากนี้ การจำแนกข้อแตกต่างโดยอาศัยมูลฐานแห่งสถานะทางการเมือง ทางตุลาณาหรือทางเรื่องระหว่างประเทศของแต่ละประเทศ หรือดินแดนซึ่งบุคคลสังกัดจะทำได้ ทั้งนี้ไม่ว่าดินแดนดังกล่าวจะเป็นเอกราชอยู่ในความพิทักษ์ มิได้ปกครองตนเองหรืออยู่ภายใต้การจำกัดแห่งอธิปไตยอื่นใด

ข้อที่ 3

บุคคลมีสิทธิในการดำรงชีวิต ในเสรีธรรมและในความมั่นคงแห่งร่างกาย

ข้อที่ 4

บุคคลใดจะถูกบังคับให้เป็นทาส หรืออยู่ภาวะจำยอมใด ๆ มิได้ การเป็นทาสและการค้าทาสจะทำได้ในทุกรูปแบบ

ข้อที่ 5

บุคคลใดจะถูกทรมาน หรือได้รับการปฏิบัติ หรือการลงทัณฑ์ซึ่งทารุณโหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือถูกดูหมิ่นเกียรติมิได้

ข้อที่ 6

ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับว่าเป็นบุคคลในกฎหมายไม่ว่า ณ ที่ใด

ข้อที่ 7

ทุกคนต่างเสมอกันในกฎหมายและชอบที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองอย่างเสมอหน้า การเลือกปฏิบัติและการ ยุยงส่งเสริมให้เกิดการเลือกปฏิบัติเช่นนั้น เป็นการล่อลวงละเมิดปฏิญานนี้

ข้อที่ 8

บุคคลมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาอย่างได้ผลโดยศาลแห่งชาติ ซึ่งมีอำนาจเนื่องจากการกระทำใด ๆ อันละเมิดต่อสิทธิขั้นพื้นฐาน ซึ่งตนได้รับจากรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ข้อที่ 9

บุคคลใดจะถูกจับ กักขัง หรือเนรเทศโดยพลการมิได้

ข้อที่ 10

บุคคลมีความเท่าเทียมกับอย่างบริบูรณ์ในอันที่จะได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรมและเปิดเผย โดยศาลซึ่งเป็นอิสระและไร้อคติ ในการวินิจฉัยชี้ขาดสิทธิและหน้าที่ ตลอดจนข้อที่ตนถูกกล่าวหาใด ทางอาญา

ข้อที่ 11

(1) บุคคลซึ่งถูกกล่าวหาด้วยความผิดทางอาญา มีสิทธิที่จะได้รับการสนับสนุนไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะมีการพิสูจน์ว่ามีความผิดตามกฎหมายในกานพิจารณาโดยเปิดเผย ที่ซึ่งตนได้รับหลักประกันทั้งหมดที่จำเป็นในการต่อสู้คดี

(2) บุคคลใดจะถูกถือว่ามีความผิดอันมีโทษทางอาญาใด ๆ ด้วยเหตุผลที่ตนได้กระทำหรือละเว้นการกระทำใด ๆ ซึ่งกฎหมายของประเทศหรือกฎหมายระหว่างประเทศ ในขณะที่มีการกระทำนั้นมิได้ระบุ ว่าเป็นความผิดทางอาญามิได้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่ใช้อยู่ในขณะที่มีการกระทำความผิดทางอาญานั้นเกิดขึ้นมิได้

ข้อที่ 12

การเข้าไปแทรกสอดโดยพลการในกิจส่วนตัว ครอบครัว เคหะสถาน การส่งข่าวสาร ตลอดจนการโจมตีต่อเกียรติและชื่อเสียงของบุคคลนั้นจะทำได้ ทุก ๆ คนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายจากการแทรกแซงและโจมตีดังกล่าว

ข้อที่ 13

(1) บุคคลมีสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการเคลื่อนย้าย และในถิ่นที่อยู่ภายในขอบเขตดินแดนของแต่ละรัฐ

(2) บุคคลมีสิทธิที่จะเดินทางออกจากประเทศใด ๆ รวมทั้งของตนเองและที่จะกลับคืนสู่บ้านเกิดเมืองนอน

ข้อที่ 14

(1) บุคคลมีสิทธิที่จะแสดงความและพักพิงในประเทศอื่น ๆ เพื่อลี้ภัยจากการกดขี่ข่มเหง

(2) สิทธินี้จะกล่าวอ้างมิได้ในกรณีการฟ้องคดี ซึ่งโดยความจริงเกิดจากความผิดที่ไม่ใช่เรื่องการเมือง หรือจากการกระทำที่ขัดต่อความมุ่งประสงค์และหลักการของสหประชาชาติ

ข้อที่ 15

- (1) บุคคลมีสิทธิในการถือสัญชาติ
- (2) การถอนสัญชาติโดยพลการ หรือการปฏิเสธสิทธิที่จะเปลี่ยนสัญชาติของบุคคลนั้นจะกระทำมิได้

ข้อที่ 16

- (1) ชายและหญิงเมื่อเจริญวัยบริบูรณ์แล้ว มีสิทธิที่จะสมรสและที่จะสร้างครอบครัวโดยไม่มีกีดกันใด ๆ เนื่องจากเชื้อชาติ สัญชาติ หรือศาสนา บุคคลชอบที่จะมีสิทธิเท่าเทียมกันในเรื่องการสมรส ในระหว่างการสมานและการขาดจากการสมรส
- (2) การสมรสจะกระทำได้อีกโดยความยินยอมอย่างเสรี และเต็มใจของคู่บ่าวสาว ผู้ตั้งใจจะกระทำการสมรส
- (3) ครอบครัว คือ กลุ่มซึ่งเป็นหน่วยธรรมชาติและพื้นฐานของสังคมและชนบทที่จะได้รับการคุ้มครองโดยสังคมและรัฐ

ข้อที่ 17

- (1) บุคคลมีสิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยลำพังตนเอง และโดยการร่วมกับผู้อื่น
- (2) การยึดเอาทรัพย์สินของบุคคลใดไปเสียโดยพลการกระทำมิได้

ข้อที่ 18

บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่งความคิด มโนธรรม และศาสนา สิทธินี้รวมถึงเสรีภาพที่จะเปลี่ยนศาสนา หรือความเชื่อถือ และเสรีภาพที่จะแสดงให้ศาสนาหรือความเชื่อถือ ประจักษ์ในรูปของการสั่งสอนการปฏิบัติกิจความเคารพสักการะบูชา สวดมนต์ และการถือปฏิบัติพิธีกรรม ไม่ว่าโดยลำพังตนเอง หรือร่วมกับผู้อื่นในประชาคมและในที่สาธารณะหรือส่วนตัว

ข้อ 19

บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่งความเห็นและการแสดงออก สิทธินี้รวมถึงเสรีภาพที่จะยึดมั่นในความเห็นโดยปราศจากการแทรกสอดและที่จะแสวงหา รับ ตลอดจนแจ้งข่าว รวมทั้งความคิดเห็นโดยผ่านสื่อใด และโดยมีมติต้องคำนึงถึงเขตแดน

ข้อที่ 20

- (1) บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่งการชุมนุม และการสมาคมโดยสงบ
- (2) การบังคับให้บุคคลเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมจะกระทำมิได้

ข้อที่ 21

- (1) บุคคลมีสิทธิที่จะเข้าร่วมในรัฐบาลแห่งประเทศของตน ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยผู้แทนซึ่งผ่านการเลือกอย่างเสรี

(2) บุคคลมีสิทธิเข้าถึงเท่ากันในบริการสาธารณสุขในประเทศของตน

(3) เจตจำนงของประชาชนจะเป็นฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล เจตจำนงนี้แสดงออกโดยการเลือกตั้งเป็นครั้งเป็นคราวอย่างแท้จริง ด้วยการให้สิทธิออกเสียงอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันและโดยการลงคะแนนลับหรือวิธีการลงคะแนนอย่างเสรีที่คล้ายคลึงกัน

ข้อที่ 22

ในฐานะสมาชิกของสังคมด้วยความเพียรพยายามของชาติตลอดจนความร่วมมือระหว่างประเทศ และโดยสอดคล้องกับการจัดระเบียบและทรัพยากรของแต่ละรัฐ บุคคลที่สิทธิในความมั่นคงทางสังคมและชอบที่จะได้รับผลแห่งสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมซึ่งจำเป็นต่อศักดิ์และการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างเสรีของตน

ข้อที่ 23

(1) บุคคลมีสิทธิที่จะทำงานที่จะเลือกงานอย่างเสรี ที่จะมีสภาพการทำงานที่ยุติธรรมและพอใจและที่จะได้รับความคุ้มครองจากการว่างงาน

(2) บุคคลมีสิทธิในการรับค่าตอบแทนเท่ากันสำหรับการทำงานที่เท่ากัน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติใด ๆ

(3) บุคคลผู้ทำงานมีสิทธิในรายได้ซึ่งยุติธรรม และเอื้อประโยชน์เพื่อเป็นประกันสำหรับตนเองและครอบครัวให้ดำรงชีวิตมีค่าควรแก่ศักดิ์ศรีของมนุษย์ และถ้าจำเป็นก็ชอบที่จะได้รับความคุ้มครองทางสังคมอื่น เพิ่มเติม

(4) บุคคลมีสิทธิที่จะก่อตั้งและเข้าร่วมกับสหภาพแรงงานเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของตน

ข้อที่ 24

บุคคลมีสิทธิในการพักผ่อนและเวลาว่าง รวมทั้งการจำกัดเวลาทำงานที่ชอบด้วยเหตุผลและมีวันหยุดครั้งคราวที่ได้รับค่าตอบแทน

ข้อที่ 25

(1) บุคคลมีสิทธิในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอสำหรับสุขภาพ และความเพียงพอของตนและครอบครัว รวมทั้งอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย การรักษาพยาบาล และบริการสังคมที่จำเป็นและสิทธิในความมั่นคงในกรณีว่างงาน เจ็บป่วย ทุพพลภาพ เป็นหม้าย วัยชรา หรือการขาดปัจจัยในการเลี้ยงชีพอื่นใดในเหตุการณ์อันเกิดจากที่ตนจะควบคุมได้

(2) มารดาและบุตรชอบที่จะได้รับการดูแลและความช่วยเหลือเป็นพิเศษ เด็กทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นบุตรในหรือนอกสมรสย่อมได้รับความคุ้มครองทางสังคมเช่นเดียวกัน

ข้อที่ 26

(1) บุคคลมีสิทธิในการศึกษา การศึกษาจะเป็นสิ่งที่ให้เปล่าโดยไม่คิดมูลค่าอย่างน้อยที่สุดในชั้นประถมศึกษาและขั้นพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาให้เป็นการศึกษาภาคบังคับ

ขั้นเทคนิคและขั้นประกอบอาชีพ เป็นการศึกษาที่จะต้องจัดมีขึ้นโดยทั่ว ๆ ไป และขั้นสูงเป็นขั้นที่จะเปิดให้ทุกคนเท่ากันตามความสามารถ

(2) การศึกษาจะมุ่งไปในทางพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์อย่างเต็มที่และเพื่อเสริมพลังการเคารพต่อสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นมูลฐานให้แข็งแกร่ง ทั้งจะมุ่งเสริมความเข้าใจ ขันติและมิตรภาพในระหว่างประชาชาติ กลุ่มเชื้อชาติ หรือกลุ่มศาสนา และจะมุ่งขยายกิจกรรมของสหประชาชาติเพื่อการขำรงสันติภาพ

(3) ผู้ปกครองมีสิทธิกับผู้อื่นที่จะเลือกชนิดของการศึกษาสำหรับบุตรหลานของตน

ข้อที่ 27

(1) บุคคลมีสิทธิที่จะเข้าร่วมการใช้ชีวิตทางด้านวัฒนธรรมในประชาคมอย่างเสรี ที่จะพึงใจในศิลปะและมีส่วนในความคึกคักและผลประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์

(2) บุคคลมีสิทธิในการรับความคุ้มครองประโยชน์ทางด้านศีลธรรมและทางวัตถุ อันเป็นผลได้จากการประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ วรรณกรรมและศิลปะซึ่งตนเป็นเจ้าของ

ข้อที่ 28

บุคคลชอบที่จะได้รับประโยชน์จากระเบียบสังคมและระหว่างประเทศอันจะอำนวยให้การใช้สิทธิและเสรีภาพบรรดาที่ได้รับในปฏิญญานี้ทำได้อย่างเต็มที่

ข้อที่ 29

(1) บุคคลมีหน้าที่ต่อประชาคมอันเป็นที่เยาว์ซึ่งบุคลิกภาพของตนจะพัฒนาได้อย่างเสรีและเต็มความสามารถ

(2) ในการใช้สิทธิและเสรีภาพ บุคคลต้องอยู่ภายใต้เพียงเส้นที่จำกัดโดยกำหนดแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อความมุ่งประสงค์ให้ได้มาซึ่งการยอมรับ และการเคารพโดยชอบในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และเพื่อให้สอดคล้องกับข้อกำหนดอันยุติธรรมของศีลธรรม ความสงบเรียบร้อยของประชาชาติ และสวัสดิการโดยทั่วไป ในสังคมประชาธิปไตย

(3) สิทธิและอิสรภาพเหล่านี้ มิว่าจะด้วยกรณีใดจะใช้ให้ขัดกับความมุ่งประสงค์ และหลักการของสหประชาชาติมิได้

ข้อที่ 30

ข้อความต่าง ๆ ตามปฏิญญานี้ไม่เปิดช่องที่จะแปลความได้ว่าสิทธิใด ๆ แก่รัฐ กลุ่มชน หรือบุคคลใด ที่จะประกอบกิจกรรม หรือกระทำการใด อันมุ่งต่อการทำลายสิทธิและเสรีภาพใด บรรดาที่ได้รับไว้ในบทบัญญัตินี้

ซึ่งจากปฏิญญาสากลข้างต้นได้เน้นความสำคัญไปที่ สิทธิเสรีภาพของบุคคล และชุมชน ความเป็นอิสระทั้งทางด้านการคิดและการปฏิบัติของบุคคลในชุมชน ซึ่งเป็นเป็นลักษณะเด่นของสังคมปัจเจกชน และประเทศไทยเองก็ได้นำเอาปฏิญญานี้มาเป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญ

ฉบับปัจจุบัน (พ.ศ.2450) ในหมวดซึ่งว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย จึงเป็นที่น่าสนใจว่า สังคมไทย เป็นสังคมที่ไม่สามารถแยกได้อย่างชัดเจนว่า เป็นสังคมปัจเจกชนหรือสังคมชุมชน ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น จะมีปัญหาในการใช้รัฐธรรมนูญหมวดนี้หรือไม่ คือประชาชนประชาชนชาวไทยผู้ซึ่งอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้เข้าใจความหมายของคำว่า “สิทธิและเสรีภาพ” เพียงพอหรือพร้อมที่จะเข้าใจถึง “สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล” ที่ตนพึงมีหรือไม่ ก่อนที่เราจะเข้าใจถึงคำว่า “สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล” คงต้องตั้งคำถามว่าเราเข้าใจในคำว่า “เรื่องส่วนตัว” มากน้อยเพียงใด เนื่องจาก หากเราไม่สามารถแยกแยะได้ว่าเรื่องใดคือ “เรื่องส่วนตัว” และเรื่องใดคือ “เรื่องส่วนรวม” ได้แล้วนั้น คงเป็นการยากที่จะเข้าใจถึง “สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล” และการใช้สิทธิและเสรีภาพได้อย่างถูกต้อง

3. ความเป็นส่วนตัว

3.1 ความหมายของความเป็นส่วนตัว

ความเป็นส่วนตัวเป็นเรื่องยากที่จะระบุให้ชัดเจนว่าอะไรคือเรื่องส่วนตัว อะไรไม่ใช่เรื่องส่วนตัว ซึ่ง พจนานุกรม ฉบับ อังกฤษ-ไทย แปลคำศัพท์ Private หมายถึง ส่วนตัว เป็นความลับ ไม่ปล่อยให้คนอื่นรู้ เฉพาะตัว บุคคล ไร้อาณ และ Privacy หมายถึง ความเป็นส่วนตัว ความโดดเดี่ยว ความสันโดษ การอยู่คนเดียว ความลับ (พจนานุกรม อังกฤษ-ไทย. 2534: 387)

สำหรับหนังสือ Privacy and Human Right โดย James Michael ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นเรื่องที่บุคคลมีสิทธิเสรีภาพที่จะประพฤติปฏิบัติได้โดยที่สังคม ประเพณี ไม่มีสิทธิมากำหนดกฎเกณฑ์ในการเลือกปฏิบัติ และเป็นเรื่องที่บุคคลสามารถเลือกกระทำหรือไม่กระทำได้ด้วยตนเอง โดยที่บุคคลอื่นมีสิทธิเข้ามายุ่งเกี่ยวได้น้อยที่สุด และขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของบุคคลนั้น ๆ และการมีสิทธิที่จะต่อต้านในเรื่องของ

1. การแทรกแซงในชีวิตส่วนตัว ครอบครัว และชีวิตภายในบ้าน
2. การแทรกแซงในเรื่องที่เกี่ยวกับร่างกาย จิตใจ หรือ เรื่องของจริยธรรม และเสรีภาพในการให้เหตุผล
3. การทำลายเกียรติยศ ชื่อเสียง
4. การอยู่ในสถานที่ ที่ไม่พึงประสงค์
5. การถูกเปิดเผยในเรื่องส่วนตัวที่ส่งผลให้บุคคลนั้นได้รับการอับอาย
6. การแอบอ้างชื่อ
7. การสอดแนม ฝ่าฝืนติดตาม รื้อค้น และการรบกวน
8. แทรกแซงการติดต่อทางจดหมาย
9. ปกปิดข้อมูลที่ควรทราบ ในสถานการณ์ที่ต้องการความเชื่อมั่น

10. ใช้การติดต่อที่เป็นส่วนตัวของบุคคลนั้น ไม่ว่าจะเป็นการพูดคุย การเขียน และการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ในทางที่ผิดและบุคคลนั้นมีได้อนุญาต

นอกเหนือจากนั้นมีคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า ส่วนตัว คือ สิทธิส่วนบุคคล (Personal Privacy) และพื้นที่ส่วนบุคคล (Personal Space) และมีเรื่องของ ตนเอง (Self) เฉพาะบุคคล (Individual) อิสระ (Independence) เสรีภาพ (Freedom) เป็นคำที่ใกล้เคียงและเกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัว

นัชชี (Nucci. 1981: 114-121) ได้ให้คำนิยามเรื่องส่วนตัวหรือขอบเขตของความเป็นส่วนตัว ว่าเป็น การกระทำที่อยู่นอกเหนือขอบเขตของกฎเกณฑ์ของสังคม เป็นเรื่องที่บุคคลนั้นจะตัดสินใจด้วยตัวเองว่าผิดหรือถูกไม่ใช่เป็นเรื่องของประเพณีหรือพันธะทางสังคม ตัวอย่างของเรื่องส่วนตัว ได้แก่ การเลือกคบเพื่อนและสมาคม เนื้อหาสาระในจดหมาย งานสร้างสรรค์ การพักผ่อนหย่อนใจ และการกระทำที่เน้นร่างกายของตน ได้แก่ การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง การสูบบุหรี่ และลักษณะการแสดงออกทางร่างกาย

โดยที่บุคคลจะแยกแยะความแตกต่างระหว่างเรื่องศีลธรรม เรื่องประเพณีทางสังคม และเรื่องส่วนตัว ว่า

1. ขอบเขตของความเป็นส่วนตัว เป็นเรื่องที่ไม่กระทบผู้อื่น เป็นเรื่องของบุคคลนั้นโดยเฉพาะและไม่อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ใด ๆ
2. เรื่องที่เป็นประเพณีสังคม เป็นการกระทำที่มีผลต่อระเบียบทางสังคม (Social order) ซึ่งเกิดจากกฎของรัฐหรือความเห็นพ้องต้องกันของสังคม
3. เรื่องของศีลธรรม เป็นผลของการกระทำมากกว่าการใช้กฎข้อบังคับ

3.2 ความเป็นส่วนตัวในแง่สังคมวิทยา

ในแง่สังคมวิทยาความเป็นส่วนตัว หมายถึง สิทธิส่วนบุคคล (Personal Privacy) จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายของสังคมไทยในเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ จะพบได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 3 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ได้มีใจความสำคัญที่สามารถสรุปได้คือ ตามรัฐธรรมนูญได้แบ่งสิทธิและเสรีภาพออกเป็นหมวดหมู่สรุปได้คือ ในเรื่องของ สิทธิ (Right) สิทธิเฉพาะส่วนบุคคลและเสรีภาพโดยมาตราต่าง ๆ สำหรับมาตราที่ผู้วิจัยยกมากล่าวถึงคือในส่วนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของส่วนบุคคลคือ มาตรา 34 ที่ได้บัญญัติไว้ว่า

มาตรา 34 สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย ซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2540)

จากความหมายในเรื่องส่วนตัว และสิทธิส่วนบุคคลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความเป็นส่วนตัว หมายถึง เรื่องที่บุคคลมีสิทธิเสรีภาพที่จะประพฤติปฏิบัติได้โดยที่สังคม ประเพณี ไม่มีสิทธิมากำหนดกฎเกณฑ์ในการเลือกปฏิบัติ เป็นเรื่องที่บุคคลสามารถเลือกกระทำหรือไม่กระทำได้ด้วยตนเอง โดยที่บุคคลอื่นมีสิทธิเข้ามายุ่งเกี่ยวได้น้อยที่สุด และขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของบุคคลนั้น ๆ

3.3 ความเป็นส่วนตัวในสังคมไทย

บทความของ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ได้เขียนไว้ในบทความทางวิชาการเรื่อง “สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญในความเป็นจริงและในทางปฏิบัติ” จาก เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง “สิทธิ เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญในความเป็นจริงและในทางปฏิบัติ” ได้กล่าวถึงสิทธิเสรีภาพของแต่ละคนเป็นเรื่องส่วนบุคคลของเอกชน แต่ถ้ามองโดยรวมถึงการที่มนุษย์ทุกคน แต่ละคนต้องมีสิทธิเสรีภาพในสังคมแล้วเราก็เห็นได้ทันทีอีกเหมือนกันว่า สิทธิเสรีภาพของทุกคนเป็นความต้องการที่ตรงกันของแต่ละคนจึงเป็นประโยชน์สาธารณะในตัวเอง การดำเนินการของรัฐและหน่วยงานของรัฐถึงแม้ว่าจะเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะอื่นๆ แต่ก็ต้องไม่ทำลายสิทธิ เสรีภาพของประชาชน... (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. 2543: 16) เมื่อได้วิเคราะห์แล้วจะเห็นได้ว่าสิทธิเสรีภาพของบุคคล กลายเป็นเรื่องของประโยชน์สาธารณะหรือเรื่องส่วนรวมที่แยกกันไม่ออก

โดยบทความนี้ตรงกับงานเขียนของ ฮาน ซุง จู (Han Sung-Joo) ที่ได้เขียนไว้ในหนังสือเรื่อง Asian Values: And Asset or a liability? ว่า “ค่านิยมเอเชีย” เน้นการแสวงหาความเห็นพ้องต้องกัน ให้ความสำคัญของสังคมเหนือปัจเจกบุคคล เน้นระเบียบและความผสมกลมกลืนของสังคม ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ มีระบบรัฐบาลพ่อปกครองลูก และให้ความสำคัญกับบทบาทของรัฐบาล การให้ความเคารพในอำนาจ ยอมรับวินัยของสังคม ความเป็นผู้นำของรัฐบาล ความสำเร็จของการศึกษา ระบบคุณธรรม ค่านิยมของครอบครัว และความสำเร็จของสังคมเหนือตัวบุคคล (Han Sung Joo. 1988: 1-9)

งานเขียนของ ฮาน ซุง จู แตกต่างจากหนังสือประกอบคำบรรยาย เรื่อง “โครงสร้างของสังคมไทย” ของอาจารย์ทองปิลิว ชมชื่น ที่ได้อธิบายว่า ในเรื่องส่วนตัวของสังคมไทยนั้นมีลักษณะคือ ไม่ต้องการบังคับจิตใจผู้อื่น ถือตนว่ามีคุณค่าเท่าเทียมกับผู้อื่น บุคคลจะติจะชั่วอยู่ที่การกระทำของตนเอง การเลียดบุตรของคนไทยไม่นิยมการบังคับเข้มงวด คนไทยไม่ชอบการ

รวมกันเป็นกลุ่ม ถือหลักต่างคนต่างอยู่ มีนิสัยที่ไม่ต้องการอยู่ใต้อำนาจบังคับของผู้อื่น ไม่ชอบการบังคับคุมเข้มงวด ไม่ชอบการกดขี่หรือให้ผู้อื่นมายุ่งเกี่ยว สิ่งการในรายละเอียดในการทำงานและการดำเนินชีวิตส่วนตัว คนไทยถือว่าความคิดของตนเป็นใหญ่ ไม่ต้องการเข้าไปมีพันธกรณีซึ่งจะจำกัดเสรีภาพของตนเองและครอบครัวไทย เป็นครอบครัวเดี่ยว หรือครอบครัวขนาดเล็ก ซึ่งเป็นเน้นย้ำถึงความเป็นอิสระ เสรีภาพ ความเป็นตัวของตัวเอง โดยไม่ต้องทำตามญาติพี่น้อง แต่ในลักษณะของสังคมไทย มีความขัดแย้งกันในตัวเองระหว่างเรื่องของความเป็นอิสระ กับเรื่องการเคารพยำเกรงผู้ใหญ่ ผู้บังคับบัญชา โดยนิสัยคนไทยในเรื่องนี้จะกระทำตามที่ผู้ใหญ่แนะนำหรือผู้บังคับบัญชาสั่งโดยไม่มีข้อโต้แย้งไม่ว่าเรื่องนั้นจะผิดหรือถูกอย่างไร ซึ่งความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมในเรื่องความเป็นอิสระส่วนตัว กับเรื่องการทำตามผู้ใหญ่ นั้นส่งผลให้คนสังคมไทยไม่มีจุดยืนที่แน่นอนและชัดเจนในเรื่องของการแยกแยะความเป็นอิสระส่วนตัว กับเรื่องของระเบียบสังคม ประเพณีวัฒนธรรม (ทองปลิว ชมชื่น. 2522: 12, 16-18)

จากข้อขัดแย้งนี้เองได้มีงานเขียนของ เคลานท์เนอร์ (Kausner. 1998: 93-134) ที่ได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายกับสังคมไทย ในหนังสือชื่อ Thai Culture in Transition ว่ามีความสัมพันธ์ค่อนข้างตึงเครียดระหว่างกฎหมายที่ออกโดยรัฐบาลกับขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งหมายความว่า ในหลายกรณีมีความขัดแย้งกันระหว่างกฎหมายลายลักษณ์อักษรกับค่านิยมหรือประเพณีของสังคมหรือท้องถิ่น ผู้เขียนได้แสดงทัศนะว่า โดยประเพณีและสังคมชนบทของไทยมีบรรทัดฐานที่ยอมรับกันอันเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคม และการปฏิบัติตัวแปลกแยกออกไปจะถูกสกัดกั้นให้แสดงออกให้น้อยที่สุด โดยโครงสร้างทางครอบครัวหรือสังคมและศาสนาพุทธ รวมทั้งความเชื่อทางด้านภูตผี เมื่อมีความขัดแย้งขึ้น มักตกลงกันได้ด้วยการประนีประนอมและการเห็นพ้องต้องกันโดย พระ ผู้ใหญ่ หรือครอบครัว เป็นต้น แต่เมื่อความเจริญเข้ามา ระบบกฎหมายและศาลยุติธรรมเข้ามาแทนที่ในการตัดสินข้อพิพาท แต่มักปรากฏว่าชาวบ้านยังชอบตกลงข้อพิพาทตามประเพณีอยู่ดี ดังจะเห็นได้จากการพิพาทเรื่องที่ดินทำกิน ชาวบ้านหันไปใช้วิธีการเผชิญหน้า ซึ่งไม่ได้เป็นวิธีการตามจารีตประเพณี แต่ไม่เน้นความถูกต้องตามกฎหมาย แต่การเรียกร้องของเขาได้อำสิทธิของที่ดินทำกินตามประเพณี ทำให้เกิดการโต้แย้งระหว่างอะไรเป็นสิทธิของส่วนตัวอันรวมถึงกรรมสิทธิ์ส่วนตัวกับอะไรเป็นเรื่องของสาธารณะหรือส่วนรวมซึ่งมีการขัดแย้งกันอยู่เสมอระหว่างชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในสังคมเมืองก็เช่นกัน มีความขัดแย้งระหว่างกฎหมายกับประเพณีนิยมจะพบเห็นกิจกรรมผิดกฎหมายอยู่เนือง ๆ แต่ไม่มีการปราบปราม เพราะได้รับความนิยมและไม่เห็นเป็นเรื่องเสียหาย เช่น สีนค้ำปลอม หว่ยใต้ดิน และโสเภณี เป็นต้น ผู้เขียนให้ความเห็นว่าไม่ว่าในสังคมเมืองหรือชนบทเมื่อมีความขัดแย้งระหว่างกฎหมายลายลักษณ์อักษรกับจารีตประเพณีหรือค่านิยมแล้ว การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกิดขึ้นได้เสมอ

เรื่องปัจเจกชนนิยมหรือเสรีภาพและความเท่าเทียมกันกำลังได้รับการผลักดันให้เข้าไปสู่สังคมไทยมากขึ้น โดยเฉพาะเสรีภาพทางเพศ กลุ่มผู้หญิงได้มีบทบาทเข้มแข็งขึ้นในการต่อสู้

เพื่อสิทธิของสตรี ทศนะคติในเรื่องเสรีภาพทางเพศได้ก้าวล้ำตัวบทกฎหมาย ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างเรื่องของพวกเบี่ยงเบนทางเพศ ที่ได้มีการยอมรับในสังคมไทยมากขึ้น เป็นลักษณะพิเศษของการยอมรับในเรื่องปัจเจกชนนิยม แต่ตัวกฎหมายที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในเรื่องเพศเช่นนี้มีการเปลี่ยนแปลงช้ามาก เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับสงฆ์ก็มีความล้าหลังเช่นกัน ทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติของสงฆ์

ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การคุ้มครองสิทธิของคนกลุ่มน้อยกับพวกเสียเปรียบในสังคม รวมทั้งผู้พิการ การคุ้มครองสิทธิของผู้ด้อยกว่าเป็นปัญหาเช่นกัน ผู้เขียนได้ระบุว่าตำรวจมีอำนาจมากเกินไป คือมีอำนาจสอบสวนสืบสวน และออกหมายจับเองได้ เรื่องแรงงานผิดกฎหมาย เรื่องการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมายในเรื่องนี้มีแต่ไม่มีใครปฏิบัติตามทางแก้ไขในเรื่องนี้ต้องอาศัยวิธีการหลายประการ ได้แก่ แก้กกฎหมายให้สอดคล้องกับประเพณีนิยมที่เปลี่ยนแปลงไป เปลี่ยนแปลงประเพณีให้เข้าได้กับกฎหมาย ปรับปรุงการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมให้รวดเร็วและเป็นธรรมอย่างแท้จริง แนวความคิดที่มีในสังคมไทยหรือสังคมตะวันออก ซึ่งแตกต่างไปจากสังคมตะวันตกที่มีความชัดเจนในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคลหรือความเป็นส่วนตัวกับเรื่องของสังคม วัฒนธรรม กฎหมายและประเพณี

ความซับซ้อนของเรื่องนี้มากขึ้นเมื่อปรากฏว่าในขณะที่การเปลี่ยนแปลงค่านิยมได้มีความสอดคล้องกับของตะวันตกมากขึ้น ค่านิยมดั้งเดิมบางประการที่มีรากฐานจากวัฒนธรรมและประเพณียังคงมีอยู่ทำให้มีการใช้ค่านิยมสองแบบคือของเก่ากับของใหม่ซ้อนกันอยู่ ในขณะที่ความสำคัญเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องบุคคลมีความสำคัญมากขึ้น และเรียกร้องให้บทบาทของรัฐลดน้อยลง ความสำคัญของรัฐหาได้ลดลงไม่ ผลประโยชน์ของรัฐ ของแผ่นดิน รวมทั้งความมั่นคงของรัฐได้รับการอ้างถึงอยู่เสมอ ๆ อันที่จริงในสังคมตะวันตกการอ้างปัจเจกชนนิยมนั้นมีขอบเขตหรือข้อจำกัดเช่นกัน คือ ประชาธิปไตยในตะวันตกเห็นว่าปัจเจกชนนิยมจะต้องมีความสมดุลกับความต้องการหรือจิตใจของสาธารณะ (Public Spirit) คือยังเห็นว่าจะต้องมีบรรทัดฐาน (Norm) ที่ให้บุคคลเสียสละบางอย่างเพื่อส่วนรวม แต่สังคมตะวันตกค่อนข้างมีความชัดเจนว่าอะไรบ้างที่บุคคลจะต้องเสียสละเพื่อส่วนรวม และถ้าไม่ชัดเจนในเรื่องนี้จะมีการกระบวนการและองค์การที่ชัดเจนที่จะตีความหรือตัดสิน แต่สำหรับสังคมไทยนั้นความเห็นพ้องต้องกันว่าอะไรบ้างที่เป็นเรื่องส่วนตัวอะไรบ้างเป็นเรื่องส่วนรวมยังมีไม่มาก บางกลุ่มต้องการให้เสรีภาพและเรื่องส่วนตัวและปัจเจกชนนิยมมีมากขึ้น บางกลุ่มต้องการคงไว้ซึ่งความสำคัญของรัฐและสาธารณะ และในหมู่ของกลุ่มที่ต้องการเสรีภาพและเรื่องของส่วนตัวมากขึ้นก็ยังไม่แน่ใจว่า เสรีภาพที่ตนต้องการนั้นมีขอบเขตอย่างไร (สุจิต บุญบงการ.2544)

จากงานเขียนของ นิล และ เลสลี ในหนังสือชื่อ The search for Personal Freedom กล่าวถึงข้อแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจนระหว่างวัฒนธรรมตะวันออกและตะวันตกในเรื่องความเป็น

ปัจเจกบุคคล กล่าวคือ ตะวันตกจะแยกบุคคลเป็นเอกเทศชัดเจน และบุคคลมีความสำคัญดังนั้น การแยกว่าอะไรเป็นเรื่องส่วนตัวอะไรเป็นเรื่องส่วนรวมจะมีความชัดเจนเช่นกันดังนั้นในการอบรมเด็กในสังคมตะวันตกปัญหาจึงไม่ได้อยู่ที่ความไม่ชัดเจนว่าอะไรส่วนตัว อะไรไม่ใช่ แต่อยู่ที่วิธีการ ส่วนสังคมตะวันออกมีความซับซ้อนมากกว่า เนื่องจากบทความนี้แสดงว่าไม่มีความชัดเจนในเรื่องปัจเจกบุคคลและปัจเจกบุคคลไม่มีความสำคัญ จึงอาจเป็นไปได้ว่าอาจไม่มีความชัดเจนในการอบรมเด็กว่าอะไรเป็นเรื่องส่วนตัว อะไรเป็นเรื่องสังคมและยังเห็นว่าเรื่องส่วนตัวหรือความเป็นปัจเจกบุคคลมีความสำคัญน้อยกว่าสังคม ดังนั้นบิดามารดาในสังคมตะวันออก อาจประสบกับปัญหาที่ยุ่ยากกว่าตะวันตกในการแยกแยะเรื่องส่วนตัวออกจากเรื่องของสังคมให้เด็กได้รับรู้ และเด็กอาจมีปฏิกิริยาที่รุนแรงได้ถ้ามีความพยายามให้เด็กยอมรับว่าเรื่องของส่วนตัวเป็นเรื่องรองจากครอบครัวและสังคม (Neal M. Cross และ Leslie Dae Lindo, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์: 245-251)

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัว

งานวิจัยในประเทศไทย

ไม่ปรากฏการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยของ นัซซี (Nucci. 1981: 114-121) ที่ศึกษาเรื่องการสร้างแนวความคิดในเรื่องส่วนตัว (Personal Issue) ของเด็กและวัยรุ่นว่าให้ความแตกต่างในสถานการณ์ที่เป็นเรื่องส่วนตัวกับเรื่องทางศีลธรรมหรือประเพณีทางสังคมอย่างไร เป็นการศึกษาแนวความคิดของวัยรุ่นในเรื่องของการกระทำทางสังคม (Social Action) ว่ามีการแบ่งแยกเรื่องส่วนตัวออกจากเรื่องทางสังคมหรือศีลธรรมอย่างไร

ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างเด็กนักเรียน 5 ชั้น ชั้นละ 16 คน เป็นชาย 8 และหญิง 8 คือเกรด 2 เกรด 5 เกรด 8 เกรด 11 และนักศึกษาชั้นปีที่สองในมหาวิทยาลัย เด็กนักเรียนมาจากเขตการศึกษาแห่งเดียวกันและจากครอบครัวชนชั้นกลางในบริเวณเมืองซานตา ครูส คาลิฟอร์เนีย ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่สอง มาจากมหาวิทยาลัยคาลิฟอร์เนีย ซานตา ครูส เครื่องมือที่ใช้สำหรับนักเรียนเป็นรูปการ์ตูน และสำหรับเด็กโตเป็นการอ่านข้อความของสถานการณ์สมมติ

ผลจากวิจัยปรากฏว่า สนับสนุนสมมติฐานที่ว่าบุคคลให้ความแตกต่างทางด้านความคิดระหว่างเรื่องส่วนตัวกับเรื่องประเพณีทางสังคม และศีลธรรม การวิจัยได้พบว่า ผู้ตอบทุกวัยระบุเป็นความผิดอย่างมาก (Most Wrong) ที่มีการกระทำก้าวล่วงเรื่องของศีลธรรม เมื่อเปรียบเทียบกับกระทำล่วงละเมิดเรื่องส่วนตัวกับประเพณีของสังคม ทั้งนี้เพราะเห็นว่าเป็นการกระทำที่ไม่ยุติธรรม ผู้ตอบที่เด็กกว่าจะประณามการกระทำเช่นนั้น ส่วนผู้ที่มีอายุสูงกว่า เห็น

ว่าการกระทำดังกล่าวไม่เหมาะสม และผู้ตอบทุกวัยเห็นว่าไม่ถูกต้องแม้ว่าจะไม่มีกฎหมายมาบังคับไว้

ในกรณีของการละเมิดประเพณีทางสังคม ผู้ตอบทุกวัยเห็นว่าผิดปานกลาง คือ อยู่ระหว่าง การละเมิดศีลธรรมกับการละเมิดในเรื่องที่ผู้ตอบคิดว่าเป็นเรื่องส่วนตัว ผู้ตอบเห็นว่าผิดในเรื่องที่มีการละเมิดประเพณีทางสังคม ที่ก่อให้เกิดความวุ่นวาย ไร้ระเบียบ ผิดมาตรฐานทางสังคม หรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของบ้านเมือง ผู้ตอบที่มีอายุมากกว่า เห็นว่าการกระทำข้างต้นเป็นการละเมิดบรรทัดฐานของความประพฤติที่สุภาพ

ส่วนการกระทำที่เป็นเรื่องส่วนตัวผู้ตอบเห็นว่าไม่ผิดหรือว่าผิดน้อยกว่าการกระทำที่ละเมิดประเพณีทางสังคมและศีลธรรมในกรณีที่มีการกระทำในเรื่องส่วนตัวนั้น ๑ ละเมิดบรรทัดฐานทางสังคม พฤติกรรมที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว คือพฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อตัวผู้กระทำเป็นหลักผู้ตอบทุกวัยเห็นว่าการกระทำดังกล่าวไม่ควรอยู่ภายใต้กฎหมายของสังคม

การกระทำที่ผู้ตอบถือว่าเป็นเรื่องส่วนตัวและไม่ควรอยู่ภายใต้กฎหมายของสังคม ได้แก่ การดูโทรทัศน์ในวันอาทิตย์ การติดต่อทางจดหมาย การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนที่ไม่ให้คบ เด็กผู้ชายไว้ผมยาว สวมบุหรี่ป้าน ปฏิสระไม่เข้าร่วมกลุ่มสนทนาการ

อย่างไรก็ตาม การแบ่งแยกว่าอะไรเป็นเรื่องสังคม อะไรเป็นเรื่องส่วนตัว อาจแตกต่างกันไปได้ทั้งนี้ขึ้นกับกลุ่มทางวัฒนธรรมหรือสังคม ในแต่ละกลุ่มจะมีบรรทัดฐานที่ชัดเจนว่าอะไรเป็นเรื่องของการรักษาระเบียบทางสังคม ดังนั้นการกระทำที่ไม่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวจะถือว่าเป็นเรื่องส่วนตัว แต่มีบางกรณีที่กฎเกณฑ์ในการวางระเบียบทางสังคมไม่ชัดเจน ทำให้มีความเห็นแตกต่างได้ว่าอะไรเป็นเรื่องส่วนตัว เช่นการรับประทานอาหารโดยใช้มือในภัตตาคาร บางคนถือว่าผิด เพราะกระทบการดำเนินงานของกลุ่ม บางคนถือว่าเป็นเรื่องส่วนตัว และไม่กระทบต่อการทำงานของภัตตาคาร

ชาเล็ด (Charles. 1995: 152-166) ได้ศึกษาการสร้างแนวความคิดของเสรีภาพของพลเมืองของวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น รวมทั้งการนำเอาเสรีภาพดังกล่าวมาใช้ที่มีความขัดแย้งกับความคิดด้านศีลธรรม ด้านสังคม และด้านกฎหมาย อันตรายทางจิตวิทยาและทางร่างกาย และประเด็นปัญหาทางความเป็นธรรม (ความเท่าเทียมกันในโอกาส) ผู้วิจัยได้หยิบยกประเด็นปัญหาที่สามารถเป็นตัวแทนของความขัดแย้งทางด้านเสรีภาพของพลเมืองที่มีการถกเถียงในเวทีสาธารณะและในศาล งานวิจัยนี้คาดหวังว่าการใช้เสรีภาพของพลเมืองโดยทั่วไป จะแตกต่างไปจากการใช้หรือวินิจฉัยในเรื่องรูปธรรมในสถานการณ์ที่มีปัญหาหลากหลายอันจะนำมาซึ่งความขัดแย้งระหว่างเสรีภาพของพลเมืองและแนวความคิดทางสังคมและศีลธรรม

ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 48 คน ชายหญิงจำนวนเท่ากัน แบ่งระดับเป็นนักเรียนเกรด 7 เกรด 11 และระดับมหาวิทยาลัยเป็นนักเรียนที่มาจากครอบครัวชนชั้นกลาง และส่วนใหญ่เป็นผิวขาว (Caucasian) ในบริเวณเมืองซานฟรานซิสโก

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประเด็นที่เกี่ยวกับการใช้เสรีภาพของพลเมืองในแบบนามธรรมปรากฏว่า เสรีภาพในการพูดกับการนับถือศาสนา ถูกมองว่าเป็นสิทธิทางศีลธรรมที่รัฐแทรกแซงไม่ได้และใช้เป็นหลักสากลทั่วไปในสหรัฐ และประเทศอื่น ๆ และเห็นว่ากฎหมายที่จำกัดเสรีภาพทางด้านนี้ไม่ถูกต้องไม่ว่าเป็นกรณีของสหรัฐ หรือของประเทศอื่น ๆ

2. ในประเด็นการตัดสินใจในเสรีภาพในการพูดกับการนับถือศาสนาในสถานการณ์ที่ไม่มี ความขัดแย้งปรากฏว่าเป็นการไม่ถูกต้องถ้ารัฐห้ามเสรีภาพในการพูดในกรณีเช่นนี้ เช่นการ อภิปรายโจมตีนโยบายของรัฐทางเศรษฐกิจ และเห็นว่าประเทศอื่น ๆ ไม่ควรห้ามเรื่องเช่นกัน ในกรณีของเสรีภาพในการนับถือศาสนา เห็นว่าไม่ควรห้ามในเรื่องพิธีกรรมทางศาสนาที่ไม่เป็น อันตราย

3. ในประเด็นที่มีการขัดแย้งหลายรูปแบบ (Multifaceted Conflicts) เกี่ยวกับการตัดสินใจ ในเรื่องเสรีภาพ สำหรับสถานการณ์ที่มีการขัดแย้งระหว่างเสรีภาพกับความเชื่อทางศีลธรรม ต่างๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการกระทบกระเทือนทางจิตใจ ความเท่าเทียมกันในโอกาส นั้นสรุป ได้ว่า

เสรีภาพของการพูดจะถูกจำกัด ถ้าเรื่องที่พูดนั้นนำไปสู่อันตรายทางร่างกายของผู้อื่น คือไม่ควรพูดกระตุ้นให้ใช้กำลังรุนแรงกับผู้อื่น เป็นต้น

เสรีภาพในการนับถือศาสนา จะถูกยอมรับน้อยลงถ้าการนับถือศาสนานั้นก่อให้เกิด อันตรายทางร่างกาย แต่เสรีภาพในการนับถือศาสนาจะมีสูงถ้ามีการนับถือศาสนามีผลกระทบ ทางจิตใจในทางบวก

4. ในประเด็นการให้เหตุผล ที่จะยอมรับให้มีเสรีภาพมากหรือน้อยต่อเรื่องต่าง ๆ นั้น ผู้ วิจัยได้สรุปประเด็นในกานให้เหตุผลดังนี้

(1) ความจำเป็นทางด้านมนุษยธรรม

(2) เพื่อการแสดงออกของตนเอง (Self-Expression) ต่อความเป็นอิสระของ บุคคล

(3) ความจำเป็นทางด้านจิตวิทยาทางด้านสังคมและความเจริญก้าวหน้า

(4) ความจำเป็นทางการศึกษาและติดต่อสื่อสาร และ

(5) ความจำเป็นทางด้านการบริหารประชาธิปไตย

ปรากฏว่าในด้านเสรีภาพในการนับถือศาสนา ส่วนใหญ่จะให้เหตุผลของการ แสดงออกของตนเองและความเป็นอิสระของบุคคลและเป็นเรื่องของประเพณี ส่วนเสรีภาพใน การพูดจะให้เหตุผลของการติดต่อสื่อสารเพื่อความก้าวหน้าของสังคมและหลักการของ ประชาธิปไตย

จากเอกสารงานวิจัยที่ได้ศึกษาในเรื่องของความเป็นส่วนตัวจะพบได้ว่า ในสังคมตะวันตกจะให้ความสำคัญเป็นอย่างมากกับเรื่องของความเป็นส่วนตัว และมีการแบ่งอย่างชัดเจนว่าเรื่องใดเป็นเรื่องส่วนตัว เรื่องใดเป็นเรื่องส่วนรวม และมีความชัดเจนว่าเรื่องใดที่บุคคลอื่นจะมีสิทธิ์หรือไม่มีสิทธิ์ในการเข้าไปยุ่งเกี่ยวในเรื่องนั้น ๆ นอกเหนือจากนั้นในสังคมตะวันตกได้ทำการศึกษาถึงขั้นของการให้เหตุผลของกลุ่มตัวอย่างถึงวิธีการแยกแยะเรื่องส่วนตัวและเรื่องส่วนรวม ซึ่งในขณะที่ประเทศไทยมีการตื่นตัวหยิบยกประเด็นในเรื่องของสิทธิและเสรีภาพขึ้นมาอยู่เป็นระยะ แต่ก็ยังไม่มีการศึกษาในเรื่องนี้อย่างชัดเจน ยังไม่มีการแบ่งกรอบความเป็นส่วนตัวในเบื้องต้นในสังคมไทยที่ชัดเจน ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคลในเรื่องความเป็นส่วนตัว โดยเฉพาะความขัดแย้งระหว่างบิดามารดากับบุตร จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาถึงกรอบความเป็นส่วนตัวในเบื้องต้นของวัยรุ่นไทย โดยได้ทำการค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะได้กล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

4. ความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น

4.1 ลักษณะเฉพาะของวัยรุ่น

ศรีเรือน แก้วกังวาล ได้อธิบายช่วงความเป็นวัยรุ่นไว้ดังนี้:

ช่วงความเป็นวัยรุ่น (Adolescent) เป็นช่วงที่พัฒนาสู่ความเจริญเติบโตพ้นจากความเป็นเด็ก สำหรับในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา วัยรุ่นจะมีอายุประมาณตั้งแต่ 12-18 ปี แต่ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า ช่วงความเป็นวัยรุ่นได้ขยายออกไป โดยประมาณอย่างหลวม ๆ ตั้งแต่ 12-25 ปี โดยเหตุผลที่ว่า เนื่องจากเด็กทุกวันนี้ต้องอยู่ในสถาบันการศึกษานานขึ้น การเป็นผู้ใหญ่ที่พึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจต้องยืดระยะเวลาออกไป อีกทั้งรูปแบบชีวิตสมัยใหม่ทำให้เด็กมีวุฒิภาวะทางจิตใจ (Maturity) ช้ากว่ายุคสมัยที่ผ่านมา ส่วนในช่วงวัยรุ่นที่แท้จริงนั้นจะอยู่ในช่วงอายุประมาณ 15-18 ปี

วัยนี้เป็นวัยที่นักวิชาการในหลายทศวรรษที่ผ่านมาเรียกว่า “วัยวิกฤต” เป็นช่วงเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เช่น สมอที่พัฒนาเต็มที่ ฮอร์โมนเพศเริ่มทำงาน มีการพัฒนาทางด้านสังคม อารมณ์ ค่านิยม ความสนใจ การแสวงหาเอกลักษณ์ ความสนใจในเพศตรงข้าม เป็นต้น ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในช่วงนี้เป็นรากฐานของความสนใจในเรื่องของความมุ่งหมายในชีวิต อาชีพ ลักษณะของเพื่อน ลักษณะของกลุ่มครองที่จะนำวัยรุ่นไปสู่ผู้ใหญ่

วัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่เข้าใจได้ยาก มีการเปลี่ยนแปลงบางอย่างอย่างกะทันหันและไม่แน่นอน มีความละเอียดซับซ้อนในกระบวนการทางด้านความคิดและการแสดงออก จึงทำให้พัฒนาการในระยะวัยรุ่นจึงเป็นช่วงที่น่าสนใจมากช่วงหนึ่ง

พัฒนาการทางด้านสังคมและอารมณ์ของวัยรุ่น

วิภาพร มาพบสุข (2540) ทฤษฎีจิตสังคมของอีริกสัน ได้แบ่งขั้นของพัฒนาการทางสังคมของคน ที่จะต้องคำนึงถึงปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมด้านจิตใจเป็นสำคัญ ออกเป็น 8 ขั้น และในขั้นที่ 5 ในเรื่องของความเป็นเอกลักษณ์ของตน – ความสับสนในบทบาท (Self-Identity vs. Role Confusion) ได้อธิบายไว้ว่า วัย 12-19 ปีนั้นจะรู้จักวิเคราะห์ตนเอง เช่น รู้ว่าตนเองคือใคร รู้จักคิดว่าจะประกอบอาชีพอะไร เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ รู้ถึงความเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ทางเพศ ทางความคิด การตัดสินใจ ความมีอุดมการณ์ ทัศนคติและการคบเพื่อน โดยเฉพาะการคบเพื่อนเด็กจะจริงจังและวิตกกังวลว่าจะไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน ถ้าเด็กวัยนี้มี เอกลักษณ์ของตนเอง (Ego Identity) เขาจะมีความมั่นใจในตนเอง และพร้อมจะก้าวไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่มีอาชีพที่จะทำในอนาคต ถ้าเด็กขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่รู้ว่าตนจะทำอะไรหรือมีบทบาทอย่างไร จะทำให้เขาเป็นคนที่สับสนในบทบาท ไม่มีหลักการของตนเอง ไม่รู้ความต้องการของตนเอง ชอบเลียนแบบผู้อื่นไปในทางที่ไม่ดีหรือใช้เวลานานมากกว่าจะค้นพบความต้องการของตนเอง เด็กวัยนี้จึงเป็นวัยที่ผู้ใหญ่ต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเด็ก ทั้งคำพูดและการกระทำ เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้ใหญ่รักและหวังดี

ตามทฤษฎีพัฒนาการจิตสังคมของอีริกสันนี้จะพบว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่พยายามหาเอกลักษณ์ของตนเอง โดยพยายามค้นหาความสามารถและความต้องการที่แท้จริงของตนในอนาคต การค้นหาเอกลักษณ์ของวัยรุ่นจะเป็นไปด้วยดีเพียงใดขึ้นอยู่กับการเรียนรู้และพัฒนาการที่ได้รับมาตั้งแต่วัยเด็กเป็นสำคัญ รวมทั้งโอกาสที่เด็กจะเป็นอิสระในการค้นหาตามสภาพการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและกับกลุ่มเพื่อนซึ่งจะช่วยให้เด็กรู้จักตนเองมากขึ้น

การพยายามค้นหาความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง จะทำให้วัยรุ่นชอบความมีอิสระ ชอบทดลอง ชอบแสวงหาประสบการณ์ มีความต้องการที่จะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ตามลำพัง และต้องการเพื่อนในวัยเดียวกันที่สามารถเข้าใจความต้องการของเขา จึงจะเห็นได้ว่าเพื่อนจะมีอิทธิพลสูงมากต่อวัยรุ่น ดังนั้นการคบเพื่อนที่ดีเยี่ยมจะช่วยส่งเสริมความเจริญเติบโตและพัฒนาการบุคลิกภาพได้ แม้ว่าวัยรุ่นจะมีความต้องการอิสระและการคบเพื่อน แต่เขายังคงต้องการความรัก ความเอาใจใส่การให้คำแนะนำ รวมทั้งคำปรึกษาจากผู้ใหญ่ด้วย ถ้าผู้ใหญ่ไม่เข้าใจไม่ให้ความสนใจ ไม่ฟังความคิดเห็นจากวัยรุ่นและมีการแสดงพฤติกรรมโต้ตอบต่อวัยรุ่น ในเชิงควบคุมบังคับและเจ้าระเบียบกับเขามากเกินไปอาจเกิดปัญหาความขัดแย้งขึ้น จนทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมต่อต้านผู้ใหญ่ ในเชิงก้าวร้าวและใช้อารมณ์ในทางไม่ดีได้

เนื่องจากวัยรุ่นเป็นช่วงต่อระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ นั่นคือ การเปลี่ยนแปลงจากความเป็นเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ทั้งในด้านรูปร่าง บุคลิกภาพ สังคมและความคิดทำให้วัยรุ่นอาจเกิดความสับสนในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนบางครั้งวัยรุ่นไม่ต้องการรับผิดชอบอะไรแต่ต้องการเป็นผู้ใหญ่ที่มีสิทธิต่าง ๆ ในสังคม ความสับสนนี้เป็นเหตุทำให้เด็กหันไปจับกลุ่มกันขึ้นมา ซึ่งมีลักษณะเฉพาะกลุ่มของตน เช่น การแต่งกาย การแสดงท่าทาง การใช้ศัพท์

และภาษา การมีค่านิยมของกลุ่มการสร้างลักษณะของกลุ่มขึ้นมา มีผลทำให้วัยรุ่นแต่ละคนต้องปรับตัวต่อกลุ่มเพื่อนของตน ถ้าการปรับตัวเป็นไปได้ดีด้วยดีในทุกด้านก็ย่อมนำไปสู่การพัฒนาการในวัยต่อไปอย่างราบรื่น หากวัยรุ่นปรับตัวไม่ได้ดี เช่น มีปัญหาการโต้แย้งภายในกลุ่มเพื่อนหรือมีปัญหาเกี่ยวกับพ่อแม่ผู้ปกครอง ปัญหาเหล่านี้ย่อมเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการพัฒนาการในวัยต่อไป

ส่วนการพัฒนาการทางอารมณ์ของวัยรุ่นก็มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากวัยอื่นๆ คือ มีอารมณ์ผันแปรง่าย หงุดหงิดง่าย มีความเครียดสูง (Storm and Stress) และมีความรู้สึกต่อต้านผู้ใหญ่ ซึ่งอาจจะเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย และทางเพศอย่างรวดเร็ว ปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ ความล้มเหลวทางการเรียน การขาดความเอาใจใส่ ความรักและความเข้าใจจากครอบครัว สาเหตุเหล่านี้จะทำให้วัยรุ่นแสดงออกมาทางพฤติกรรม เช่น การทำลายสิ่งของ การพูดและแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นต้น และการแสดงออกทางอารมณ์ที่สังคมยอมรับ โดย วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความแตกต่างกับเด็กวัยประถมคือกลุ่มของวัยรุ่นจะประกอบด้วยทั้งเพศชายและเพศหญิง ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีกิจกรรมร่วมกันทางสังคมและต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม โดยเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมากทั้งในด้านการเรียน ทัศนคติ การแต่งกาย และการแสดงพฤติกรรมโดยทั่ว ๆ ไป

4.2 ความต้องการของวัยรุ่น

ความต้องการเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต หากขาดเสียแล้วชีวิตจะไม่มีความสุขหรือตายไปเลย โคเฟอร์ (Cofre, 1964: 5) ได้กล่าวถึงความต้องการว่าเป็นแรงขับ (Drive) แรงกระตุ้น (Urge) ความอยากได้ (Want) แรงจูงใจ (Motive) และความปรารถนา (Wish) เป็นต้น ฮอลล์ และลินซี (Hall and Linzey, 1970: 175) ได้กล่าวในหนังสือชื่อ Theory of Personality ว่า ความต้องการของแต่ละบุคคลนั้นแตกต่างกันไปตามกาลเวลา และสถานการณ์ บุคคลจะมีความต้องการไปตลอดชีวิตและเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ความต้องการบางอย่างมีมาตามธรรมชาติหรือติดตัวมาแต่กำเนิด แต่ความต้องการบางอย่างเกิดจากการเรียนรู้ และความต้องการเป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา ถ้าจะพิจารณาในแง่ของความต้องการทางสังคมแล้ว จะพบว่าวัยรุ่นมีความต้องการด้านนี้ค่อนข้างรุนแรงและเด่นชัด (Thompson, 1969:147-149)

วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการเป็นอิสระ (The need for independence) ความต้องการเป็นอิสระของวัยรุ่นหมายถึง การพ้นจากความดูแลของบิดามารดาแบบเด็กเล็ก ๆ ที่พ่อแม่คอยเฝ้าเอาใจใส่ไปเสียทุกฝีก้าว อยากนำชีวิตของตนเอง อยากเป็นตัวของตัวเอง มีเวลาห่างจากสมาชิกในครอบครัว มีโอกาสนั่งคิดนอนคิดตามลำพัง อาจใช้เวลาวางแผนทำกิจกรรมของตนเอง สามารถพูดโทรศัพท์ติดต่อกับใครเป็นส่วนตัว เมื่อไรก็ได้และไม่ประสงค์ที่จะให้ผู้อื่นทราบ เรามักพบบ่อย ๆ ว่าเด็กเล็กอยากแต่งตัวเอง ผูกเชือกรองเท้าเอง ถ้าผู้ใหญ่ช่วยทำเด็กจะโมโหทันที ความต้องการอิสระภาพนี้ เด็กต้องการตั้งแต่ยังเล็กอยู่ เมื่อเด็กโตเป็นหนุ่มสาวแล้ว ความ

ต้องการนี้ก็ยังทวิขึ้นเรื่อย ๆ เด็กไม่ยอมให้ผู้ปกครองมาสั่งสอนว่า ควรประพฤติตนเช่นใด เด็กอยากดำเนินชีวิตโดยเป็นตัวของตัวเอง

เด็กเล็กจะไม่รู้สึกว่าคุณถูกบีบบังคับ ถ้าผู้ปกครองเขียนจดหมายไปถามครูว่า คุณประพฤติตนอย่างไร หรือเรียนดีแค่ไหน แต่วัยรุ่นถือว่าการที่ผู้ปกครองทำเช่นนั้นเป็นการดูถูกตรง ๆ เด็กที่เล่นกีฬาของโรงเรียนนั้น อยากให้ผู้ปกครองไปดูเหมือนกัน แต่เวลาไปดูอยากให้ผู้ปกครองแอบไปดูเพราะกลัวเพื่อนฝูงจะล้อเลียนว่าทำอะไรต้องให้ผู้ปกครองมาดูด้วย (Betty Black and Arliss Logan. 1995: 255)

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า วัยรุ่นต้องการที่จะรับผิดชอบต่องานที่ตนสามารถทำได้ แต่ครูหรือผู้ปกครองโดยทั่วไปมักจะปฏิบัติตนต่อวัยรุ่นเหมือนเด็กเล็ก ๆ ครูอาจจะดูหรือว่ากล่าวเด็กอย่างแรงๆ ถ้าเห็นเด็กประพฤติผิดเพียงเล็กน้อย ผู้ปกครองชอบวางโครงการไว้ให้ลูกและบังคับให้ลูกยอมรับ ถ้ามอบงานให้ทำผู้ปกครองหรือครูมักไม่หวังผลจากงานนั้นว่าดี ถ้าเด็กรู้ว่าผู้ใหญ่ไม่หวังผลงานที่ดี เด็กจะน้อยใจและทำงานส่งเดชให้เหมือนกัน ถ้าผู้ใหญ่หวังผลสูง เด็กจะพยายามทำดีที่สุดเพื่อให้ผู้ใหญ่พอใจ โดยทั่วไปวัยรุ่นเป็นผู้รับผิดชอบต่องานที่ดี ถ้าได้รับความไว้วางใจเต็มที่ (สุชา จันทน์เอม และ สุรางค์ จันทน์เอม. 2520: 83)

ดังนั้นเราจึงสามารถแบ่งความต้องการของวัยรุ่นออกเป็น 4 ประการคือ

1. ความต้องการตำแหน่งทางผู้นำทางสังคม

ต้องการให้เพื่อ และผู้อื่นรับรู้ว่าคุณมีคุณค่าทางสังคม วัยรุ่นพยายามที่จะทำตัวให้เป็นผู้ใหญ่ หรืออย่างน้อย ก็พยายามทำท่าทางให้เหมือนผู้ใหญ่ วัยรุ่นพยายามเรียกร้องความใจจากครู หรือผู้ปกครอง แต่ความรักที่ต้องการจากครู หรือผู้ปกครอง ก็ไม่เท่ากับความรักที่ต้องการจากเพื่อนในวัยเดียวกัน

2. ความต้องการเป็นอิสระ

ความต้องการเป็นอิสระของวัยรุ่น หมายถึง การพ้นจากความดูแลของบิดามารดาแบบเด็กเล็ก ๆ อยากนำชีวิตของตนเอง เป็นตัวของตัวเอง มีเวลาห่างจากสมาชิกในครอบครัว มีโอกาสอยู่ตามลำพัง (อำไพ อินฟ้าแสง. 2524: 17) ความต้องการเป็นอิสระของวัยรุ่นนี้ บางทีก็เป็นปัญหาสำหรับผู้ใหญ่ หรือผู้ปกครอง ที่ต้องการให้เด็กของตนเป็นไปตามความต้องการของตน วัยรุ่นถือว่า การที่ผู้ปกครองทำเช่นนั้น เป็นการดูถูกตน เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่แสวงหาว่าตนคือใคร มีความต้องการปรับปรุงบุคลิกภาพของตนให้ดีขึ้น วัยรุ่นมักไม่พอใจสภาพความเป็นอยู่ของตน ชอบแยกตัวออกจากสังคม วัยรุ่นตอนต้นมีความสนใจตนเอง มักชอบอยู่ตามลำพัง เริ่มสำรวจการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ความรู้สึกต่าง ๆ ความสำเร็จและความล้มเหลวแล้วจึงปรับปรุงแก้ไขตนเอง วัยรุ่นบางคนมีความรู้เกี่ยวกับค่านิยมของบุคลิกภาพในสังคม มีความปรารถนาที่จะปรับปรุงตนเองให้มากขึ้น วัยรุ่นอายุ 15-16 ปี จะมีความรู้สึกไม่ชอบตนเองมากที่สุด แต่ต่อมาจะมีความต้องการปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองมากขึ้น (พูนสุข จิตรนุสนธิ์. 2521 อ้างจาก ฉลอง อินทรีย์ และคณะ. 2527: 7)

3. ความต้องการความสำเร็จ

ความสำเร็จเป็นเครื่องหมายบอกระดับความสามารถของตน ระดับความสามารถจะบอกระดับความสำคัญของคน ดังนั้น ทุกคนที่มุ่งทำงาน มุ่งทำกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นงานชนิดใด ย่อมมุ่งหมายว่าจะต้องให้ได้ดีและทำให้สำเร็จ เพื่อสนองความต้องการตำแหน่งทางผู้นำทางสังคม

4. ความต้องการปรัชญาชีวิต

ปรัชญาชีวิต หมายถึง ความจริงสูงสุด วิทยุต้องการความจริงสูงสุดแห่งชีวิต อันที่จริง การแสวงหาความจริงเป็นธรรมชาติของมนุษย์ตั้งแต่เด็ก ดังจะเห็นได้จากปัญหาที่เด็กเล็ก ๆ ตั้งเป็นคำถามขึ้นถามผู้ใหญ่เพื่อจะหาข้อมูลที่เป็นความจริง เมื่อมาถึงวิทยุ วุฒิกวาทะทางปัญญาของเขามาถึงขั้นปรารถนาจะทราบความหมายที่แท้จริงของชีวิต จะครุ่นคิดแต่ปัญหานี้ จะตั้งปัญหาว่าอะไรคือ ความจริง อะไรคือสัจจะ ศาสนาเกี่ยวกับสัจจะอย่างไร และอะไรคืออุดมการณ์ เพื่อเป็นหลักยึดให้เกิดความมั่นใจในตัวเอง และให้มีอารมณ์มั่นคง (อำไพ อินฟ้าแสง, 2524: 17-18)

สมาคมการศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา ได้ค้นคว้ารวบรวมความต้องการของวัยรุ่นไว้ 10 ประการคือ (จรินทร์ ธานีรัตน์, 2518 อ้างจาก ฉลองรัฐ อินทรีย์ และคณะ, 2527 หน้า 6-7)

1. ปรับปรุงสมรรถภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น เพื่อจะได้มีส่วนในการผลิตเครื่องอุปโภคบริโภค

2. มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์

3. เข้าใจสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

4. เข้าใจความสำคัญของครอบครัว

5. เป็นผู้มีความรับผิดชอบได้

6. เข้าใจระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ที่มี

อิทธิพลต่อชีวิตประจำวัน

7. มีความซาบซึ้งในรสแห่งวรรณคดี ดนตรี ศิลปะ และธรรมชาติ

8. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

9. มีความเคารพนับถือคนอื่น ดำรงชีวิตและทำงานร่วมกับคนอื่นได้

10. คิดและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและชัดเจน รวมทั้งศึกษาหาความรู้จาก

การอ่าน การฟังอย่างเข้าใจ

ฉลอง อินทรีย์ และคณะ (2527) ได้ทำการศึกษาจากตำราและงานวิจัยพบว่า วัยรุ่นมีความต้องการดังต่อไปนี้

1. ต้องการความรัก ความอบอุ่นจากบิดามารดา และผู้เลี้ยงดูเป็นอันดับแรก เพราะครอบครัวมีอิทธิพลอย่างมากแก่ชีวิตจิตใจ อนาคต สังคมของวัยรุ่น วัยรุ่นที่ขาดความรัก ความอบอุ่นจากบิดามารดาและผู้เลี้ยงดูจะก่อให้เกิดปัญหามากมาย ทั้งแก่วัยรุ่นเองและแก่สังคม
2. ต้องการเพื่อนมากกว่าวัยอื่น ๆ เพราะวัยรุ่นเชื่อว่าเพื่อนตอบสนองความต้องการได้หลายประการ เช่น ความรู้สึกอบอุ่นใน การเป็นที่ยอมรับของเพื่อนและของสังคม มีความร่วมทุกข์ร่วมสุขกับตนได้
3. ต้องการเป็นที่ยอมรับยกย่องสรรเสริญทั้งต่อหน้าและลับหลัง
4. ต้องการมีประสบการณ์และผจญภัย เขาชอบสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ชอบทดลอง ชอบฝ่าฝืนกฎระเบียบข้อบังคับ อยากมีประสบการณ์ใหม่ ๆ จึงอาจเป็นเหตุของปัญหาต่าง ๆ เช่น การลองยาเสพติด การประพฤติผิดทางเพศ
5. ต้องการความมั่นคง เพราะตัวของเขาเองมีอารมณ์ไม่แน่นอน เปลี่ยนแปลงได้เสมอและง่าย ๆ ลังเล สับสน ฉะนั้นจึงต้องการความมั่นคงปลอดภัยและอบอุ่นใน
6. ต้องการความยุติธรรม ความถูกต้อง ทั้งในเรื่องส่วนตัว และเรื่องส่วนรวม ต้องการความสวยงามทางร่างกาย ทันสมัยอยู่ในแฟชั่นของสังคมวัยรุ่น

4.3 ความต้องการความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น

เนื่องจากไม่เอกสารชิ้นใดที่จะสามารถสรุปได้ว่าวัยรุ่นมีความต้องการความเป็นส่วนตัวอย่างชัดเจน แต่หากจะใช้นิยามของความเป็นส่วนตัว ที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “อิสระ” แล้วนั้น ก็จะสามารถสรุปได้ว่า ความต้องการเป็นอิสระของวัยรุ่น ก็คือความต้องการเป็นส่วนตัวนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องตามทฤษฎี ของ อิริคสัน ที่ว่าการพยายามค้นหาความเป็นลักษณะของตนเอง ทำให้วัยรุ่นชอบความมีอิสระ (วิภาพร มาพบสุข. 2540) ซึ่งความเป็นอิสระของวัยรุ่น หมายถึง การพ้นจากความดูแลของบิดามารดาแบบเด็กเล็ก ๆ อยากนำชีวิตของตนเอง อยากเป็นตัวของตัวเอง มีเวลาห่างจากสมาชิกในครอบครัว สามารถทำอะไรที่เป็นส่วนตัว เมื่อไรก็ได้และไม่ประสงค์ที่จะให้ผู้อื่นทราบ (อำไพ อินฟ้าแสง. 2524: 17) ซึ่งในการวิจัยนี้ ความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นจะครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เรื่องการแต่งกาย รวมความไปถึงการเลือกซื้อเสื้อผ้า
2. เรื่องการคบเพื่อน รวมความถึงการติดต่อสื่อสาร การใช้โทรศัพท์ การเขียนจดหมาย การติดต่อสื่อสารทาง internet
3. การคบเพื่อนต่างเพศ ในความหมายของการเป็น แฟน หรือ เพื่อนพิเศษ (special friend)
4. การเรียน หรือการหาความรู้ เช่น จะเรียนอะไร เรียนที่ไหน เมื่อใด รวมความถึงการเรียนพิเศษนอกเวลา การกวดวิชา
5. การประกอบอาชีพ

6. การแสวงหาความบันเทิง ทั้งในบ้านและนอกบ้าน
7. การใช้เวลาว่าง และงานอดิเรก และการกีฬา ดนตรี และการท่องเที่ยว
8. การดูแลสุขภาพและอนามัย
9. การวางตัวและการประพฤติปฏิบัติในบางเรื่องที่เป็นเรื่องนอกบ้านแต่เห็นว่ายังเป็นเรื่องส่วนตัวอยู่

5. ความขัดแย้งและสาเหตุของความขัดแย้ง

5.1 ความหมายของความขัดแย้งระหว่างบุคคล

วิลสัน และแฮนนา (Wilson and Hanna. 1990: 258) กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคลเกิดขึ้นเมื่อสมาชิกในกลุ่ม มีความคิด ค่านิยม หรือเป้าหมายที่ต่างกัน และมีการแสดงออกมาในลักษณะของความพยายาม จะป้องกัน ขัดขวาง รบกวน หรือวิธีการใดๆ ก็ตาม เพื่อมิให้อีกฝ่ายหนึ่งบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ ความขัดแย้งระหว่างบุคคลนี้จะสังเกตได้โดยตรงจากพฤติกรรมกรรมการสื่อสารที่บุคคลแสดงออกมาทั้งทางภาษากายคำ และภาษาท่าทาง ซึ่งสอดคล้องกับฟิชเชอร์ และเอลลิส (Fisher and Ellis. 1990:257) ที่กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคลเป็นลักษณะหนึ่งของการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการแสดงพฤติกรรมสื่อสารของสมาชิกในกลุ่ม และสจิวต์ และแอนจิโล (Stewart and Angelo. 1982 อ้างจาก สุรินทร์นามอยู่. 2545: 8) กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคล เป็นการแสดงความไม่เห็นด้วยระหว่างบุคคลหรือกลุ่ม โดยแสดงออกมาทั้งทางภาษากายคำและภาษาท่าทาง

นอกจากนี้ แซสส์ (สุรินทร์ นามอยู่. 2545: 9; อ้างจาก Sasse. 1978) กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคลเป็นการแสดงออกถึงการต่อต้านกันระหว่างบุคคลสองคน หรือมากกว่าสองคน โดยที่บุคคลหนึ่งพยายามที่จะกีดกัน หรือรบกวนการกระทำของอีกบุคคลหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกัน แอดเลอร์ และทาวน์ (Adler and Towne. 1987: 337-338)กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคล เป็นการแสดงออกระหว่างบุคคลอย่างน้อยสองคนที่มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ในลักษณะของการรบกวนเพื่อมิให้อีกฝ่ายหนึ่งบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ ความขัดแย้งระหว่างบุคคลจะเกิดขึ้นเมื่อทั้งสองฝ่ายรับรู้ถึงความคิดที่ไม่ตรงกัน และแสดงออกมาให้เห็น โดยอาจจะเป็นทางคำพูด หรือท่าทาง เช่น การนิ่งเฉย การหลีกเลี่ยง นอกจากนั้นความขัดแย้งระหว่างบุคคลยังรวมถึง การที่มีฝ่ายหนึ่งได้รับความพึงพอใจหรือได้รับประโยชน์แต่อีกฝ่ายหนึ่งต้องเป็นฝ่ายเสีย และจอห์นสัน (Johnson. 1986: 199) กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคล เป็นส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จะเกิดขึ้นเมื่อการกระทำของบุคคลหนึ่งไปป้องกัน ขัดขวาง และรบกวน การกระทำของอีกบุคคลหนึ่ง

จากความหมายของความขัดแย้งระหว่างบุคคลดังกล่าว สรุปได้ว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคล หมายถึง ความคิด ความรู้สึกของบุคคลที่ไม่สอดคล้องกัน โดยแสดงออกมาเป็นการ

กระทำในลักษณะของการต่อต้าน ขัดขวาง และรบกวน เพื่อมิให้บรรลุเป้าหมายอันเป็นที่พึงพอใจของแต่ละฝ่ายซึ่งอาจจะแสดงออกมาทางภาษากาย คำ และภาษาท่าทาง

5.2 ลักษณะของความขัดแย้งระหว่างบุคคล

แอตเลอร์ และทาวน์ (Adler and Towne. 1987: 339) กล่าวว่า คนส่วนใหญ่จะกลัวความขัดแย้งระหว่างบุคคล เพราะเรามักพบว่า เมื่อบุคคลมีความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน จะตามมาด้วยการโต้เถียง ความเคร่งเครียด และมีส่วนรวมในการที่เลือกความสัมพันธ์ที่ดีของบุคคล ที่จริงแล้วความรุนแรงที่เกิดขึ้นเหล่านั้นสามารถที่จะป้องกันได้ ถ้าหากบุคคลรู้จักที่จะจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะช่วยให้ความสัมพันธ์ของบุคคลนั้นดำเนินไปด้วยดี และมั่นคงต่อไป

เซทซ์ และสตีเวนสัน (สุรินทร์ นามอยู่. 2545: 9; อ้างจาก Dcetz and Stevenson. 1986) กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยทั่วไปบุคคลจะคิดว่าความขัดแย้งกันเป็นสิ่งไม่ดี เพราะบ่อยครั้งที่เขาไม่สามารถจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินชีวิต ทำให้ความสัมพันธ์ต้องหยุดชะงักลงไป คนส่วนใหญ่จึงพยายามที่จะหลีกเลี่ยงจากความขัดแย้งระหว่างบุคคล ซึ่งการหลีกเลี่ยงนั้นไม่ก่อให้เกิดผลดีแต่อย่างใด ถ้าบุคคลสามารถที่จะจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นได้แล้ว ความขัดแย้งนั้นก็ส่งผลในทางที่ดีได้ดังนี้

1. ความขัดแย้งระหว่างบุคคลจะกระตุ้นให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ ถ้าไม่มีความขัดแย้งระหว่างบุคคล เราก็คงทำอะไรต่าง ๆ ด้วยความเคยชิน และซ้ำซาก โดยไม่ต้องใช้ความคิด
2. ความขัดแย้งระหว่างบุคคล ช่วยให้บุคคลได้รู้จักพิจารณาถึงความต้องการ หรือเป้าหมายและรู้จักที่จะแสวงหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการที่จะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนาความคิดในทางสร้างสรรค์ด้วย

5.3 สาเหตุของความขัดแย้งระหว่างบุคคล

เซทซ์ และสตีเวนสัน (Dcetz and Stevenson. 1986: อ้างจาก สุรินทร์ นามอยู่. 2545: 10) กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นนั้นมีสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

1. ความคิดเห็นต่างกัน ความขัดแย้งระหว่างบุคคลโดยทั่ว ๆ ไปแล้วมีพื้นฐานมาจากความคิดเห็นต่างกัน การได้รับข้อมูลหรือความรู้ที่ต่างกัน นอกจากนี้ยังมีเรื่องของค่านิยม และความเชื่อที่ต่างกันด้วย
2. ความไม่สอดคล้องกันของบทบาท ในขณะที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันนั้น บางครั้งบุคคลไม่ยอมแสดงบทบาทอื่นที่ไม่ใช่ของตนเอง เมื่อแสดงออกแล้วอีกฝ่ายหนึ่งก็ไม่ยอมโต้ตอบด้วย เช่น คนที่มีบทบาทเป็นผู้ตาม แต่พยายามที่จะแสดงตัวเป็นผู้อยู่ตลอด เป็นต้น

3. ความไม่สอดคล้องกันของเป้าหมาย จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลสองคนหรือสองฝ่ายต้องกระทำบางสิ่งบางอย่างร่วมกัน โดยที่ต่างฝ่ายต่างต้องการทำสิ่งนั้น ๆ ต่างกัน

4. ข้อจำกัดของสิ่งที่บุคคลต้องการ บางครั้งสิ่งที่บุคคลต้องการนั้นมีจำนวนจำกัดทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลทั้งสองฝ่ายได้

นอกจากนี้ วิลสัน และแฮนนา (Wilson and Hanna. 1990: 262-264) กล่าวว่าแหล่งสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคล มีดังนี้คือ

1. ความขัดแย้งทางความคิด และค่านิยมของบุคคล

2. ความขัดแย้งของบทบาท และการใช้อำนาจ บทบาทหมายถึง ตำแหน่งของสมาชิกแต่ละบุคคลที่อยู่ในกลุ่ม ถ้าหากสมาชิกในกลุ่มไม่พอใจบทบาทที่ตนเองได้รับ อาจนำไปสู่ความตึงเครียดและความขัดแย้งได้ ส่วนการใช้อำนาจ คือ การที่บุคคลหนึ่งมีอิทธิพล หรือมีผลต่ออีกบุคคลหนึ่ง ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับบทบาท ความขัดแย้งจะเกิดขึ้นเมื่อสมาชิกในกลุ่มเห็นว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งใช้อำนาจอย่างไม่เหมาะสม

3. ความขัดแย้งของเป้าหมาย ในบางครั้งเป้าหมายของแต่ละบุคคล อาจจะแตกต่างกันกับเป้าหมายของกลุ่ม และถ้าไม่สามารถนำมารวมกันได้ ก็อาจเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้งได้เช่นกัน

5.4 ความขัดแย้งของวัยรุ่นที่มีต่อบิดามารดา

สาเหตุ

จากการศึกษาของ แอลริช และ ทอนเบิร์ก (Ellis. 1986) พบว่าพันธะความผูกพันที่สร้างขึ้นระหว่างพ่อแม่-ลูก ในช่วงวัยเด็กจะเริ่มบอบบางลงมากในช่วงของวัยรุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อวัยรุ่นได้เกิดพัฒนาสำนึกของความเป็นอิสระและความเป็นเอกเทศ (A sense of independence and individuality) นอกจากนี้ความเป็นอิสระของวัยรุ่นที่มากขึ้นอาจกลายเป็นการสร้างการรับรู้แก่ผู้ปกครองว่าเด็กกำลังปฏิเสธตนเอง พ่อแม่เริ่มรู้สึกที่ตนเองมีอิทธิพลน้อยลงต่อพฤติกรรมของเด็ก และได้พยายามที่จะดึงเอาอำนาจการควบคุมกลับมา จึงกลายเป็นการเพิ่มลักษณะการเลี้ยงดูแบบเผด็จการ และจุดนี้จึงเป็นการเริ่มต้นของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างพ่อแม่กับวัยรุ่น

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ แบลร์ (Blair. 1964) ที่ได้กล่าวถึงสาเหตุทางบ้านหรือทัศนคติของผู้ปกครองที่เป็นตัวทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่ คือ

1. พ่อแม่มักจะคาดหวังในสิ่งที่ขัดแย้งกับเด็กวัยรุ่น พยายามกดดันหรือจำกัดอิสรภาพของเด็ก หรือให้อิสรภาพแก่เด็กไม่ถูกต้องเหมาะสม ทั้งยังไม่อาจจะเข้ากับเด็กได้ดี

2. พ่อแม่อาจให้เด็กมีอิสระในการตัดสินใจ และเลิกโอกาสได้ตามที่เด็กต้องการ แต่พ่อแม่ก็ยังไม่ได้ตั้งใจที่จะให้เด็กกระทำเช่นนั้น ทั้งยังแสดงอาการสงสัยและไม่ยอมให้เด็กตัดสินใจเอง ในบางโอกาสที่สำคัญๆ พ่อแม่มักพอใจที่จะให้เด็กทำในสิ่งที่พ่อแม่คาดหวังไว้ จึงทำให้เด็กเกิดความไม่พอใจ วิตกกังวล อันเป็นสาเหตุให้เด็กกระทำผิดได้

3. พ่อแม่มีแนวโน้มที่จะมองดูพฤติกรรมของเด็กอย่างผู้ใหญ่มองดูเด็ก มักแปลความหมายของการกระทำของเด็กด้วยมาตรฐานของตนเอง ทำให้มองเห็นการกระทำบางอย่างของเด็กไปในทางลบ และตีความหมายพฤติกรรมนั้น ๆ ของวัยรุ่นว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาของสังคม

4. พ่อแม่มีความไม่พึงพอใจในวิถีการดำเนินชีวิตของตนเอง จึงพยายามควบคุมความเป็นอยู่ของลูก และพยายามให้ลูกได้เข้าใจความรู้สึกที่แท้จริงของพ่อแม่ ซึ่งจะไปขัดกับความพึงพอใจของลูก

ปัญหาพฤติกรรม

ผดุง อารยวิญญู (2528: 1-13) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมว่า ในปัจจุบันนี้ปัญหาทางพฤติกรรมของเด็ก ได้รับความสนใจมากขึ้นกว่าเดิม อาจจะเป็นเพราะว่ามีจำนวนเด็กประเภทนี้เพิ่มขึ้น เนื่องจากประชากรของประเทศเพิ่มขึ้น หรืออาจเป็นเพราะความเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยเฉพาะสังคมในเมืองใหญ่ ๆ เช่นในกรุงเทพมหานคร เด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมจะแสดงพฤติกรรมออกมาในรูปแบบต่าง ๆ กัน และสาเหตุมีหลายประการ อาจจะเป็นปัญหาทางจิตวิทยา หรือปัญหาทางร่างกายอันเกิดจากความบกพร่องทางประสาทและสมอง หรืออาจจะเกิดจากทั้งสองอย่าง แต่ส่วนมากที่พบในโรงเรียนมักจะมีสาเหตุทางจิตวิทยามากกว่า เป็นต้นว่าเด็กมีความรู้สึกไม่มั่นคง ว่าเหว ต้องการความรัก อันเป็นสาเหตุมาจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ตั้งแต่วัยเด็กเป็นต้นมา อาจเกิดจากปัญหาในการปรับตัวเด็กไม่สามารถปรับตัวได้ มีความวิตกกังวล น้อยเนื้อต่ำใจ ผิดหวัง อิจฉาริษยา โลก และขาดการศึกษาอันเป็นเครื่องมือที่จำเป็นที่ช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวได้ดี ปัญหาเหล่านี้มีส่วนผลักดันให้เด็กแสดงพฤติกรรมไปในทางที่ไม่พึงประสงค์

สภาพแวดล้อมทางบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปะทะสังสรรค์กันระหว่างบุคคลในบ้าน ได้แก่ บรรดาญาติในบ้านที่อบอุ่น สามัคคี ประองดองกัน การไม่มีช่องว่างระหว่างวัย เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของเด็กอย่างมาก ซึ่งหากเป็นไปในทางลบ คือมีสุขภาพจิตเสียก็ย่อมเป็นผลต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในเด็ก ดังรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

สลาเตอร์ และ ฮาร์เบอร์ (Slater and Haber. 1984: 920-921) ได้ศึกษาถึงผลของความขัดแย้งภายในครอบครัวที่มีต่อการปรับตัวของวัยรุ่นชายหญิง ในสหรัฐอเมริกา จำนวน 217 คน อายุเฉลี่ย 16.63 ปี ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีความขัดแย้งสูงจะมีระดับความวิตกกังวล (Anxiety) สูงกว่า มีการยอมรับคุณค่าในตนเอง (Self Esteem) กับ

อำนาจควบคุมภายในตน (Internal Control) ต่ำกว่าวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีความขัดแย้งต่ำ โดยที่สถานภาพสมรสของบิดามารดาจะหย่าร้างหรือไม่ก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เอนนอร์ และ แฮนด์เดล (Enos and Handal. 1986: 820-824) ที่พบว่า การปรับตัวทางจิตของวัยรุ่นและความพึงพอใจในชีวิตทางสังคม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการรับรู้ความขัดแย้งในครอบครัว

ฟอร์แฮนด์ และคนอื่น ๆ (Forehand and others.1986: 1524-1533) ได้ศึกษาถึงตัวแปรด้านครอบครัวที่พยากรณ์ถึงพฤติกรรมในโรงเรียนและผลการเรียน โดยศึกษากับบิดามารดาและบุตรวัยรุ่นอายุเฉลี่ย 13.5 ปี จำนวน 46 คู่ พบว่า ภาวะความซึมเศร้าของมารดา, ความขัดแย้งระหว่างบิดากับบุตร และมารดากับบุตร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัญหาพฤติกรรมในโรงเรียน เช่น การต่อสู้ทะเลาะวิวาท การโต้เถียง การกลั่นแกล้งและก่อกวนผู้อื่น เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งความขัดแย้งระหว่างบิดามารดา-บุตร เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่บอกความสัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์ คือ ปัญหาพฤติกรรมได้ดีที่สุด เช่นเดียวกับ แมคโดนัล และ ปาร์ค (Macdonald and Parke. 1984: 1265-1277) ที่พบว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างบิดา-บุตร และมารดา-บุตร มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กที่โรงเรียน

นอกจากนี้ยังมีรายงานจากการศึกษาอื่น ๆ อีก เช่น วัยรุ่นที่ต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน เมื่อเปรียบเทียบกับวัยรุ่นที่สามารถเรียนจบมัธยมปลาย จะมีความขัดแย้งกับบิดามารดามากกว่าและมีการสื่อสารปฏิสัมพันธ์น้อยกว่า ส่วนปัญหาในโรงเรียน พบว่า เด็กเกรจะระบุว่า บิดามารดาไม่เคยเข้าใจพวกเขา และมักพูดจาต่อนและดุด่าพวกเขามากกว่าเด็กที่ไม่เกร และใช้เทคนิคการควบคุมอบรมรุนแรงกว่า (Nye Fl. 1958) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มาร์คกิส และ บรูซลิน (Maskin and Brukins. 1974: 341-342) พบว่า อัตราการกลับมามีปัญหาพฤติกรรมเกรอีกครั้งของเด็กหญิงไม่ได้มีความสัมพันธ์กับประเภทของครอบครัวว่า จะมีทั้งพ่อและแม่หรือมีแต่พ่อหรือแม่เท่านั้น หากแต่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ การปรับตัวของผู้ปกครอง ความสามัคคีปรองดองกัน การมีความคิดเห็นพ้องต้องกันในครอบครัวต่างหาก

ปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งของวัยรุ่นที่มีต่อบิดามารดา

สก๊อต (Scott. 1940: 415-428) ได้ศึกษาความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่ พบว่าเด็กวัยรุ่นหญิงมีความขัดแย้งกับพ่อแม่มากกว่าเด็กวัยรุ่นชาย และเมื่อให้วิจารณ์เกี่ยวกับพ่อแม่ เด็กวัยรุ่นหญิงจะมีข้อวิจารณ์มากกว่าเด็กวัยรุ่นชาย ทั้งนี้เพราะพ่อแม่เป็นห่วงลูกสาวมากกว่าลูกชาย เนื่องจากสังคมเพ่งเล็งความประพฤติของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย นอกจากนี้ยังพบว่า ส่วนมากเด็กวัยรุ่นจะมีความขัดแย้งกับแม่มากกว่าพ่อ เพราะเกี่ยวกับการเอาใจใส่ดูแลลูก ๆ แม่จะเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบมากกว่าพ่อ และแม่มักจะเป็นฝ่ายทำโทษเด็กมากกว่าพ่อด้วย

ลิชคอน (Liccione. 1955: 421-428) ได้ศึกษาโดยตั้งสมมุติฐานไว้ว่า สัมพันธภาพระหว่างแม่กับลูกสาวจะมีความสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้งมากกว่าสัมพันธภาพระหว่างพ่อ

กับลูกสาวในระยะเดียวกัน ในการวัดความขัดแย้งและการเปลี่ยนสัมพันธภาพนี้ใช้แบบทดสอบ Thematic Apperception Test (TAT) จำนวน 12 รูป กับเด็กผู้หญิงอายุ 9, 11, 13, 15, 17 ปี จำนวน 200 คน เรื่องเล่าต่าง ๆ จะได้รับการวิเคราะห์ พบว่า ประมาณ 25 % ของหัวเรื่องทั้งหมดซึ่งมากกว่า 14,000 เรื่องนั้นล้วนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่-ลูก หัวข้อที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของความไม่สมดุล หรือภาวะเครียดระหว่างพ่อแม่-ลูก จะมีจำนวนมากกว่าหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับความสมดุลถึง 5 : 1 และพบว่าทุกอายุที่ศึกษาจะมีความไม่ลงรอย (Disharmony) กับแม่มากกว่าพ่อ

แอลริช และ ทอนเบิร์ก (Ellis-Schwarbe and Thornburg. 1986: 59-68) ได้เก็บข้อมูลจากวัยรุ่น 756 คน อายุระหว่าง 10-14 ปี โดยถามถึงเนื้อหาของความขัดแย้ง 10 ประเภทที่มีต่อบิดามารดา ว่ามีมากที่สุดในเรื่องใดบ้าง พบว่า วัยรุ่นจะขัดแย้งกับบิดามากกว่ามารดาอย่างเด่นชัดในเรื่องของการใช้เวลาว่าง และการใช้จ่ายเงินทอง และจะขัดแย้งกับมารดามากกว่าบิดาในเรื่องของการเลือกคบเพื่อน, บุคลิกลักษณะส่วนตัว, ความรับผิดชอบงานบ้าน, การเลือกเสื้อผ้า และพบว่าวัยรุ่นหญิงจะขัดแย้งกับมารดาบ่อย ๆ เป็น 2 เท่า ของวัยรุ่นชาย ขณะที่ทั้งสองเพศขัดแย้งกับบิดาบ่อยครั้งพอ ๆ กัน

วรารักษ์ อินทรชัยศรี (2518: 74-78) ได้ศึกษาถึงความขัดแย้งของวัยรุ่นกับพ่อแม่โดยศึกษาหาความสัมพันธ์กับการยอมรับตนเองและความเชื่อมั่นในตนเองของวัยรุ่นทั้งตอนต้นและตอนปลาย อายุระหว่าง 13-21 ปี จำนวน 358 คน พบว่า เด็กวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มจะขัดแย้งกับพ่อแม่มากกว่าเด็กวัยรุ่นชาย และเด็กวัยรุ่นจะขัดแย้งกับผู้เป็นแม่มากกว่าพ่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6. สัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาและบุตรวัยรุ่น

✓ 6.1 ความหมายของสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

ผู้คนโดยทั่วไปที่อาศัยอยู่ในโลกมนุษย์นี้ ต่างก็ต้องมีชีวิตเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลในครอบครัว โรงเรียน ที่ทำงาน ร้านค้า หรือแหล่งบันเทิงต่าง ๆ การติดต่อเกี่ยวข้องกับบุคคลเหล่านี้จะรู้จักกันในนามของ สัมพันธภาพ

ศรีทัตติม พานิชพันธ์ (2527: 115-116) กล่าวถึงความหมายของสัมพันธภาพไว้ว่า สัมพันธภาพ หมายถึง ความเกี่ยวข้องความผูกพันรักใคร่ ความสนิทสนมกลมเกลียวกัน ความคุ้นเคยใกล้ชิดกันจนมิตร สัมพันธภาพเกิดจากการติดต่อระหว่างบุคคลสองคนซึ่งมีความในใจบางสิ่งบางอย่างร่วมกัน มีการสนทนาติดต่อใกล้ชิดกัน สัมพันธภาพนี้อาจเป็นไปในทางที่ดี คือเป็นมิตร หรืออาจจะเป็นไปในทางที่ไม่ดี คือเป็นศัตรูก็ได้ ถ้าเป็นไปในทางที่เป็นมิตรก็จะก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าการแสดงออกเป็นไปในทางที่เป็นศัตรู และผู้ตอบสนองมีความรู้สึกเป็นศัตรู ย่อมก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ไม่ดี

✓ ฟิชเชอร์ (Fisher. 1987: 191-193) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นสิ่งที่ซับซ้อนยากต่อการอธิบายเป็นคำจำกัดความสั้น ๆ ได้ ตามปกติแล้วผู้คนจะเข้าใจว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคล คือ การมีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องกันระหว่างบุคคล ฟิชเชอร์เห็นว่าความหมายที่บุคคลโดยทั่วไปเข้าใจนั้น สัมพันธภาพจะไม่มีอะไรที่มากกว่าการคาบเกี่ยวกันของบุคลิกลักษณะของบุคคลเลย สองคนจะนำตนเองเข้าไปสู่สัมพันธภาพ ซึ่งบุคคลแต่ละคนยังคงเป็นอิสระจากอีกฝ่ายหนึ่งและเป็นอิสระจากสัมพันธภาพที่สร้างขึ้นด้วย ถ้าเป็นเช่นนั้นก็หมายถึง บุคคลทั้งสองฝ่ายต่างเพียงเกี่ยวข้องกันเท่านั้น แต่ไม่ได้รับอิทธิพลจากสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นนั้นเลย ฟิชเชอร์ได้อธิบายว่า ในความเป็นจริงแล้วสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นจะมีผลมาสู่บุคคลทั้งสองฝ่าย และมีอิทธิพลต่อสัมพันธภาพที่จะเกิดขึ้นตามมาภายหลังด้วย เช่น สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ถ้าเพื่อนไม่ไว้วางใจในตัวคุณ ก็เป็นการยากที่เพื่อนและคุณจะมีสัมพันธภาพที่เชื่อใจกันต่อไปในอนาคตได้ ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างบุคคลตามความเข้าใจของฟิชเชอร์ นอกจากจะประกอบไปด้วยการมีส่วนร่วมกันระหว่างบุคคลแล้ว สัมพันธภาพที่เกิดขึ้นนั้นยังต้องมีส่วนที่คงเหลืออยู่ภายในจิตใจของบุคคลแต่ละฝ่าย ซึ่งสิ่งนี้จะมีอิทธิพลต่อบุคคลนั้น ๆ เอง และต่อสัมพันธภาพของพวกเขาในอนาคตด้วย

สัมพันธภาพมีเอกลักษณ์เฉพาะที่แตกต่างและเป็นคนละส่วนกับบุคคลที่ 1 และบุคคลที่ 2 นอกจากนี้สัมพันธภาพไม่ได้ถูกควบคุมหรืออยู่ในวงจำกัดของการเกี่ยวข้องกันระหว่างบุคคลทั้งสองด้วย สัมพันธภาพจึงไม่ใช่เป็นเพียงสิ่งซึ่งบุคคลที่ 1 และบุคคลที่ 2 ร่วมกันกระทำเท่านั้น แต่สัมพันธภาพจะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเกิดขึ้น โดยที่บุคคลที่ 1 และบุคคลที่ 2 เป็นส่วนหนึ่งหรือเข้าร่วมอยู่ในสัมพันธภาพ รวมทั้งได้รับผลจากสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นด้วย

ในขณะที่สัมพันธภาพระหว่างบุคคลพัฒนาขึ้นจะมีลักษณะของสัมพันธภาพใน 3 ด้านดำเนินไปด้วย ได้แก่ความเชื่อใจกัน ความรักใคร่ชอบพอกัน และพลังอำนาจ (Sasse. 1978 : 121-131) ดังนี้

1. ความเชื่อใจกัน (Trust) ความเชื่อใจเป็นสิ่งที่ทั้งสองฝ่ายต้องการเมื่อเข้ามามีความสัมพันธ์กัน ถ้าสัมพันธภาพระหว่างบุคคลทั้งสองเกิดความเชื่อใจกันขึ้นแล้ว สัมพันธภาพจะมีแนวโน้มพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น แต่ถ้าสัมพันธภาพระหว่างบุคคลทั้งสองดำเนินไปอย่างขาดความเชื่อใจกัน แม้สัมพันธภาพจะดำเนินต่อไปได้ แต่จะไม่มีคามยั่งยืนของศักยภาพในอนาคตที่จะนำไปสู่ สัมพันธภาพที่ใกล้ชิดสนิทสนมกัน ในสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่-ลูก มักจะเกิดปัญหาเรื่องขาดความเชื่อใจกันได้บ่อยในช่วงวัยรุ่น วัยรุ่นมักจะบ่นว่าพ่อแม่ไม่เชื่อใจพวกเขา ส่วนพ่อแม่จะบอกว่าลูกของพวกเขาไม่น่าไว้วางใจ สัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่กับลูกเมื่อมีการดำเนินต่อไปในระยะเวลายาวนาน พ่อแม่สามารถอาศัยเวลาสร้างความเชื่อใจให้ลูกเห็นได้ ส่วนลูกที่เป็นวัยรุ่นเมื่อแสดงท่าทางที่รับผิดชอบมากขึ้น พ่อแม่จะเกิดความเชื่อใจขึ้นเอง

2. ความรักใคร่ชอบพอกัน (Affection or Liking) การที่คนเราจะชอบพอกันและกันนั้นเป็นสิ่งที่ซับซ้อนต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง อาจขึ้นอยู่กับ

✓ 2.1 รางวัลและการลงโทษ (ชอบคนที่ให้รางวัล เกลียดคนที่ลงโทษเขา)

2.2 การหาประโยชน์ใส่ตัว และการสงเคราะห์ทำประโยชน์ให้ผู้อื่น (ไม่ชอบคนที่ทำให้เสียประโยชน์ แต่ชอบคนที่ช่วยเหลือ)

2.3 อัตมโนทัศน์ในการสร้างสัมพันธภาพของแต่ละคน (ผู้ที่มีความนึกคิดเกี่ยวกับตนเองดี จะรู้สึกดีกับคนอื่น ๆ เพราะเชื่อว่าคนอื่น ๆ ก็คล้ายตัวเอง)

อย่างไรก็ตามอาจมีสัมพันธภาพบางอย่างที่ไม่เกิดความรักใคร่ชอบพอกันขึ้น เช่น สัมพันธภาพเพื่อธุรกิจ

3. พลังอำนาจ (Power) พลังอำนาจ คือ ความสามารถของผู้หนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของอีกผู้หนึ่ง เช่น พ่อมีอำนาจทำโทษลูก แต่อำนาจไม่ใช่มีเพียงด้านเดียว ลูกสามารถมีอิทธิพลต่อพ่อแม่ได้เช่นกัน เช่น ทารกมีอำนาจทำให้พ่อแม่ต้องคอยดูแลเปลี่ยนผ้าอ้อมเวลาเปียกให้ ในสัมพันธภาพของคนสองคนมักจะมีผู้หนึ่งที่มีพลังอำนาจมากกว่า โดยอาจขึ้นอยู่กับหลายองค์ประกอบ เช่น อายุมากกว่า การศึกษาสูงกว่า มีเงินหรือมีความสามารถต่าง ๆ มากกว่า ทำให้มีพลังอำนาจมากกว่าได้ นอกจากนี้พลังอำนาจยังเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งต่าง ๆ ในสัมพันธภาพได้เช่นกัน ถ้าต่างฝ่ายต่างไม่ยอมกัน หรือมีการใช้อำนาจมากเกินไป

ฟิชเชอร์ (Fisher. 1987 : 193) ยังได้กล่าวต่อไปอีกว่า องค์ประกอบของสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นไม่เพียงแต่ประกอบด้วยบุคคลสองคน และลักษณะของสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นเท่านั้น แต่อิทธิพลของมาตรฐานทางสังคมของครอบครัว เชื้อชาติ ชนชั้นทางสังคม สมาชิกในกลุ่ม องค์ประกอบเพื่อน และอื่น ๆ ต่างก็มีอิทธิพลต่อสัมพันธภาพ และต่อตัวบุคคลที่มาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

✓ 6.2 ทฤษฎีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (The Interpersonal Theory)

แฮร์รี สตอค ซัลลิแวน (Harry Stack Sullivan) เป็นจิตแพทย์ผู้บุกเบิกรูปแบบการศึกษาเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซัลลิแวนทำการศึกษาและรักษาผู้ป่วยโรคจิตเภท (Schizophrenia) เขาได้วินิจฉัยว่า โรคจิตเภทส่วนใหญ่เกิดขึ้นเนื่องจากความล้มเหลวในประสบการณ์ของการมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในช่วงวัยเด็กและวัยรุ่นตอนต้น ดังนั้นในการรักษาโรคจิตเภท ซัลลิแวนจึงพยายามสร้างโครงสร้างให้เกิดความปรองดองกันในสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซัลลิแวนได้พิมพ์หนังสือเล่มแรกเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลขึ้น ในช่วงปี คศ. 1920 รวมทั้งบรรยายและพิมพ์เผยแพร่ลงในวารสารต่าง ๆ อีกจำนวนหนึ่ง จนกระทั่งเสียชีวิตในปี คศ. 1949 จึงกล่าวได้ว่า เขาเป็นนักวิทยาศาสตร์คนแรกๆ ที่เริ่มให้ความสนใจกับสังคมและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และเขียนออกมาเป็นรูปเล่ม

ซัลลิแวน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 56, อ้างอิงจาก Hall and Lindzey. 1966: 136-143) มีความเห็นว่าตลอดเวลาที่มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่นั้น จำเป็นต้องมีสัมพันธภาพซึ่งกันและกันกับสิ่งแวดล้อม โดยสิ่งแวดล้อมนี้จะรวมทั้งบุคคลและสภาพการณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ซัลลิแวน

กล่าวต่อไปว่า มนุษย์มีความปรารถนาพื้นฐาน 2 ประการ คือ ความพึงพอใจ (Satisfaction) ซึ่งเน้นทางกาย และความปลอดภัย (Security) ที่เน้นในด้านความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ใน 2 ประการนี้ทำให้ชัลลีแวนคิดว่า จิตวิทยาของมนุษย์มีรากฐานอยู่บนความปรารถนาที่จะได้รับความอบอุ่นใจเป็นสำคัญ เขาจึงยกเอาลักษณะของสัมพันธภาพซึ่งบุคคลมีต่อกันและกันขึ้นมา กล่าว ชัลลีแวนได้ย้ำถึง พลังที่แสดงออกมาให้เห็นได้ขณะที่บุคคลมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งความเป็นบุคคลที่เต็มไปด้วยพลังอำนาจนั้น เกิดจากความสัมพันธ์ภาพซึ่งกันและกันระหว่างบุคคลนั้นกับสิ่งแวดล้อม

ชัลลีแวนได้วิเคราะห์อย่างละเอียด และตั้งทฤษฎีของเขาว่า ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการศึกษาโรคจิต ซึ่งเน้นความสำคัญของกลไกทางสังคมที่มีต่อพัฒนาการมนุษย์ และเน้นการเรียนรู้ในสังคม อิทธิพลแห่งสัมพันธภาพซึ่งคนเรามีต่อกันและกันจะทวีความสำคัญขึ้นสำหรับการก่อบุคลิกภาพ

ชัลลีแวนได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของบุคคลกับสังคมในระยะต่าง ๆ ของชีวิตไว้ดังนี้ (นวลละออง สุภาพล. 2527: 170-172 และ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 56-57)

1. วัยทารก (0-18 เดือน) วัยนี้บริเวณปากเป็นอวัยวะแรกที่ทารกใช้ปะทะสังสรรค์กับสิ่งแวดล้อม ถึงแม้ว่าการพูดในวัยนี้จะยังไม่มีความหมายที่ใช้ในการติดต่อกับบุคคลอื่น ๆ ได้ก็ตาม การใช้ปากตอบสนองความต้องการของตัวเองนอกจากดูดนมจากแม่แล้ว ทารกอาจเรียนรู้ที่จะมี ความสุขในเรื่องนี้โดยไม่ต้องพึ่งแม่ เช่น ดูดนิ้วตนเอง เป็นต้น
2. วัยเด็ก (20 เดือน-4 ปี) เริ่มมีความสามารถฝึกการออกเสียง พูดชัดเจนขึ้น สื่อความหมายกับผู้อื่นได้ ระยะนี้เด็กจะเริ่มสนใจผู้อื่นโดยการเล่นรวมกลุ่มกับเพื่อน
3. วัยเริ่มรุ่น (4-11 ปี) วัยนี้ต้องการที่จะมีกิจกรรมกับบุคคลอื่นมากขึ้นโดยเฉพาะกับเพื่อนวัยเดียวกัน เด็กจะเรียนรู้เกี่ยวกับการแข่งขัน การร่วมมือ และรู้จักควบคุมพฤติกรรม
4. วัยก่อนวัยรุ่น (11-12 ปี) เป็นวัยที่เริ่มสนใจเพื่อนต่างเพศ
5. วัยรุ่นตอนต้น (12-17 ปี) เป็นวัยที่วุฒิภาวะทางเพศสมบูรณ์ และปรารถนาการตอบสนองทางเพศ
6. วัยรุ่นตอนปลาย (17-19 ปี) เป็นวัยที่รู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น วัยนี้เด็กจะสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนในลักษณะของผู้ใหญ่ แต่ก็ยังไม่ได้รับความสำเร็จทางสังคมอย่างสมบูรณ์ เนื่องจากยังต้องเก็บกดความรู้สึกและความต้องการทางเพศไว้อยู่
7. วัยผู้ใหญ่ (20 ปีขึ้นไป) เป็นวัยที่สร้างความสัมพันธ์ในเรื่องความรักกับบุคคลอื่น บุคคลจะพัฒนาความสัมพันธ์กับบุคคลต่างเพศไม่เฉพาะแต่เพื่อธุรกิจการงานเท่านั้น แต่ในลักษณะให้ความพึงพอใจในชีวิตเป็นสำคัญ และลึกซึ้งลงไปในขอบข่ายของความสนใจ

✕ ชัลลีแวนมีความเชื่อมั่นว่า การพัฒนาบุคลิกภาพในวัยเยาว์มีความสำคัญมาก และเป็นวัยที่กำหนดชี้แนวทางพัฒนาพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลในอนาคต อีกทั้งเป็นวัยที่เริ่มรู้จักโลก

- × อันสลับซับซ้อน เริ่มมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ๆ มากขึ้น และการมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น จะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นได้ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 57)

อย่างไรก็ตามชัลลิแวนก็ไม่ได้สร้างสรรค์ผลงานของเขาออกมาเองทั้งหมด ผู้ที่มีอิทธิพลต่องานเขียนของชัลลิแวน ได้แก่ ออดอล์ฟ ไมเยอร์ (Adolph Meyer) ชาร์ลส์ ฮอร์ตัน คูลีย์ (Charles Horton Cooley) และ จอร์จ เฮอร์เบิร์ต มีด (George Herbert Mead) โดยชัลลิแวนได้รับการฝึกฝนและสืบทอดทางจิตเวชมาจากนักจิตแพทย์ชาวอเมริกัน คือ ออดอล์ฟ เมเยอร์ และถึงแม้ชัลลิแวนจะสนใจในเรื่องจิตวิเคราะห์ที่พัฒนามาจากของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) อยู่บ้าง แต่ความสนใจส่วนใหญ่ของเขาต้องการศึกษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล โดยได้รับแนวความคิดมาจาก คูลีย์ และมีด

ชาร์ลส์ ฮอร์ตัน คูลีย์ เป็นศาสตราจารย์ทางเศรษฐกิจและสังคมแห่งมหาวิทยาลัยมิชิแกน ในช่วงศตวรรษที่ 19 ซึ่งอยู่ในช่วงใกล้เคียงกับ มีด (20 ปีแรกของศตวรรษที่ 20) คูลีย์กล่าวว่า ตัวบุคคลและสังคมต่างเป็นองค์ประกอบของสัมพันธภาพซึ่งกันและกัน แนวความคิดของคูลีย์ที่มี อิทธิพลมากที่สุด ได้แก่ เรื่อง การสะท้อนตนเองจากกระจก (Looking-glass self) โดยเขาเห็นว่า บุคคลจะมีการพัฒนาตัวตน (Self) ออกมาจากปฏิกิริยาของบุคคลอื่นที่มีต่อตนเอง เหมือนกับบุคคลอื่น ๆ นั้นเป็นกระจกเงาที่คอยสะท้อนภาพให้บุคคลผู้นั้นรับรู้ถึงตนเองได้ ดังนั้น บุคคลจึงมีความอ่อนไหวง่ายต่อความคิดเห็นและการกระทำของบุคคลอื่น ๆ คูลีย์มีความเห็นว่าการพฤติกรรมของแต่ละบุคคลจะวิเคราะห์โดยอาศัยบุคลิกภาพเป็นเครื่องตัดสินได้เพียงส่วนน้อยเท่านั้น แต่ส่วนใหญ่จะถูกวิเคราะห์โดยอาศัยโครงสร้างทางจิตวิทยาของกลุ่มสังคม ซึ่งจะเน้นไปที่สถาบันครอบครัว เนื่องจากครอบครัวเป็นกลุ่มพื้นฐานที่มีความใกล้ชิดกับบุคคลมาก ครอบครัวจึงสามารถสร้างระเบียบทางสังคม เปลี่ยนแปลงทัศนคติ เป็นตัวที่ทำให้เกิดการตัดสินใจ และสามารถควบคุมพฤติกรรมของบุคคลได้

จอร์จ เฮอร์เบิร์ต มีด เป็นศาสตราจารย์ทางด้านปรัชญาที่มหาวิทยาลัยชิคาโก แต่ผลงานของเขามีอิทธิพลต่อนักสังคมวิทยาและนักจิตวิทยาสังคมมาก มีด กล่าวว่า ส่วนประกอบที่สำคัญของตัวตน (Self) ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิดภายในตัวของบุคคลนั่นเอง ซึ่งความคิดเห็นในตนเองดังกล่าว ประกอบไปด้วย การโต้ตอบกันระหว่าง ตัวฉัน (Me) คือ ทัศนคติของบุคคลอื่นเกี่ยวกับตน ซึ่งตนได้รับรู้เก็บไว้ภายในตัวเอง และ ฉัน (I) เป็นปฏิกิริยาที่เกิดจากตัวฉัน หรือกล่าวได้ว่าตัวฉันเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดฉัน ดังนั้น ฉัน จึงหมายถึง อะไรที่ตนเองคิดที่ตนเองรู้สึกหรือที่ตนเองกระทำ โดยมีพื้นฐานมาจาก ตนคิดว่าผู้อื่นมองตนว่าเป็นอย่างไร ซึ่งกระบวนการดังกล่าวทั้งหมดเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคล ที่จะนำไปสู่การสร้างตัวตนและเกิดเป็นบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ๆ อย่างไรก็ตามในการมีชีวิตอยู่ของบุคคล ถ้าไม่มีบุคคลอื่น ๆ รวบรวมให้บุคคลผู้นั้นมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ก็จะไม่มีการสร้างตัวตน และไม่มีบุคลิกภาพเกิดขึ้น โดยเฉพาะในทารกจะไม่มีการพัฒนาขึ้นเป็นปกติได้เลยถ้าขาดการปฏิสัมพันธ์ กับมนุษย์คนอื่น ๆ มีด กล่าวว่า ครอบครัวเป็นส่วนสำคัญพื้นฐานเริ่มแรกที่จะทำให้บุคคลพัฒนาแนวความคิดและ

ทัศนคติของบุคคลอื่น ๆ ที่มีต่อตน จากนั้นบุคคล (ทารก) ก็จะนำเอาความคิดนี้ไปสร้างตัวตนเพื่อใช้กับบุคคลอื่น ๆ ต่อไป นอกจากนี้ ตัวตนที่บุคคลสร้างขึ้นจะมีการพัฒนาขึ้นไปเรื่อย ๆ เมื่อได้มีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ มากขึ้น

สรุปได้ว่าทั้ง กุลิย์ มีด และซัลลิแวน ต่างเห็นตรงกันว่า สังคมมีความสำคัญต่อมนุษย์ โดยมนุษย์ถือเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งไม่สามารถแยกตัวออกจากสังคมได้ และการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ✕

✓ 6.3 ลักษณะของสัมพันธภาพในครอบครัว

✕ ครอบครัวเปรียบเสมือนเป็นระบบหนึ่งซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกจำนวนหนึ่งมาอยู่ด้วยกัน มีสัมพันธภาพเกิดขึ้นระหว่างสมาชิกด้วยกันเอง และระหว่างคุณลักษณะของสมาชิกที่มาอยู่ด้วยกัน สมาชิกในครอบครัวโดยทั่วไปหมายความว่าพ่อแม่และลูกเป็นส่วนใหญ่ พ่อแม่และลูกจึงเป็นส่วนประกอบส่วนหนึ่งของครอบครัว และเชื่อมโยงกันเป็นระบบด้วยสัมพันธภาพ ซึ่งก็คือการปฏิสัมพันธ์หรือการติดต่อสื่อสารกันระหว่างบุคคลในครอบครัวนั่นเอง (Schiamberg. 1988: 313; citing Hall and Fagen. 1956)

✕ สัมพันธภาพระหว่างกันของบุคคลในครอบครัวถือเป็นความสัมพันธ์กันทางบทบาท คือสมาชิกที่มามีความสัมพันธ์กันนั้นไม่มีโอกาสเลือกที่จะสัมพันธ์กัน เมื่อลูกคลอดออกมาจะต้องเกิดความสัมพันธ์กันขึ้นระหว่างพ่อแม่กับลูกซึ่งเป็นไปตามบทบาททางสังคม อย่างไรก็ตามบุคคลโดยทั่วไปยังมองสัมพันธภาพในครอบครัวว่าเป็นสัมพันธภาพแบบใกล้ชิด (Close Relationship) โดยพิจารณาจาก ระดับความเข้มข้นในการผูกพันกัน (Intensity) ความคุ้นเคยสนิทสนมกัน (Intimacy) ความเชื่อถือไว้วางใจกัน (Trust) และการเข้าไปเกี่ยวข้องกัน (Commitment) (Fisher. 1987: 247) ถึงแม้ว่ายังมีครอบครัวอีกหลาย ๆ ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพกันอย่างห่างเหิน แต่คาดหวังว่าสัมพันธภาพในครอบครัวควรมีการพัฒนาให้มีสัมพันธภาพที่ผูกพันกันอย่างมั่นคงยิ่ง ๆ ขึ้นไป

✓ กุลวรรณ วิทยวงศุจิ (2526 : 5-7) กล่าวถึงความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัวไว้ว่า สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่พ่อ และ/หรือ แม่ ปฏิบัติต่อลูก พฤติกรรมที่ลูกปฏิบัติต่อพ่อ และ/หรือ แม่ และพฤติกรรมที่พ่อและแม่ปฏิบัติต่อกัน โดยได้จำแนกพฤติกรรมที่แสดงถึงสัมพันธภาพในครอบครัว ไว้ดังนี้

1. การพักผ่อนร่วมกันในครอบครัว หมายถึง การที่พ่อแม่และลูกได้มีกิจกรรมร่วมกัน ในการพักผ่อนหย่อนใจเมื่อมีเวลาว่าง
2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ หมายถึง การที่ลูกได้มีส่วนร่วมกับพ่อแม่ในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เกี่ยวกับทุกขสข ความลับในเรื่องต่าง ๆ ของพ่อแม่ เช่น ปัญหาการเงิน ปัญหาการงาน

3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่บุตรหลานได้มีส่วนร่วมกับพ่อแม่ในการตัดสินใจกระทำการต่าง ๆ ภายในบ้าน เช่น การจัดระเบียบกฎเกณฑ์ภายในบ้าน
4. การเห็นชอบของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อลูกในลักษณะของการเห็นด้วยกับการกระทำ และความคิดเห็นของลูก เช่น การไม่ปฏิเสธข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น หรือ การกระทำต่าง ๆ ของบุตร
5. ความรักความห่วงใยของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่ลูกรับรู้ว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงความรัก ความห่วงใยที่มีต่อบุตร เช่น การช่วยเหลือคล้อยตามปัญหาต่าง ๆ การให้ความเป็นกันเองกับลูก
6. ความไว้วางใจของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงความไว้วางใจในตัวลูกว่า สามารถปฏิบัติตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตัวเอง
7. การที่พ่อแม่เห็นด้วยกับกิจกรรมของเพื่อน ๆ ของลูก หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงการเห็นด้วยกับการที่ลูกไปมีกิจกรรมกับเพื่อน ๆ โดยที่ไม่ขัดขวาง หรือเป็นอุปสรรค หรือแสดงออกถึงความไม่ไว้วางใจในการไปร่วมกิจกรรม
8. การที่บุตรยอมรับเกณฑ์มาตรฐานของพ่อแม่ หมายถึง การที่ลูกแสดงพฤติกรรมยอมรับมาตรฐานพฤติกรรม และมาตรฐานการดำรงชีวิตของพ่อแม่ เช่น เห็นด้วยกับความคิดเห็นของพ่อแม่ในด้านการเรียน การทำงาน ค่านิยม ทัศนคติ และยินยอมกระทำตามเกณฑ์ที่พ่อแม่กำหนดด้วยความยินดี
9. ความรักและเคารพของลูกที่มีต่อพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของลูกที่แสดงต่อพ่อแม่ซึ่งเป็นการแสดงถึงความรัก ความเคารพต่อพ่อแม่โดยการเชื่อฟังพ่อแม่ ไม่ขัดใจ ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ
10. การไม่มีข้อกำหนดมากเกินไป หมายถึง การที่พ่อแม่ไม่แสดงพฤติกรรมที่เป็นการกำหนดหรือจำกัดความประพฤติของลูกมากเกินไป
11. การไม่เข้มงวดกวดขันเกี่ยวกับระเบียบวินัยมากเกินไป หมายถึง การที่พ่อแม่ไม่แสดงการกระทำใด ๆ ที่สื่อแสดงถึงความเข้มงวดในระเบียบวินัย เช่น การลงโทษอย่างรุนแรง การไม่ยืดหยุ่นในระเบียบวินัย การบังคับให้ลูกปฏิบัติตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัดโดยไม่คำนึงความพร้อม
12. การไม่ปกป้องคุ้มครองมากเกินไป หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อลูกอย่างไม่ปกป้องคุ้มครองมากเกินไป หรือไม่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เหมือนหนึ่งลูกไม่มีความสามารถดูแลตนเองได้ หรือเหมือนลูกเป็นเด็กเล็ก ๆ
13. การที่พ่อแม่ไม่คอยย้าเตือนถึงความสำเร็จมากเกินไป หมายถึง พ่อแม่ไม่คอยย้าเตือน หรือบ่งชี้ให้บุตรได้รับความสำเร็จในการทำงานมากเกินไป เช่น ไม่เคี่ยวเข็ญให้ลูกกระทำการต่าง ๆ มากเกินไป

14. การยินดีให้กำลังใจเพื่อความสำเร็จ หมายถึง การที่พ่อแม่ให้กำลังใจ ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ลูกประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน ทั้งการกระทำและด้วยคำพูด

15. ความกลมเกลียวของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่กระทำต่อกันในลักษณะที่ไม่มีความขัดแย้งซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน มีความรักใคร่สามัคคีกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน ✓

6.4 สัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่-ลูก

ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูก เป็นสิ่งสำคัญในอันที่จะปลูกฝังบุคลิกภาพที่เหมาะสมให้กับเด็ก ถ้าสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่กับลูกไม่ดีพอ เพราะสาเหตุจากการปฏิบัติตนของพ่อแม่ไม่ถูกต้อง จะทำให้เด็กไม่อาจปฏิบัติหรือไม่เข้าใจว่าตนจะวางตัวให้ถูกต้องได้อย่างไร ผลเสียจะเกิดขึ้นเมื่อเด็กเติบโต โดยเด็กจะเก็บฝังเอาอารมณ์ ความนึกคิดต่าง ๆ ในตอนเด็กเอาไว้ ซึ่งเป็นผลทำให้มีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสมได้ ดังที่เฟลมมิง (Fleming, C.M., 1957: 14) กล่าวว่า พ่อแม่ที่ไม่มีความรู้ทางจิตวิทยาเกี่ยวกับวัยรุ่นดีพอ ไม่เข้าใจวัยรุ่น จะเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้งระหว่างพ่อแม่กับวัยรุ่นได้ และนำความไม่สบายใจมาให้กับทั้งสองฝ่าย

ทัศนคติของบิดามารดามีส่วนสร้างอารมณ์ให้แก่เด็กอยู่มาก เด็กที่ถูกบิดามารดาทอดทิ้ง บิดามารดาที่ไปทำงานทั้งวัน หรือบิดามารดาที่เอาใจใส่ดูแลเด็กมากเกินไป ก็จะกลายเป็นเด็กก้าวร้าวได้ เด็กที่เป็นลูกคนโตบางคนมักเป็นคนเจ้าอารมณ์มากกว่าเด็กคนหลัง ๆ เพราะเขารู้ว่าการร้องไห้ทำให้เขาได้สิ่งที่ต้องการแทบทุกครั้ง นอกจากนี้ลูกคนเล็กภายในครอบครัวก็จะเป็นเด็กอยู่ตลอดไป และกลายเป็นคนที่ทำตามใจตัวเองอยู่รำไป เพราะเป็นว่าตนได้รับความเอาใจใส่ตามใจจากพ่อแม่มากนั่นเอง

โดยความสัมพันธ์ภายในครอบครัวนี้สามารถส่งผลถึงความขัดแย้ง และความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับผู้ปกครอง ในเรื่องของความต้องการความเป็นอิสระของวัยรุ่น ซึ่งทำให้วัยรุ่นแสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย เช่น ต้องการออกความคิดเห็น ต้องการทำตามเสรีนอกเหนือกฎเกณฑ์ ข้อบังคับที่นึกไม่ชอบ ไม่ต้องการให้ผู้ปกครองควบคุมหรือบงการทั้งในเรื่องใหญ่และเรื่องเล็ก แม้แต่กิจเล็กน้อยส่วนตัว เช่น การแต่งกาย การแสดงกิริยามารยาท ฯลฯ ผู้ปกครองที่ยังติดแน่นอยู่กับการใช้อำนาจควบคุมวัยรุ่นผู้นั้นตั้งแต่สมัยเขายังเป็นเด็กเล็ก มักจะคงรักษาการใช้อำนาจควบคุมเช่นนั้นติดต่อมา ซึ่งเป็นการขัดใจวัยรุ่นยิ่งนัก นี่เป็นสาเหตุเกิดความขัดแย้งที่ปรากฏทั่ว ๆ ไป (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2540: หน้า 343)

พ่อแม่หลายคนมักจะเอาความรู้สึกนึกคิดของตนเองเป็นเกณฑ์ ตัวเองมีเจตคติชอบหรือไม่ชอบสิ่งใดก็มักจะนึกว่าคนอื่น ๆ หรือลูกของตนเป็นเช่นนี้ด้วย ผู้ใหญ่มองวัยรุ่นไม่ตรงกับที่วัยรุ่นเป็นจริง เพราะเจตคติและค่านิยมของชีวิตของผู้ใหญ่เองทำให้การรับรู้ของผู้ใหญ่มืดมนไปจากความจริงและทำให้เกิดความขัดแย้ง วัยรุ่นได้เปลี่ยนแปลงในเรื่องการยอมรับสิ่งที่ผู้ใหญ่

หยิบยื่นให้ คือ วัยรุ่นจะไม่ยอมรับค่านิยมผิวเผินที่พ่อแม่บอกว่าเป็นคนดี หรือทางโรงเรียนแนะนำว่าดี วัยรุ่นอาจปฏิเสธค่านิยมเหล่านั้นอย่างสุภาพ และที่สำคัญที่สุด วัยรุ่น มีความคิดเป็นของตัวเอง (อำไพ อินฟ้าแสง. 2524: 17-22)

6.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งและสัมพันธภาพ ระหว่างมารดาและบุตร

ซีลิกส์ (Fleming. 1957: 73, citing Zeligs. n.d.) ได้ศึกษาเด็กอายุ 12 ขวบ จำนวน 450 คน โดยให้เขียนรายการเกี่ยวกับพฤติกรรมของพ่อแม่ที่เด็กมีความเห็นขัดแย้ง ผลปรากฏว่าพฤติกรรมของพ่อแม่ที่เด็กไม่ชอบและมีความเห็นขัดแย้งคือ พ่อแม่มีอารมณ์เสียบ่อย ๆ ชอบดุด่า จู้จี้ หงุดหงิด ขี้โมโหจนเฉียว ปฏิบัติต่อเด็กคล้ายกับทารก คอยกีดกันไม่ให้เข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อน บ้านไม่มีระเบียบ ไม่มีความสงบ นอกจากนี้เด็กยังต้องการให้พ่อแม่รักษาและปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับลูก ๆ ทุกครั้ง และอยากให้แม่มีทัศนคติในการพูดจาและการแต่งกาย

โพลซัม (Garrison. 1956: 306-307; citing Folsom. n.d.) ศึกษาวัยรุ่นชาย จำนวน 348 คน วัยรุ่นหญิง จำนวน 382 คน เกี่ยวกับเรื่องความขัดแย้งกับพ่อแม่ โดยให้เด็กเขียนสาเหตุของความขัดแย้ง ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นชายมีความขัดแย้งกับพ่อแม่มากในเรื่องเกี่ยวกับการใช้รถ การใช้เงิน ผลการเรียน ส่วนวัยรุ่นหญิงมีความขัดแย้งกับพ่อแม่มากในเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ทำในบ้าน การเข้าสโมสร หรือออกงานสังคม การแต่งกายและการไปงานเลี้ยงโดยไม่มีผู้ควบคุมไป และพบต่อไปอีกว่า วัยรุ่นตอนปลาย (อายุ 16-18 ปี) จะเต็มใจที่จะยอมรับความคิดเห็นของพ่อแม่มากกว่าวัยรุ่นตอนต้น (อายุ 13-15 ปี)

สโกรพสกา (Powell. 1963: 267-269; citing Skorupska. n.d.) ศึกษาเรื่องความขัดแย้งของวัยรุ่นกับพ่อแม่ในประเทศโปแลนด์ พบว่า ความขัดแย้งส่วนใหญ่ที่เกิดในบ้านจะเกิดกับทั้งพ่อและแม่ หรือเฉพาะกับแม่ หายากที่จะเกิดความขัดแย้งกับพ่อเพียงคนเดียว สาเหตุของความขัดแย้งก็ค่อนข้างซับซ้อนและมีความเกี่ยวพันกัน ปัญหาต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง เช่น ความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ความเข้มงวดกวดขันในเรื่องความเป็นอิสระ บุคลิกภาพและลักษณะการแสดงออกของผู้ใหญ่ รวมทั้งเล็ก ๆ น้อย ๆ สิ่งที่วัยรุ่นกล่าวถึงน้อย คือ บุคลิกภาพและการแสดงออกของเขาเอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และความไม่ก้าวหน้าในการศึกษา ความขัดแย้งทั้งหลายจะช่วยให้เด็กมีอารมณ์รุนแรงและไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งทำให้เด็กขาดความสุขและรู้สึกว่าตนเองมีความผิดหรือกระทำผิด จะข่มใจให้สงบหรือควบคุมสติของตนเองไว้ไม่ค่อยได้ บางคนจะมีความรู้สึกเกลียด โกรธแค้น มีความต้องการที่จะแก้แค้นหรือแสดงอาการดื้อดองอย่างรุนแรง

ลิคเคียน (Liccione. 1955: 421-426) ศึกษาเกี่ยวกับความขัดแย้งโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กหญิงจำนวน 200 คน อายุระหว่าง 9-17 ปี โดยตั้งสมมุติฐานว่าสัมพันธภาพระหว่างแม่

กับลูกสาวจะมีความสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้งมากกว่าสัมพันธ์ภาพระหว่างพ่อกับลูกสาวในระยะเดียวกัน การวัดความขัดแย้งและการเปลี่ยนสัมพันธ์ภาพ ใช้แบบทดสอบ "ที เอ ที" (Thematic Apperception Test) ผลสรุปว่า ในทุกระดับอายุจะมีความขัดแย้งระหว่างแม่กับลูกสาวมากกว่าพ่อกับลูกสาว เนื่องจากแม่มีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับลูกสาวมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สต๊อต (Stott. 1940 : 418) ซึ่งพบว่านอกจากวัยรุ่นจะมีความขัดแย้งกับแม่มากกว่าพ่อแล้ว ยังพบว่าแม่มักจะเป็นฝ่ายทำโทษเด็กมากกว่าพ่ออีกด้วย นอกจากนี้แม่มักยังเป็นผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลเอาใจใส่เด็ก ๆ มากกว่าพ่อ คือเป็นทั้งเพื่อนและผู้ควบคุมดูแลให้เด็กเป็นคนมีระเบียบวินัย ในด้านความแตกต่างระหว่างอายุของพ่อแม่กับลูก และถิ่นที่อยู่อาศัยก็เป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้งแตกต่างกันได้ ดังผลการการศึกษาของ สต๊อต (Stott. 1940 : 325-339) รายงานว่า พ่อแม่ที่มีอายุมากมีความต้องการที่จะบังคับวัยรุ่นมากกว่าพ่อแม่ที่มีอายุน้อย และแม่ตามชนบทจะมีความเข้าใจและมีทัศนคติที่เหมาะสมกับลูกของตนมากกว่าพ่อ

แบลร์ (Blair. 1964 : 28-34) ได้ศึกษาถึงการกระทำของผู้ใหญ่หลายอย่างที่ทำให้วัยรุ่นเกิดความรู้สึกขัดแย้งว่าในสิ่งที่ผู้ใหญ่บอกว่าไม่ควรกระทำ เช่น ไม่ควรสูบบุหรี่ ขับรถเร็ว ขับรถอย่างไม่ระมัดระวัง ไปบ้านเพื่อนหญิงขณะที่พ่อแม่ของเธอไม่อยู่บ้าน ไปดูภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นสำหรับผู้ใหญ่โดยเฉพาะ ออกนอกบ้านเป็นเวลานาน ผู้หญิงต้องไม่แต่งหน้ามาก เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ผู้ใหญ่ไม่ให้วัยรุ่นกระทำ แต่ผู้ใหญ่และพ่อแม่ก็กระทำการเหล่านี้ให้เด็กเห็น แบลร์ยังกล่าวต่อไปอีกว่า ทัศนคติของพ่อแม่ผู้ปกครองก็เป็นต้นเหตุให้เกิดความขัดแย้งได้หลายประการ เช่น

1. พ่อแม่มักจะคาดหวังในสิ่งที่ขัดแย้งกับวัยรุ่น พยายามกวดขันหรือจำกัดอิสรภาพของเด็ก หรือให้อิสรภาพแก่เด็กไม่ถูกต้องเหมาะสม ทั้งยังไม่อาจจะเข้ากับเด็กได้ดี โดยเฉพาะกับเด็กชายซึ่งมีแนวโน้มที่ต้องการอิสรภาพแต่แต่อายุยังน้อย

2. พ่อแม่ยอมให้เด็กมีอิสระในการตัดสินใจและเลือกโอกาสได้ตามที่เด็กต้องการ แต่พ่อแม่ก็ยังไม่ได้ตั้งใจที่จะให้เด็กกระทำเช่นนั้น ทั้งยังแสดงอาการสงสัยและไม่ยอมให้เด็กตัดสินใจเองในบางโอกาสที่สำคัญ ๆ พ่อแม่มักพอใจที่จะให้เด็กทำในสิ่งที่พ่อแม่คาดหวังเอาไว้ จึงทำให้เด็กเกิดความไม่พอใจ วิตกกังวลอันเป็นสาเหตุให้เด็กทำผิดได้

3. พ่อแม่มีแนวโน้มที่จะมองดูพฤติกรรมของเด็กอย่างผู้ใหญ่มองดูเด็กที่ทำการที่ไม่ถูกต้องเสมอ เช่น เมื่อเด็กจอตกรถคุยกับเพื่อนต่างเพศ ก็มักแปลความหมายของการกระทำของเด็กไปในทางลบ หรือคาดว่าเด็กจะไม่ทำอย่างที่ตนคิด ตีความหมายพฤติกรรมของเด็กไปในทางไม่ดี

4. พ่อแม่ไม่พึงพอใจในวิถีการดำเนินชีวิตของตน จึงพยายามหันไปควบคุมความเป็นอยู่ของลูกให้เป็นไปตามแนวทางที่ตนวางไว้ให้ ซึ่งเป็นการขัดกับความพึงพอใจของลูก

บล็อก (Block, 1973 : 192-206) ได้ศึกษาถึงความขัดแย้งระหว่างวัยรุ่นกับแม่ใน สหรัฐอเมริกา กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษายู่เป็นเวลานานถึง 5 ปี โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความขัดแย้งที่เด็กกำลังเผชิญอยู่ในขณะนั้น และทำให้เขาเกิดความไม่สบายใจ กับข้อใจ ไม่มีความสุขเท่าที่ควร ผลการศึกษาพบว่าลักษณะความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมากมีอยู่ประมาณ 50 ประเด็น ที่สำคัญเรียงตามลำดับ เช่น แม่ชอบจู้จี้เกี่ยวกับมารยาทและนิสัยส่วนตัว ชอบยกเอาพี่น้องมาเป็นตัวอย่าง ดูว่าเมื่อผลการเรียนไม่ดี การออกไปเที่ยวนอกบ้านในเวลา กลางคืน ชอบให้ชี้แจงเรื่องการใช้จ่ายเงิน การใช้รถ ให้กินอาหารที่เด็กไม่ชอบ แม่มักเป็นผู้ตัดสินใจในการให้เด็กเลือกวิชาเรียนหรือเลือกประกอบอาชีพ แม่ชอบล้อเลียนเกี่ยวกับเพื่อนต่างเพศ เป็นต้น

แลนดิส (Landis, 1945 : 244-246) ศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับแม่ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นชายหญิง 528 คน ผลการศึกษาปรากฏว่าคล้ายคลึงกับที่บล็อด (Block) เคยศึกษาไว้เมื่อปี 1973 นอกจากนี้ยังพบต่อไปอีกว่าวัยรุ่นหญิงมีความขัดแย้งกับพ่อแม่มากกว่าวัยรุ่นชาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการนั่งรถออกไปเที่ยวกับวัยรุ่นชายในตอนกลางคืน และการออกไปไหนจะต้องเอาไฟน่องไปด้วย

พัชรา พันธุ์พัฒนกุล (2527) พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ต่างกัน และจากการเปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นชายและนักเรียนวัยรุ่นหญิง พบว่านักเรียนวัยรุ่นชายและนักเรียนวัยรุ่นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีสัมพันธภาพในครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่าคะแนนเฉลี่ยของสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นชายต่ำกว่านักเรียนวัยรุ่นหญิง

นาวรัตน์ ศรีวิญญูเพชร (2539) พบว่า วัยรุ่นตอนปลายมีสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่-ลูก ดีกว่าวัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนต้น และวัยรุ่นตอนกลางมีสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่-ลูก ดีกว่าวัยรุ่นตอนต้น และพบว่า วัยรุ่นเพศหญิงมีสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่-ลูกดีกว่าวัยรุ่นเพศชาย และเมื่อแยกพิจารณาในวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลายพบว่า วัยรุ่นเพศหญิงมีสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่-ลูกดีกว่าวัยรุ่นเพศชาย แต่ในวัยรุ่นตอนกลางนั้น วัยรุ่นเพศหญิงและวัยรุ่นเพศชายมีสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่-ลูกไม่แตกต่างกัน และพบว่าปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างพ่อแม่ กับวัยรุ่นเกิดจากพ่อแม่ใช้อำนาจบังคับบุตร โดยการบังคับจะเกิดกับวัยรุ่นตอนต้นมากกว่าวัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนกลางมากกว่าวัยรุ่นตอนปลาย

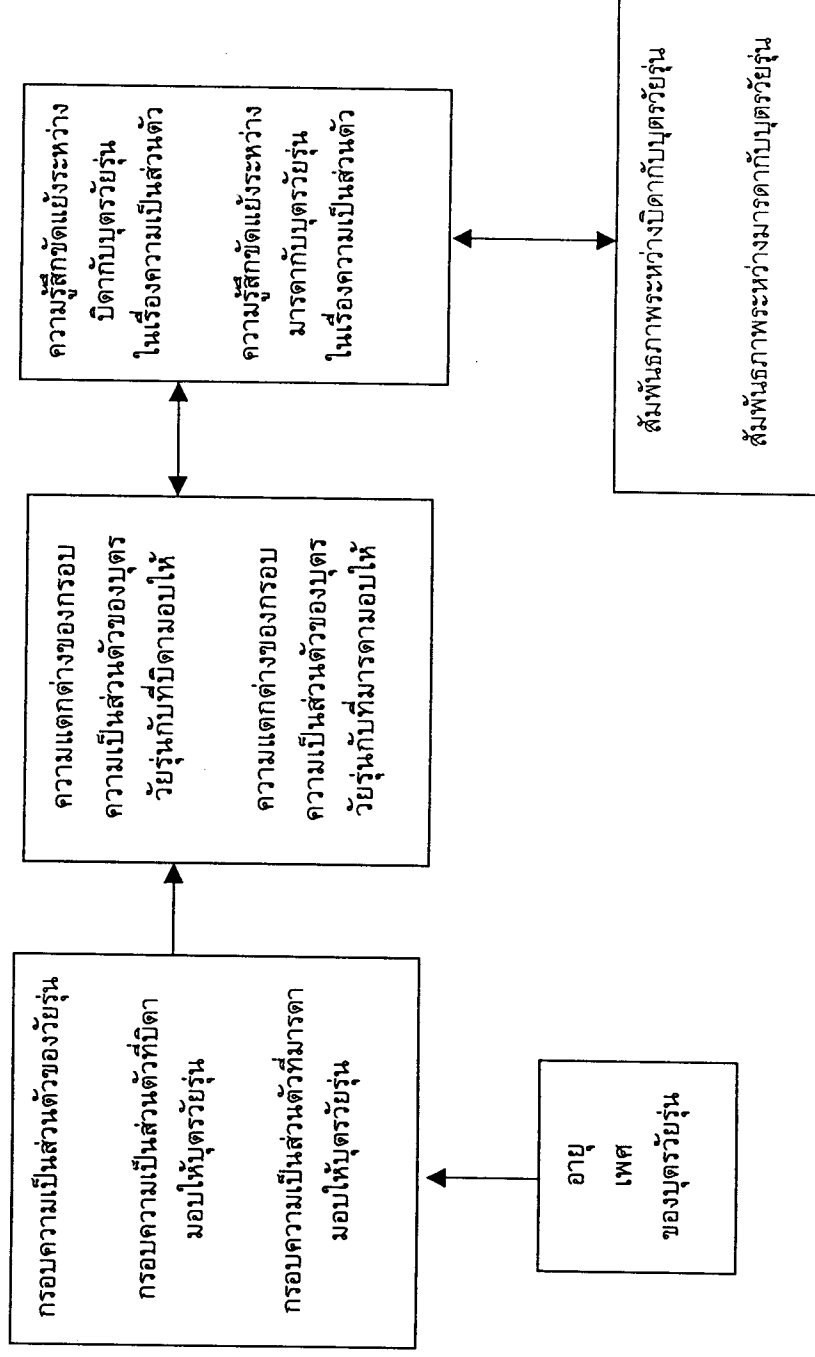
จากการศึกษาเอกสารทั้งหมดข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความต้องการเป็นตัวของตัวเอง เป็นวัยที่ต้องการความเข้าใจจากผู้ที่อยู่รอบข้าง และต้องการมีอิสระในการทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตัวของตัวเองโดยไม่ต้องการให้ผู้อื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่เนื่องจากวัยรุ่นต้องดำรงอยู่ในสังคมและต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะกับครอบครัวที่เป็นสังคม

แรกที่บุคคลทุกคนรู้จัก จากการที่วัยรุ่นต้องอยู่ในครอบครัวจึงทำให้เกิดสัมพันธภาพกับบุคคลต่าง ๆ โดยเฉพาะกับ โดยเฉพาะกับบิดาและมารดา เพราะบิดามารดาเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดลูกมากที่สุด ไม่ว่าในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูหรือการให้คำแนะนำ ดังนั้น เมื่อวัยรุ่นต้องใกล้ชิดกับบิดามารดาเป็นอย่างมาก และต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบิดามารดา จึงเป็นที่น่าสนใจว่าหากวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการความเป็นส่วนตัว แต่บิดามารดามีหน้าที่ที่ต้องดูแลบุตรในทุกเรื่อง จะเป็นปัญหาหรือไม่หากมีความเข้าใจในเรื่องความเป็นส่วนตัวไม่ตรงกัน และความเข้าใจที่ไม่ตรงกันนี้จะส่งผลให้เกิดความขัดแย้งระหว่างบิดามารดาและบุตรวัยรุ่น และจะมีผลอย่างไรต่อสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาและบุตร อันเนื่องมาจากความเข้าใจในเรื่องส่วนตัวหรือไม่ ซึ่งสามารถนำมาตั้งแนวทางของสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานในการวิจัย

1. กรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นที่มีเพศ และอายุ ที่ต่างกัน จะมีความแตกต่างกัน
2. กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดามอบให้บุตรวัยรุ่นที่มีเพศ และอายุที่ต่างกัน จะมีความแตกต่างกัน
3. กรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นและกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดาให้กับบุตรวัยรุ่นมีความแตกต่างกัน โดย วัยรุ่นจะกำหนดกรอบความเป็นส่วนตัวไว้ มากกว่ากรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดามอบให้
4. ความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัว ของบุตรวัยรุ่นกับที่บิดามารดามอบให้ จะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความขัดแย้งระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่น
5. ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น จะมีความสัมพันธ์ทางลบกับสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. สมมติฐานในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

- วัยรุ่นไทย อายุ 13-14 ปี และ 17-18 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ม. 2 และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ม. 5 ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่อาศัยอยู่ร่วมกับมารดาและเรียนในโรงเรียนสหศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นบุคคลวัยรุ่น จำนวน 400 คนที่มีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นบุคคลที่มีอายุระหว่าง 13-14 ปี
2. เป็นบุคคลที่มีอายุระหว่าง 17-18 ปี
3. อาศัยอยู่กับบิดามารดา
4. กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ม. 2
5. กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ม. 5

การเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อการศึกษาครั้งนี้ ได้ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างให้เป็นตัวแทนของประชากร โดยใช้วิธีการสุ่มตามขั้นตอนดังนี้

1. สุ่มสถานศึกษาโดยการสุ่มแบบแบ่ง Multistage โดยแบ่งพวกโรงเรียนออกเป็น 2 ประเภท คือ โรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และโรงเรียนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่ทำการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเป็นโรงเรียนสหศึกษา ซึ่งตั้งอยู่ในเขตการศึกษาที่มีโรงเรียนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 โรงเรียน

2. สุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ซึ่งได้มาจากการสุ่มห้องเรียนจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการแบ่งระดับชั้นเรียนออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มชั้น ม.2 และกลุ่มชั้น ม.5 และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ 1 ห้องเรียน ของทุกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นใช้การเจาะจงนักเรียนทุกคนที่มีอายุระหว่าง 13-14 ปี และ 17-18 ปี ที่อาศัยอยู่ร่วมกับบิดามารดา และเป็นนักเรียนที่อยู่ในห้องที่ได้รับการสุ่มมา เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ รวมจำนวน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มวัยรุ่นจำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม 3 ตอนคือ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัว
3. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่น

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการหาคุณภาพของเครื่องมือ มีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการถามรายละเอียดเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยในส่วนของผู้วัยรุ่น มีข้อคำถาม 4 ข้อในเรื่องของ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน และการอาศัยอยู่กับบิดามารดา

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัว เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัว ของวัยรุ่น และ การอบรมเลี้ยงดูบุตรวัยรุ่นของมารดา โดยมีพื้นฐานหลักมาจากการงานวิจัยของ Larry Nucci, University of Illinois at Chicago Circle (Nucci. 1981: 114-121) จากนั้นรวบรวมความรู้ที่ได้สร้างเป็นนิยามศัพท์เฉพาะ และนิยามปฏิบัติการ

2.2 ซึ่งเครื่องมือที่สร้างจะอิงตามนิยามศัพท์เฉพาะ และนิยามปฏิบัติการ โดยแบ่งออกตามตัวแปรที่ศึกษา คือ

- กรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น
- กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดาอบให้บุตรวัยรุ่น
- กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดาอบให้บุตรวัยรุ่น
- ความรู้สึกขัดแย้งระหว่างบิดากับบุตรวัยรุ่นในเรื่องส่วนตัว
- ความรู้สึกขัดแย้งระหว่างมารดากับบุตรวัยรุ่นในเรื่องส่วนตัว

และในเรื่องส่วนตัว 9 ด้าน ที่ได้นิยามไว้ในนิยามศัพท์เฉพาะ ได้แก่

1. เรื่องการแต่งกาย รวมความไปถึงการเลือกซื้อเสื้อผ้า
2. เรื่องการคบเพื่อน รวมความถึงการติดต่อสื่อสาร การใช้โทรศัพท์ การเขียนจดหมาย การใช้ internet ในการติดต่อสื่อสาร
3. การคบเพื่อนต่างเพศ ในความหมายของการเป็น แฟน หรือ เพื่อนพิเศษ (special friend)
4. การเรียน หรือการหาความรู้ เช่น จะเรียนอะไร เรียนที่ไหน เมื่อใด รวมความถึง การเรียนพิเศษนอกเวลา การกวดวิชา
5. การประกอบอาชีพ
6. การแสวงหาความบันเทิง ทั้งในบ้านและนอกบ้าน
7. การใช้เวลาว่าง และงานอดิเรก และการกีฬา ดนตรี และการท่องเที่ยว
8. การดูแลสุขภาพและอนามัย
9. การวางตัวและการประพฤติปฏิบัติในบางเรื่องที่เป็นเรื่องนอกบ้านแต่เห็นว่ายังเป็นเรื่องส่วนตัวอยู่

โดยมีข้อคำถาม 30 ข้อ จากนั้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนวัยรุ่นที่มีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดย

2.3.1 หาค่าอำนาจจำแนก ผู้วิจัยได้วิเคราะห์อำนาจจำแนกของข้อความเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค item total correlation พิจารณาคัดเลือกข้อความที่มีอำนาจจำแนกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้ข้อความที่จะใช้ในการศึกษาครั้งนี้ทั้งหมด 30 ข้อ โดยข้อความที่คัดเลือกไว้นั้นครอบคลุมลักษณะที่ต้องการวัด

2.3.2 หาความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้นำข้อความที่คัดเลือกแล้วมาหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธี หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

- กรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93
- กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่น ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91
- กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดาอบให้บุตรวัยรุ่น ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90
- ความรู้สึกขัดแย้งระหว่างบิดากับบุตรวัยรุ่นในเรื่องส่วนตัว
ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91
- ความรู้สึกขัดแย้งระหว่างมารดากับบุตรวัยรุ่นในเรื่องส่วนตัว
ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93

ลักษณะของแบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัว เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีข้อคำถามทั้งหมด 30 ข้อ การตอบ แบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงของกลุ่มตัวอย่างในระดับใดมากที่สุดเพียงระดับเดียว โดยข้อความแต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือกโดยจัดอันดับไว้ 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น

ข้อความ	นักเรียนต้องการความเป็นส่วนตัว	บิดาให้ความเป็นส่วนตัว	มารดาให้ความเป็นส่วนตัว	ปริมาณความขัดแย้งที่มีกับบิดา	ปริมาณความขัดแย้งที่มีกับมารดา
0 การแต่งกายไปโรงเรียน					
00 การเลือกซื้อเสื้อผ้า					
000 การเลือกใส่เสื้อผ้าอยู่บ้านในวันหยุด					

เกณฑ์การให้คะแนน ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนและความหมายในแต่ละข้อ ตามตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

กรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น

ระดับคะแนน ตั้งแต่ 1-5 ในเรื่องความเป็นส่วนตัวที่ผู้ตอบต้องการความเป็นส่วนตัว โดย

- 1 หมายถึง เรื่องที่ผู้ตอบต้องการความเป็นส่วนตัว น้อยมาก
- 2 หมายถึง เรื่องที่ผู้ตอบต้องการความเป็นส่วนตัว น้อย
- 3 หมายถึง เรื่องที่ผู้ตอบต้องการความเป็นส่วนตัว ปานกลาง
- 4 หมายถึง เรื่องที่ผู้ตอบต้องการความเป็นส่วนตัว ค่อนข้างมาก
- 5 หมายถึง เรื่องที่ผู้ตอบต้องการความเป็นส่วนตัว มาก

กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่น

ระดับคะแนน ตั้งแต่ 1-5 ในการที่ผู้ตอบได้รับความเป็นส่วนตัวในเรื่องนั้น ๆ จากบิดาและมารดา โดย

- 1 หมายถึง เรื่องที่ผู้ตอบได้รับความเป็นส่วนตัวจากบิดาในระดับ น้อยมาก

ความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวของบุตรวัยรุ่นกับที่บิดามารดามอบให้

ค่าความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวของบุตรวัยรุ่นกับที่บิดามารดามอบให้วัดได้จาก การหักลบกันระหว่างค่าความแตกต่างของคะแนนกรอบความเป็นส่วนตัวของบุตรวัยรุ่น และ คะแนนกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดามอบให้บุตรวัยรุ่น จากนั้นนำค่าที่ได้มาคำนวณโดยใช้ t-test dependent

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างมารดาและบุตร

ผู้วิจัยนำแบบวัดสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่-ลูก ของ ร.ต.อ.หญิง นวรัตน์ ศรีรัฐเพชร (2539) มาใช้ และได้ นำแบบวัดนี้ไปทดลองกับนักเรียนวัยรุ่นที่มีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นอีกครั้ง โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นชนิดความคงที่ภายใน (Internal Consistency) มีค่าเท่ากับ .75

ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างมารดาและบุตร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีข้อคำถาม 38 ข้อ ประกอบด้วยข้อความทางบวก จำนวน 20 ข้อ และข้อความทางลบ จำนวน 18 ข้อ การตอบแบบสอบถาม ให้กลุ่มตัวอย่างอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงของกลุ่มตัวอย่างในระดับไหนมากที่สุดเพียงระดับเดียว โดยข้อความแต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือกโดยจัดอันดับไว้ 5 ระดับดังตัวอย่าง

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาและบุตร

ข้อความ		จริง น้อย	จริง ค่อนข้าง น้อย	ปาน กลาง	จริง ค่อนข้าง มาก	จริง มาก
0	นักเรียนและพ่อแม่พูดคุยกันอย่างเป็นกันเอง					
00	นักเรียนและพ่อแม่เข้าใจในความรู้สึกของกันและกันดี					
000	เมื่อมีปัญหาใด ๆ นักเรียนและพ่อแม่จะไม่ปิดบังกัน					

เกณฑ์การให้คะแนน ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

ข้อความที่มีความหมายทางบวก

ถ้าตอบในช่อง จริงมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

ถ้าตอบในช่อง จริงเป็นส่วนมาก ให้ 4 คะแนน

ถ้าตอบในช่อง	จริงมากที่สุด	ให้ 3 คะแนน
ถ้าตอบในช่อง	จริงเป็นส่วนมาก	ให้ 2 คะแนน
ถ้าตอบในช่อง	จริงเป็นส่วนมาก	ให้ 1 คะแนน
ข้อความที่มีความหมายทางลบ		
ถ้าตอบในช่อง	จริงมากที่สุด	ให้ 1 คะแนน
ถ้าตอบในช่อง	จริงเป็นส่วนมาก	ให้ 2 คะแนน
ถ้าตอบในช่อง	จริงมากที่สุด	ให้ 3 คะแนน
ถ้าตอบในช่อง	จริงเป็นส่วนมาก	ให้ 4 คะแนน
ถ้าตอบในช่อง	จริงเป็นส่วนมาก	ให้ 5 คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยัง ผู้อำนวยการโรงเรียนของสถาบันที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งนัดวัด เวลา ที่จะดำเนินการเก็บข้อมูล
2. นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Science) ในการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปที่มีสูตรในการคำนวณ โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถามทุกฉบับ ถ้าแบบสอบถามชุดใดมีคำตอบไม่สมบูรณ์ก็จะคัดเอาแบบสอบถามชุดนั้นออก จากนั้นตรวจให้คะแนนในแบบสอบถามตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้
2. คำนวณค่าสถิติพื้นฐานทุกตัวของแบบสอบถาม ความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดามอบให้กับบุตรวัยรุ่น ความขัดแย้งระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่นในเรื่องความเป็นส่วนตัว และสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่น
3. ใช้การหาค่าสถิติ t-test Independent เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 2 และ 4
4. ใช้การหาค่าสถิติ t-test Dependent เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 3
5. ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 5 และ 6

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
*	แทน	ค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t – distribution

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20	หมายถึง	ค่อนข้างมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80	หมายถึง	น้อยมาก

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตอน ๆ ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการวิเคราะห์จากแบบสอบถามตามตัวแปรที่ศึกษา
- ตอนที่ 3 ข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล ลำดับตามสมมติฐานการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	อายุ 13-14 ปี	อายุ 17-18 ปี	รวม	
	จำนวน	จำนวน		
ชาย	98	95	193	48.25
หญิง	102	105	207	51.75
รวม	200	200	400	100.0%

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการวิเคราะห์จากแบบสอบถามตามตัวแปรที่ศึกษา

ตาราง 2 แสดงระดับความเป็นส่วนตัวที่วัยรุ่นต้องการ ระดับความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดามอบให้ บุตรวัยรุ่น และระดับความขัดแย้งที่บุตรวัยรุ่นมีต่อบิดามารดา

กรอบความเป็นส่วนตัว		N	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ความเป็นส่วนตัวโดยรวม	วัยรุ่นต้องการ	400	4.33	1.02	มาก
	บิดามอบให้		4.15	1.12	ค่อนข้างมาก
	มารดามอบให้		4.04	1.22	ค่อนข้างมาก
	ความขัดแย้งกับบิดา		1.72	1.21	น้อยมาก
	ความขัดแย้งกับมารดา		1.75	1.25	น้อยมาก
การแต่งกาย	วัยรุ่นต้องการ	400	4.41	0.79	มาก
	บิดามอบให้		3.88	1.00	ค่อนข้างมาก
	มารดามอบให้		3.83	0.91	ค่อนข้างมาก
	ความขัดแย้งกับบิดา		1.81	1.01	น้อย
	ความขัดแย้งกับมารดา		1.86	1.01	น้อย

ตารางที่ 2 (ต่อ)

กรอบความเป็นส่วนตัว		N	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การคบเพื่อน	วัยรุ่นต้องการ	400	4.24	0.90	มาก
	ติดตามมอบให้		3.73	0.98	ค่อนข้างมาก
	มารตามอบให้		3.64	0.96	ค่อนข้างมาก
	ความขัดแย้งกับบิดา		1.92	0.92	น้อย
	ความขัดแย้งกับมารดา		2.31	2.45	น้อย
การคบเพื่อนต่างเพศ รวมความถึงการคบเพื่อน ต่างเพศในลักษณะของ การเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน)	วัยรุ่นต้องการ	400	3.77	1.32	ค่อนข้างมาก
	ติดตามมอบให้		3.08	1.39	ปานกลาง
	มารตามอบให้		3.07	1.33	ปานกลาง
	ความขัดแย้งกับบิดา		2.16	1.22	น้อย
	ความขัดแย้งกับมารดา		2.17	1.25	น้อย
การเรียนรู้และการแสวงหา ความรู้	วัยรุ่นต้องการ	400	4.36	0.90	มาก
	ติดตามมอบให้		4.00	1.05	ค่อนข้างมาก
	มารตามอบให้		4.00	1.04	ค่อนข้างมาก
	ความขัดแย้งกับบิดา		1.66	0.88	น้อยมาก
	ความขัดแย้งกับมารดา		1.71	1.04	น้อยมาก

ตาราง 2 (ต่อ)

กรอบความเป็นส่วนตัว		N	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การประกอบอาชีพ	วัยรุ่นต้องการ	400	4.64	0.78	มาก
	บิดามอบให้		3.95	1.15	ค่อนข้างมาก
	มารดามอบให้		3.95	1.16	ค่อนข้างมาก
	ความขัดแย้ง กับบิดา		1.77	1.11	น้อยมาก
	ความขัดแย้ง กับมารดา		1.71	1.10	น้อยมาก
การแสวงหาความบันเทิง	วัยรุ่นต้องการ	400	4.17	0.89	ค่อนข้างมาก
	บิดามอบให้		3.78	0.89	ค่อนข้างมาก
	มารดามอบให้		3.65	0.89	ค่อนข้างมาก
	ความขัดแย้ง กับบิดา		1.86	0.93	น้อย
	ความขัดแย้ง กับมารดา		1.90	0.92	น้อย
การใช้เวลาว่าง	วัยรุ่นต้องการ	400	4.36	0.97	มาก
	บิดามอบให้		3.86	1.02	ค่อนข้างมาก
	มารดามอบให้		3.82	1.09	ค่อนข้างมาก
	ความขัดแย้ง กับบิดา		1.85	1.08	น้อย
	ความขัดแย้ง กับมารดา		1.99	1.64	น้อย

ตาราง 2 (ต่อ)

กรอบความเป็นส่วนตัว		N	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การดูแลสุขภาพและ อนามัย	วัยรุ่นต้องการ	400	3.11	0.86	ปานกลาง
	ติดตามมอบให้		2.97	0.74	ปานกลาง
	มารตามอบให้		2.79	0.82	ปานกลาง
	ความขัดแย้ง กับบิดา		2.04	1.01	น้อย
	ความขัดแย้ง กับมารดา		2.25	1.20	น้อย
การวางตัว และการประพฤติตนที่เห็น ว่าเป็นเรื่องส่วนตัว	วัยรุ่นต้องการ	400	4.02	1.02	ค่อนข้างมาก
	ติดตามมอบให้		3.62	0.90	ค่อนข้างมาก
	มารตามอบให้		3.41	0.98	ค่อนข้างมาก
	ความขัดแย้ง กับบิดา		1.95	0.97	น้อย
	ความขัดแย้ง กับมารดา		2.09	1.15	น้อย

จากตาราง 2 แสดงระดับความเป็นส่วนตัวที่วัยรุ่นต้องการ ระดับความเป็นส่วนตัวที่บิดามารตามอบให้บุตรวัยรุ่น และระดับความขัดแย้งที่บุตรวัยรุ่นมีต่อบิดามารดา จะเห็นได้ว่า ในภาพรวมทั้งหมด วัยรุ่นมีความต้องการความเป็นส่วนตัวมาก และวัยรุ่นเห็นว่าบิดามารดาให้ความเป็นส่วนตัวแก่ตนค่อนข้างมาก ระดับความขัดแย้งระหว่างบิดามารดาและบุตรอยู่ในระดับน้อยมาก

สำหรับกรอบความเป็นส่วนตัวรายด้าน 9 ด้าน นั้น สามารถสรุปได้ดังนี้

ในเรื่องการแต่งกาย วัยรุ่นมีความต้องการความเป็นส่วนตัวมาก และบิดามารดาให้ความความเป็นส่วนตัวค่อนข้างมาก ระดับความขัดแย้งที่วัยรุ่นมีต่อบิดามารดาในเรื่องการแต่งกายมีน้อย

ในเรื่องการคบเพื่อน วัยรุ่นมีความต้องการความเป็นส่วนตัวมาก และบิดามารดาให้ความเป็นส่วนตัวค่อนข้างมาก ระดับความขัดแย้งที่วัยรุ่นมีต่อบิดามารดาในเรื่องการคบเพื่อนมีน้อย

ในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศซึ่งรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) วัยรุ่นมีความต้องการความเป็นส่วนตัวค่อนข้างมาก และบิดามารดาให้ความเป็นส่วนตัวอยู่ในระดับปานกลาง ระดับความขัดแย้งที่วัยรุ่นมีต่อบิดามารดาในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ มีน้อย

ในเรื่องการเรียนและการแสวงหาความรู้ วัยรุ่นต้องการความเป็นส่วนตัวมาก และบิดามารดาให้ความเป็นส่วนตัวค่อนข้างมาก ระดับความขัดแย้งที่วัยรุ่นมีต่อบิดามารดาในเรื่องการเรียนและการแสวงหาความรู้มีน้อยมาก

ในเรื่องการประกอบอาชีพ วัยรุ่นต้องการความเป็นส่วนตัวมาก และบิดามารดาให้ความเป็นส่วนตัวค่อนข้างมาก ระดับความขัดแย้งที่วัยรุ่นมีต่อบิดามารดาในเรื่องการประกอบอาชีพมีน้อยมาก

ในเรื่องการแสวงหาความบันเทิง วัยรุ่นต้องการความเป็นส่วนตัวค่อนข้างมาก และบิดามารดาให้ความเป็นส่วนตัวค่อนข้างมาก ระดับความขัดแย้งที่วัยรุ่นมีต่อบิดามารดาในเรื่องการแสวงหาความบันเทิงมีน้อย

ในเรื่องการใช้เวลาว่าง วัยรุ่นต้องการความเป็นส่วนตัวมาก และบิดามารดาให้ความเป็นส่วนตัวค่อนข้างมาก ระดับความขัดแย้งที่วัยรุ่นมีต่อบิดามารดาในเรื่องในการใช้เวลาว่างมีน้อย

ในเรื่องการดูแลสุขภาพและอนามัย วัยรุ่นต้องการความเป็นส่วนตัวปานกลาง และบิดามารดาให้ความเป็นส่วนตัวปานกลาง ระดับความขัดแย้งที่วัยรุ่นมีต่อบิดามารดาในเรื่องการดูแลสุขภาพและอนามัยมีน้อย

ในเรื่องการวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว วัยรุ่นต้องการความเป็นส่วนตัวค่อนข้างมาก และบิดามารดาให้ความเป็นส่วนตัวค่อนข้างมาก ระดับความขัดแย้งระหว่างบิดามารดาในเรื่องการวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัวมีน้อย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ลำดับตามสมมติฐานในการวิจัย

ตาราง 3 เปรียบเทียบกรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิง

กรอบความเป็นส่วนตัว	เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	P-Value
ความเป็นส่วนตัวโดยรวม	ชาย	193	4.42	0.98	1.70	0.09
	หญิง	207	4.25	1.06		
การแต่งกาย	ชาย	193	4.38	0.76	-0.61	0.54
	หญิง	207	4.43	0.81		
การคบเพื่อน	ชาย	193	4.15	0.96	-1.98	0.05
	หญิง	207	4.33	0.84		
การคบเพื่อนต่างเพศ รวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศใน ลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน)	ชาย	193	3.91	1.33	2.08	0.04
	หญิง	207	3.64	1.31		
การเรียนรู้และการแสวงหาความรู้	ชาย	193	4.34	0.95	-0.52	0.60
	หญิง	207	4.39	0.85		
การประกอบอาชีพ	ชาย	193	4.65	0.78	0.19	0.85
	หญิง	207	4.63	0.78		
การแสวงหาความบันเทิง	ชาย	193	4.05	0.93	-2.66	0.01
	หญิง	207	4.29	0.84		
การใช้เวลาว่าง	ชาย	193	4.23	1.04	-2.55	0.01
	หญิง	207	4.47	0.89		
การดูแลสุขภาพและอนามัย	ชาย	193	3.06	0.87	-1.17	0.24
	หญิง	207	3.16	0.86		
การวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่า เป็นเรื่องส่วนตัว	ชาย	193	3.92	1.17	-2.04	0.04
	หญิง	207	4.12	0.83		

จากตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบกรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิง สามารถสรุปได้ดังนี้

กรอบความเป็นส่วนตัวโดยรวม วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .09 ซึ่งมากกว่า .05 สรุปได้ว่า วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวโดยรวม อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในด้านย่อยพบว่า

ในเรื่องการแต่งกาย วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิงมีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .54 ซึ่งมากกว่า .05 สรุปได้ว่า วัยรุ่นเพศชาย และวัยรุ่นเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการแต่งกาย

ในเรื่องการคบเพื่อน วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .048 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่า วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อน โดยวัยรุ่นเพศหญิงมีความต้องการความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อนมากกว่าวัยรุ่นเพศชาย

ในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .38 ซึ่งน้อยกว่า .05 สรุปได้ว่า วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) โดยวัยรุ่นเพศชายมีความต้องการความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) มากกว่าวัยรุ่นเพศหญิง

ในเรื่องการเรียนและการแสวงหาความรู้ วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบความเป็นส่วนตัวที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .60 ซึ่งมากกว่า .05 สรุปได้ว่า วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องของการเรียนและการแสวงหาความรู้

ในเรื่องการประกอบอาชีพ วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .85 ซึ่งมากกว่า .05 สรุปได้ว่า วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการประกอบอาชีพ

ในเรื่องการแสวงหาความบันเทิง วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ซึ่งน้อยกว่า .05 สรุปได้ว่า วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการแสวงหาความบันเทิง โดยวัยรุ่นเพศหญิงต้องการความเป็นส่วนตัวในเรื่องการแสวงหาความบันเทิงมากกว่าวัยรุ่นเพศชาย

ในเรื่องการใช้เวลาว่าง วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ซึ่งน้อยกว่า .05 สรุปได้ว่า วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการใช้เวลาว่าง โดยวัยรุ่นเพศหญิงมีความต้องการความเป็นส่วนตัวในเรื่องการใช้เวลาว่างมากกว่าวัยรุ่นเพศชาย

ในเรื่องการดูแลสุขภาพและอนามัย วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .24 ซึ่งมากกว่า .05 สรุปได้ว่า วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการดูแลสุขภาพและอนามัย

ในเรื่องการวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .04 ซึ่งน้อยกว่า .05 สรุปได้ว่า วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว โดยวัยรุ่นเพศหญิงต้องการความเป็นส่วนตัวในเรื่องการวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัวมากกว่าเพศชาย

ตาราง 4 เปรียบเทียบกรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นตามตัวแปรอายุ

กรอบความเป็นส่วนตัว	อายุ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	P-Value
ความเป็นส่วนตัวโดยรวม	13 - 14 ปี	200	4.39	0.94	2.52	0.28
	17 - 18 ปี	200	4.28	1.10		
การแต่งกาย	13 - 14 ปี	200	4.45	0.68	1.64	0.26
	17 - 18 ปี	200	4.36	0.88		
การคบเพื่อน	13 - 14 ปี	200	4.15	0.94	2.52	0.04
	17 - 18 ปี	200	4.34	0.85		
การคบเพื่อนต่างเพศ รวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศใน ลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน)	13 - 14 ปี	200	3.50	1.39	4.76	0.00
	17 - 18 ปี	200	4.04	1.20		
การเรียนรู้และการแสวงหาความรู้	13 - 14 ปี	200	4.39	0.82	-0.36	0.64
	17 - 18 ปี	200	4.34	0.97		
การประกอบอาชีพ	13 - 14 ปี	200	4.67	0.70	1.05	0.52
	17 - 18 ปี	200	4.62	0.85		
การแสวงหาความบันเทิง	13 - 14 ปี	200	4.15	0.85	1.37	0.51
	17 - 18 ปี	200	4.20	0.93		
การใช้เวลาว่าง	13 - 14 ปี	200	4.37	0.99	-2.85	0.76
	17 - 18 ปี	200	4.34	0.95		
การดูแลสุขภาพและอนามัย	13 - 14 ปี	200	2.94	0.70	0.21	0.00
	17 - 18 ปี	200	3.29	0.97		
การวางตัวและการประพฤติตนที่เห็น ว่าเป็นเรื่องส่วนตัว	13 - 14 ปี	200	3.94	1.09	-0.70	0.10
	17 - 18 ปี	200	4.11	0.93		

จากตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องต่าง ๆ ของวัยรุ่นตามตัวแปรอายุ เป็นดังนี้

กรอบความเป็นส่วนตัวโดยรวม วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .28 ซึ่งมากกว่า .05 สรุปได้ว่า วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี ไม่มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวโดยรวม อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในด้านย่อยพบว่า

ในเรื่องการแต่งกาย วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .26 ซึ่งมากกว่า .05 สรุปได้ว่า วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี ไม่มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการแต่งกาย

ในเรื่องการคบเพื่อน วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .04 ซึ่งน้อยกว่า .05 สรุปได้ว่า วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อน โดยวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี ต้องการความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อนมากกว่าวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี

ในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .00 ซึ่งน้อยกว่า .05 สรุปได้ว่า วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) โดยวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีความต้องการความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) มากกว่าวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี

ในเรื่องการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้ วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .64 ซึ่งมากกว่า .05 สรุปได้ว่า วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี ไม่มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้

ในเรื่องการประกอบอาชีพ วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .52 ซึ่งมากกว่า .05 สรุปได้ว่า วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี ไม่มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการประกอบอาชีพ

ในเรื่องการแสวงหาความบันเทิง วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .51 ซึ่งมากกว่า .05 สรุปได้ว่า วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี ไม่มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการแสวงหาความบันเทิง

ในเรื่องการใช้เวลาว่าง วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .76 ซึ่งมากกว่า .05 สรุปได้ว่า วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี ไม่มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการใช้เวลาว่าง

ในเรื่องการดูแลสุขภาพและอนามัย วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .00 ซึ่งน้อยกว่า .05 สรุปได้ว่า วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการดูแลสุขภาพและอนามัย โดยที่วัยรุ่นอายุ 17-18 ปี ต้องการความเป็นส่วนตัวในเรื่องการดูแลสุขภาพอนามัยมากกว่าวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี

ในเรื่องการวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .10 ซึ่งมากกว่า .05 สรุปได้ว่า วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี ไม่มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว

ตาราง 5 เปรียบเทียบกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้กับบุตรวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิง

กรอบความเป็นส่วนตัว	เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	P-Value
ความเป็นส่วนตัวโดยรวมที่บิดามอบให้	ชาย	193	4.30	1.09	2.89	0.01
	หญิง	207	4.01	1.13		
การแต่งกาย	ชาย	193	3.96	0.95	1.43	0.10
	หญิง	207	3.80	1.04		
การคบเพื่อน	ชาย	193	3.85	0.96	2.12	0.01
	หญิง	207	3.61	0.98		
การคบเพื่อนต่างเพศ รวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศใน ลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน)	ชาย	193	3.42	1.46	3.85	0.00
	หญิง	207	2.77	1.26		
การเรียนรู้และการแสวงหาความรู้	ชาย	193	3.98	1.05	-0.84	0.72
	หญิง	207	4.02	1.05		
การประกอบอาชีพ	ชาย	193	4.01	1.08	-0.72	0.29
	หญิง	207	3.89	1.21		
การแสวงหาความบันเทิง	ชาย	193	3.84	0.85	0.20	0.17
	หญิง	207	3.72	0.92		
การใช้เวลาว่าง	ชาย	193	3.71	1.08	-2.24	0.01
	หญิง	207	4.00	0.94		
การดูแลสุขภาพและอนามัย	ชาย	193	2.98	0.76	-0.61	0.83
	หญิง	207	2.97	0.72		
การวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่า เป็นเรื่องส่วนตัว	ชาย	193	3.59	0.92	-1.37	0.49
	หญิง	207	3.65	0.88		

จากตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่นเพศชาย และเพศหญิง เป็นดังนี้

กรอบความเป็นส่วนตัวโดยรวม กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ซึ่งน้อยกว่า .05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวโดยรวม โดยบิดามอบความเป็นส่วนตัวให้กับวัยรุ่นเพศชายมากกว่าวัยรุ่นเพศหญิง

และเมื่อตรวจสอบรายด้านทั้ง 9 ด้านแล้วพบว่า

ในเรื่องการแต่งกาย กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .10 ซึ่งมากกว่า .05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการแต่งกาย

ในเรื่องการคบเพื่อน กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิงมีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิงมีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อน โดยบิดาจะให้ความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อนแก่วัยรุ่นเพศชายมากกว่าวัยรุ่นเพศหญิง

ในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .00 ซึ่งน้อยกว่า .05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) โดยบิดาจะให้ความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) แก่วัยรุ่นเพศชายมากกว่าวัยรุ่นเพศหญิง

ในเรื่องการเรียนและการแสวงหาความรู้ กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .72 ซึ่งมาก

ตาราง 6 เปรียบเทียบกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่นตามตัวแปรอายุ

กรอบความเป็นส่วนตัว	อายุ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	P-Value
ความเป็นส่วนตัวโดยรวมที่บิดามอบให้	13 - 14 ปี	200	4.24	1.14	2.29	0.11
	17 - 18 ปี	200	4.06	1.10		
การแต่งกาย	13 - 14 ปี	200	3.65	1.02	0.30	0.00
	17 - 18 ปี	200	4.11	0.93		
การคบเพื่อน	13 - 14 ปี	200	3.55	0.97	0.28	0.00
	17 - 18 ปี	200	3.91	0.95		
การคบเพื่อนต่างเพศ รวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศ ในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน)	13 - 14 ปี	200	2.69	1.42	-3.52	0.00
	17 - 18 ปี	200	3.47	1.26		
การเรียนรู้และการแสวงหาความรู้	13 - 14 ปี	200	4.02	1.07	2.31	0.83
	17 - 18 ปี	200	3.99	1.03		
การประกอบอาชีพ	13 - 14 ปี	200	4.01	1.11	0.07	0.32
	17 - 18 ปี	200	3.89	1.19		
การแสวงหาความบันเทิง	13 - 14 ปี	200	3.63	0.91	-1.64	0.00
	17 - 18 ปี	200	3.93	0.85		
การใช้เวลาว่าง	13 - 14 ปี	200	3.83	1.05	1.34	0.51
	17 - 18 ปี	200	3.89	0.99		
การดูแลสุขภาพและอนามัย	13 - 14 ปี	200	2.77	0.57	0.74	0.00
	17 - 18 ปี	200	3.18	0.83		
การวางตัวและการประพฤติตนที่ เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว	13 - 14 ปี	200	3.48	0.86	2.97	0.00
	17 - 18 ปี	200	3.76	0.91		

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่นตามตัวแปรอายุ เป็นดังนี้

กรอบความเป็นส่วนตัวโดยรวม กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .11 ซึ่งมากกว่า .05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี ไม่มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวโดยรวม

แต่เมื่อตรวจสอบรายด้านทั้ง 9 ด้าน จะพบว่า

ในเรื่องการแต่งกาย กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .00 ซึ่งน้อยกว่า .05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการแต่งกาย โดยบิดาจะให้ความเป็นส่วนตัวในเรื่องการแต่งกายกับวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มากกว่า วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี

ในเรื่องการคบเพื่อน กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อน โดยบิดาจะให้ความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อนแก่วัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มากกว่า วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี

ในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .00 ซึ่งน้อยกว่า .05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) โดยบิดาจะให้ความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) แก่วัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มากกว่า วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี

ในเรื่องการวางตัวและการประพัตินที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว กรอบความเป็นส่วนตัวที่ บิดามอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .00 ซึ่งน้อยกว่า .05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้ บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัว ในเรื่องการวางตัวและการประพัตินที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว โดยที่บิดาจะให้ความเป็นส่วนตัวใน เรื่องการวางตัวและการประพัตินที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัวแก่วัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มากกว่าวัยรุ่น อายุ 13-14 ปี

ตาราง 7 เปรียบเทียบกรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดา มอบให้บุตรวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิง

กรอบความเป็นส่วนตัว	เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	P-Value
ความเป็นส่วนตัวโดยรวมที่มารดา มอบให้	ชาย	193	4.22	1.19	1.34	0.00
	หญิง	207	3.87	1.22		
การแต่งกาย	ชาย	193	3.89	0.92	0.61	0.16
	หญิง	207	3.76	0.89		
การคบเพื่อน	ชาย	193	3.74	0.96	3.14	0.04
	หญิง	207	3.54	0.95		
การคบเพื่อนต่างเพศ รวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศใน ลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน)	ชาย	193	3.33	1.35	-1.33	0.00
	หญิง	207	2.82	1.27		
การเรียนรู้และการแสวงหาความรู้	ชาย	193	3.96	1.04	1.95	0.40
	หญิง	207	4.04	1.03		
การประกอบอาชีพ	ชาย	193	3.90	1.24	0.58	0.47
	หญิง	207	3.99	1.09		
การแสวงหาความบันเทิง	ชาย	193	3.66	0.88	0.81	0.84
	หญิง	207	3.64	0.89		
การใช้เวลาว่าง	ชาย	193	3.69	1.20	1.96	0.03
	หญิง	207	3.93	0.96		

ตาราง 7 (ต่อ)

กรอบความเป็นส่วนตัว	เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	P-Value
การดูแลสุขภาพและอานามัย	ชาย	193	2.76	0.86	1.44	0.54
	หญิง	207	2.81	0.77		
การวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่า เป็นเรื่องส่วนตัว	ชาย	193	3.34	1.03	3.30	0.17
	หญิง	207	3.47	0.93		

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบกรอบความเป็นส่วนตัวที่มารตามอบให้วัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงเป็นดังนี้

กรอบความเป็นส่วนตัวโดยรวม กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารตามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .00 ซึ่งน้อยกว่า .05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารตามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวโดยรวม โดยมารดาจะให้ความเป็นส่วนตัวแก่วัยรุ่นเพศชายมากกว่าวัยรุ่นเพศหญิง

ในเรื่องการแต่งกาย กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารตามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .16 ซึ่งมากกว่า .05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารตามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการแต่งกาย

ในเรื่องการคบเพื่อน กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารตามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิงมีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .04 ซึ่งน้อยกว่า .05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารตามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิงมีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อน โดยมารดาจะให้ความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อนแก่วัยรุ่นเพศชายมากกว่าวัยรุ่นเพศหญิง

ในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศรวมรวมถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารตามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบ

ความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .00 ซึ่งน้อยกว่า .05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) โดยมารดาจะให้ความสำคัญเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) แก่วัยรุ่นเพศชาย มากกว่า วัยรุ่นเพศหญิง

ในเรื่องการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้ กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .40 ซึ่งมากกว่า .05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องของการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้

ในเรื่องการประกอบอาชีพ กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารตามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .47 ซึ่งมากกว่า .05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารตามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการประกอบอาชีพ

ในเรื่องการแสวงหาความบันเทิง กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .84 ซึ่งมากกว่า .05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการแสวงหาความบันเทิง

ในเรื่องการใช้เวลาว่าง กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .03 ซึ่งน้อยกว่า .05 สรุปได้ว่ากรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการใช้เวลาว่าง โดยมารดาจะให้ความสำคัญเป็นส่วนตัวในเรื่องการใช้เวลาว่างแก่วัยรุ่นหญิงมากกว่าวัยรุ่นเพศชาย

ในเรื่องการดูแลสุขภาพและอนามัย กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดาตอบให้วัยรุ่นเพศชาย และวัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .54 ซึ่งมากกว่า

.05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดามอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการดูแลสุขภาพและอนามัย

ในเรื่องการวางตัวและการประพฤติดนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดา มอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .17 ซึ่งมากกว่า .05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดา มอบให้วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการวางตัวและการประพฤติดนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว

ตาราง 8 เปรียบเทียบกรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดา มอบให้บุตรวัยรุ่นตามตัวแปรอายุ

กรอบความเป็นส่วนตัว	อายุ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	P-Value
ความเป็นส่วนตัวโดยรวมที่มารดา มอบให้	13 - 14 ปี	200	4.14	1.24	1.07	0.13
	17 - 18 ปี	200	3.95	1.19		
การแต่งกาย	13 - 14 ปี	200	3.64	0.90	1.13	0.00
	17 - 18 ปี	200	4.02	0.88		
การคบเพื่อน	13 - 14 ปี	200	3.38	1.00	-2.06	0.00
	17 - 18 ปี	200	3.89	0.85		
การคบเพื่อนต่างเพศ รวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศ ในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน)	13 - 14 ปี	200	2.66	1.37	-4.12	0.00
	17 - 18 ปี	200	3.48	1.16		
การเรียนรู้และการแสวงหาความรู้	13 - 14 ปี	200	3.94	1.08	0.47	0.24
	17 - 18 ปี	200	4.06	0.99		
การประกอบอาชีพ	13 - 14 ปี	200	3.95	1.18	0.64	1.00
	17 - 18 ปี	200	3.95	1.14		
การแสวงหาความบันเทิง	13 - 14 ปี	200	3.49	0.87	-0.66	0.00
	17 - 18 ปี	200	3.81	0.88		
การใช้เวลาว่าง	13 - 14 ปี	200	3.75	1.04	0.31	0.22
	17 - 18 ปี	200	3.89	1.14		

ตาราง 8 (ต่อ)

กรอบความเป็นส่วนตัว	อายุ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	P-Value
การดูแลสุขภาพและอนามัย	13 - 14 ปี	200	2.56	0.69	-4.15	0.00
	17 - 18 ปี	200	3.01	0.87		
การวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว	13 - 14 ปี	200	3.09	0.99	-1.65	0.00
	17 - 18 ปี	200	3.73	0.86		

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบกรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดาตอบให้บุตรวัยตามตัวแปรอายุเป็นดังนี้

กรอบความเป็นส่วนตัวโดยรวม กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดาตอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .13 ซึ่งมากกว่า .05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดาตอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี ไม่มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวโดยรวม

ในเรื่องการแต่งกาย กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดาตอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .00 ซึ่งน้อยกว่า .05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดาตอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการแต่งกาย โดยมารดาจะให้ความเป็นส่วนตัวในเรื่องการแต่งกายกับวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มากกว่า วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี

ในเรื่องการคบเพื่อน กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดาตอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดาตอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อน โดยมารดาจะให้ความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อนกับวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มากกว่า วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี

ในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดาตอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ

ในเรื่องการดูแลสุขภาพและอนามัย กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดามอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .00 ซึ่งน้อยกว่า .05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดามอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการดูแลสุขภาพและอนามัย โดยมารดาจะให้ความเป็นส่วนตัวในเรื่องการดูแลสุขภาพอนามัยกับวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มากกว่า วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี

ในเรื่องการวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดามอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .00 ซึ่งน้อยกว่า .05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดา มอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว โดยมารดาจะให้ความเป็นส่วนตัวในเรื่องการวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัวกับวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มากกว่า วัยรุ่นอายุ 13-14 ปี

ตาราง 9 เปรียบเทียบความแตกต่างของการตอบความเป็นส่วนตัวของบุตรวัยรุ่นกับที่บิดามารดามอบให้

กรอบความเป็นส่วนตัว	N	วัยรุ่น		บิดา		มารดา		วัยรุ่น-บิดา		วัยรุ่น-มารดา	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	t	P-Value	t	P-Value
ความเป็นส่วนตัวโดยรวม	400	4.33	1.02	4.15	1.12	4.04	1.22	3.20	0.00	10.03	0.00
การแต่งกาย	400	4.41	0.79	3.88	1.00	3.83	0.91	8.84	0.00	11.42	0.00
การคบเพื่อน	400	4.24	0.90	3.73	0.98	3.64	0.96	9.60	0.00	9.50	0.00
การคบเพื่อต่างเพศรวมถึง การเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน)	400	3.77	1.32	3.08	1.39	3.07	1.33	9.15	0.00	6.87	0.00
การเรียนรู้และการแสวงหาความรู้	400	4.36	0.90	4.00	1.05	4.00	1.04	6.79	0.00	11.52	0.00
การประกอบอาชีพ	400	4.64	0.78	3.95	1.15	3.95	1.16	11.21	0.00	10.80	0.00
การแสวงหาความบันเทิง	400	4.17	0.89	3.78	0.89	3.65	4.89	8.05	0.00	8.83	0.00
การใช้เวลาว่าง	400	4.36	0.97	3.86	1.02	3.82	1.09	9.26	0.00	6.56	0.00

ตาราง 9 (ต่อ)

กรอบความเป็นส่วนตัว	N	วัยรุ่น		บิดา		มารดา		วัยรุ่น-บิดา		วัยรุ่น-มารดา	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	t	P-Value	t	P-Value
การดูแลสุขภาพอนามัย	400	3.11	0.86	2.97	0.74	2.79	0.82	3.04	0.00	10.06	0.00
การวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นส่วนตัว	400	4.02	1.02	3.62	0.90	3.41	0.98	7.25	0.00	10.03	0.00

จากตาราง 9 เปรียบเทียบความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวของบุตรวัยรุ่นกับที่บิดามารดามอบให้ พบว่า

ความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัว ของบุตรวัยรุ่นกับที่บิดามารดามอบให้ ทั้งในภาพรวมและรายด้าน 9 ด้าน มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ .00 ซึ่งน้อยกว่า .05 สรุปได้ว่ากรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดามอบให้กับความต้องการความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น มีความแตกต่างกัน โดยวัยรุ่นมีกรอบความเป็นส่วนตัวมากกว่ากรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดามอบให้กับบุตรวัยรุ่น

ตาราง 10 ความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวของบุตรวัยรุ่นกับที่บิดามอบให้ กับระดับความขัดแย้งกับบิดา

		ระดับความขัดแย้ง ที่มีกับบิดา
ความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวของบุตรวัยรุ่นกับที่บิดามอบให้	Pearson Correlation	.18**
	Sig. (2-tailed)	.00
	N	400

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า ความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวของบุตรวัยรุ่นกับที่บิดามอบให้มีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.18$) กับระดับความขัดแย้งที่มีต่อบิดา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งน้อยกว่า .01 ซึ่งแสดงว่า ถ้าวัยรุ่นมีความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวมากก็จะมีแนวโน้มเกิดความขัดแย้งกับบิดามาก และในทางกลับกัน ถ้าวัยรุ่นมีความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวน้อย ก็จะมีแนวโน้มเกิดความขัดแย้งกับบิดาน้อย

ตาราง 11 ความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวของบุตรวัยรุ่นกับที่มารตามอบให้ กับระดับความขัดแย้งกับมารดา

		ระดับความขัดแย้ง ที่มีกับมารดา
ความแตกต่างของกรอบความเป็น ส่วนตัวของบุตรวัยรุ่นกับที่มารดา มอบให้	Pearson Correlation	.23**
	Sig. (2-tailed)	.00
	N	400

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า ความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวของบุตรวัยรุ่นกับที่มารตามอบให้มีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.23$) กับระดับความขัดแย้งที่มีต่อมารดา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งน้อยกว่า .01 ซึ่งแสดงว่า ถ้าวัยรุ่นมีความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวมากก็จะ มีแนวโน้มเกิดความขัดแย้งกับมารดามาก และในทางกลับกัน ถ้าวัยรุ่นมีความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวน้อย ก็จะมีแนวโน้มเกิดความขัดแย้งกับมารดาน้อย

ตาราง 12 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความขัดแย้งและสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่น

		ระดับความขัดแย้ง ที่มีกับบิดา	ระดับความขัดแย้ง ที่มีกับมารดา
สัมพันธภาพระหว่าง บิดามารดาและบุตรวัยรุ่น	Pearson Correlation	-.31**	-.29**
	Sig. (2-tailed)	.00	.00
	N	400	400

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า ระดับความขัดแย้งที่เกิดกับบิดามีความสัมพันธ์กับทางลบ ($r= -.31$) กับสัมพันธภาพระหว่างบิดากับบุตรวัยรุ่น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งน้อยกว่า .01 แสดงว่าถ้าวัยรุ่นมีความขัดแย้งกับบิดามาก ก็จะมีแนวโน้มที่สัมพันธภาพระหว่างบิดากับบุตรวัยรุ่น

จะมีน้อย และในทางกลับกัน ถ้าวัยรุ่นมีความขัดแย้งกับบิดาบ่อยก็จะมีแนวโน้มสัมพันธภาพระหว่างบิดามาก

ส่วนระดับความขัดแย้งที่เกิดกับมารดามีความสัมพันธ์กับทางลบ ($r = -.29$) กับสัมพันธภาพระหว่างมารดากับบุตรวัยรุ่น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งน้อยกว่า .01 แสดงว่าถ้าวัยรุ่นมีความขัดแย้งกับมารดามาก ก็จะมีแนวโน้มที่สัมพันธภาพระหว่างมารดากับบุตรวัยรุ่นจะมีน้อย และในทางกลับกัน ถ้าวัยรุ่นมีความขัดแย้งกับมารดาบ่อยก็จะมีแนวโน้มสัมพันธภาพระหว่างมารดามาก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการศึกษา

งานวิจัยนี้มุ่งตอบคำถามดังนี้

1. กรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นเป็นอย่างไร เกี่ยวข้องอย่างไรกับอายุและเพศของวัยรุ่น
2. กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดามอบให้บุตรวัยรุ่นเป็นอย่างไร เกี่ยวข้องอย่างไรกับอายุและเพศของบุตรวัยรุ่น
3. กรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น และกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดาให้กับบุตรวัยรุ่นมีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด
4. ความแตกต่างระหว่างกรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น และกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดาให้กับบุตรวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กับความขัดแย้งระหว่างบุตรวัยรุ่นกับบิดามารดาหรือไม่อย่างไร
5. ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น มีความสัมพันธ์กับสัมพันธ์ภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่นหรือไม่

สมมุติฐานในการวิจัย

1. กรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นที่มีเพศ และอายุ ที่ต่างกัน จะมีความแตกต่างกัน
2. กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดามอบให้บุตรวัยรุ่นที่มีเพศ และอายุที่ต่างกัน จะมีความแตกต่างกัน
3. กรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นและกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดาให้กับบุตรวัยรุ่นมีความแตกต่างกัน โดย วัยรุ่นจะกำหนดกรอบความเป็นส่วนตัวไว้ มากกว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดามอบให้
4. ความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวของบิดามารดากับบุตรวัยรุ่นจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความขัดแย้งระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่น
5. ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น จะมีความสัมพันธ์ทางลบกับสัมพันธ์ภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่น

วิธีการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นวัยรุ่น จำนวน 400 คน ที่มีอายุระหว่าง 13 – 14 ปี และ 17 – 18 ปี อาศัยอยู่กับบิดามารดา และกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ม. 2 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ม. 5 ซึ่งเป็นโรงเรียนสหศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่มีการเรียนการสอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ที่ได้รับการสุ่ม จากโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 3 โรงเรียน และจากโรงเรียนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 1 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถาม 3 ส่วน คือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม 3 ตอนคือ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัว
3. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่น

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการหาคุณภาพของเครื่องมือ มีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการถามรายละเอียดเบื้องต้นของตัวผู้ตอบแบบสอบถาม โดยในส่วนของวัยรุ่น มีข้อคำถาม 4 ข้อในเรื่องของ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน และการอาศัยอยู่กับบิดามารดา

แบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัว เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีพื้นฐานหลักมาจากงานวิจัยของ Larry Nucci, University of Illinois at Chicago Circle (Nucci, 1981: 114-121) ใช้วัดตามตัวแปรที่ศึกษา จำนวน 5 ตัวแปร คือ

1. กรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น
2. กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่น
3. กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดามอบให้บุตรวัยรุ่น
4. ความรู้สึกขัดแย้งระหว่างบิดากับบุตรวัยรุ่นในเรื่องส่วนตัว
5. ความรู้สึกขัดแย้งระหว่างมารดากับบุตรวัยรุ่นในเรื่องส่วนตัว

แบบสอบถามนี้ผ่านการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนวัยรุ่นที่มีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดย วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกผู้วิจัยได้วิเคราะห์อำนาจจำแนกของข้อความรายข้อ โดยใช้เทคนิค item total correlation พิจารณาคัดเลือกข้อความที่มีอำนาจจำแนกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้ข้อความที่

จะใช้ในการศึกษาครั้งนี้ทั้งหมด 30 ข้อ โดยข้อความที่คัดเลือกไว้นั้นครอบคลุมลักษณะที่ต้องการวัด และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธี หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

- กรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93
- กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่น ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91
- กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดา มอบให้บุตรวัยรุ่น ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90
- ความรู้สึกขัดแย้งระหว่างบิดากับบุตรวัยรุ่นในเรื่องส่วนตัว ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91
- ความรู้สึกขัดแย้งระหว่างมารดากับบุตรวัยรุ่นในเรื่องส่วนตัว ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างมารดาและบุตร

เป็นแบบวัดสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่-ลูก ของ ร.ต.อ.หญิง นวรัตน์ ศรีรัญเพชร (2539) ผู้วิจัยได้นำแบบวัดนี้ไปทดลองกับนักเรียนวัยรุ่นที่มีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นอีกครั้ง โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นชนิดความคงที่ภายใน (Internal Consistency) มีค่าเท่ากับ .75

ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างมารดาและบุตร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีข้อคำถาม 38 ข้อ ประกอบด้วยข้อความทางบวก จำนวน 20 ข้อ และข้อความทางลบ จำนวน 18 ข้อ การตอบแบบสอบถาม ให้กลุ่มตัวอย่างอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงของกลุ่มตัวอย่างในระดับไหนมากที่สุดเพียงระดับเดียว โดยข้อความแต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือกโดยจัดอันดับไว้ 5

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ โดยข้อความรวมมือจากทางโรงเรียน หลังจากได้เก็บรวบรวมข้อมูลมา ได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถามทุกฉบับ และคัดเอาแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 400 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Science) ในการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปที่มีสูตรในการคำนวณ โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถามทุกฉบับ ถ้าแบบสอบถามชุดใดมีคำตอบไม่สมบูรณ์ก็จะคัดเอาแบบสอบถามชุดนั้นออก จากนั้นตรวจให้คะแนนในแบบสอบถามตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้
2. คำนวณค่าสถิติพื้นฐานทุกตัวของแบบสอบถาม ความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น ครอบคลุมเป็นส่วนตัวที่บิดามารดามอบให้กับบุตรวัยรุ่น ความขัดแย้งระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่นในเรื่องความเป็นส่วนตัว และสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่น
3. ใช้การหาค่าสถิติ T-test Independent เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 และ 2 ใช้การหาค่าสถิติ T-test Dependent เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 3
4. ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 4 และ 5

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า

1. ครอบคลุมเป็นตัวส่วนตัวที่วัยรุ่นต้องการ และครอบคลุมเป็นส่วนตัวที่บิดามารดามอบให้ มีลักษณะดังนี้

ครอบคลุมเป็นส่วนตัวโดยรวม วัยรุ่นมีความต้องการความเป็นส่วนตัวในระดับมาก และวัยรุ่นเห็นว่าบิดามารดาให้ความเป็นส่วนตัวแก่ตนในระดับค่อนข้างมาก สำหรับครอบคลุมเป็นส่วนตัวรายด้าน 9 ด้านนั้นสามารถสรุปได้ดังนี้

ในเรื่องการแต่งกาย วัยรุ่นมีความต้องการความเป็นส่วนตัวในระดับมาก และบิดามารดาให้ความความเป็นส่วนตัวในระดับค่อนข้างมาก

ในเรื่องการคบเพื่อน วัยรุ่นมีความต้องการความเป็นส่วนตัวในระดับมาก และบิดามารดาให้ความเป็นส่วนตัวในระดับค่อนข้างมาก

ในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศซึ่งรวมถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) วัยรุ่นมีความต้องการความเป็นส่วนตัวในระดับค่อนข้างมาก และบิดามารดาให้ความเป็นส่วนตัวอยู่ในระดับปานกลาง

ในเรื่องการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้ วัยรุ่นต้องการความเป็นส่วนตัวในระดับมาก และบิดามารดาให้ความเป็นส่วนตัวในระดับค่อนข้างมาก

ในเรื่องการประกอบอาชีพ วัยรุ่นต้องการความเป็นส่วนตัวในระดับมาก และบิดามารดาให้ความเป็นส่วนตัวในระดับค่อนข้างมาก

ในเรื่องการแสวงหาความบันเทิง วัยรุ่นต้องการความเป็นส่วนตัวในระดับค่อนข้างมาก และบิดามารดาให้ความเป็นส่วนตัวในระดับค่อนข้างมาก

ในเรื่องการใช้เวลาว่าง วัยรุ่นต้องการความเป็นส่วนตัวในระดับมาก และบิดามารดาให้ความเป็นส่วนตัวในระดับค่อนข้างมาก

ในเรื่องการดูแลสุขภาพและอนามัย วัยรุ่นต้องการความเป็นส่วนตัวในระดับปานกลาง และบิดามารดาให้ความเป็นส่วนตัวในระดับปานกลาง

ในเรื่องการวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว วัยรุ่นต้องการความเป็นส่วนตัวในระดับค่อนข้างมาก และบิดามารดาให้ความเป็นส่วนตัวในระดับค่อนข้างมาก

2. ความแตกต่างในกรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิง มีดังนี้

ในภาพรวมไม่พบความแตกต่างในกรอบความเป็นส่วนตัวระหว่างวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิง แต่เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 9 ด้านพบว่า

พบความแตกต่างในกรอบความเป็นส่วนตัวจำนวน 5 ด้าน จาก 9 ด้าน คือ ในเรื่องการคบเพื่อน การคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) การแสวงหาความบันเทิง การใช้เวลาว่าง และในเรื่องการวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว โดยพบว่า วัยรุ่นเพศชายมีกรอบความเป็นส่วนตัวเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) มากกว่าเพศหญิง และเพศหญิงมีกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อน การแสวงหาความบันเทิง การใช้เวลาว่าง และในเรื่องการวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัวมากกว่าเพศชาย

ไม่พบความแตกต่างในกรอบความเป็นส่วนตัวจำนวน 4 ด้าน จาก 9 ด้านคือ ในเรื่องการแต่งกาย การเรียนรู้และการแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ และการดูแลสุขภาพอนามัย

3. ความแตกต่างในกรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีดังนี้

ในภาพรวมไม่พบความแตกต่างในกรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี

หากพิจารณารายด้านจะพบว่ามีความแตกต่างรายด้านจำนวน 3 ด้านจาก 9 ด้านคือ ในเรื่องการคบเพื่อน การคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) และการดูแลสุขภาพอนามัย โดยวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องดังกล่าวมากกว่าวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี

4. กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิง

ในภาพรวมพบความแตกต่างในกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิง โดยบิดาให้กรอบความเป็นส่วนตัวกับบุตรวัยรุ่นเพศชายมากกว่าเพศหญิง

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความแตกต่างในกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้กับบุตรวัยรุ่นเพศชายและหญิง จำนวน 3 ด้านจาก 9 ด้าน คือ ในเรื่องคบเพื่อน การคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) และการใช้เวลาว่าง โดยบิดาจะให้กรอบความเป็นส่วนตัวแก่วัยรุ่นเพศชายมากกว่าวัยรุ่นเพศหญิง ในเรื่องการคบเพื่อน และการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) ส่วนในเรื่องการใช้เวลาว่าง บิดาให้กรอบความเป็นส่วนตัวแก่วัยรุ่นเพศหญิงมากกว่าวัยรุ่นเพศชาย

ไม่พบความแตกต่างในกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้กับบุตรวัยรุ่นเพศชายและหญิง จำนวน 6 ด้านจาก 9 ด้าน คือ ในเรื่องการแต่งกาย การเรียนและการแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การแสวงหาความบันเทิง การดูแลสุขภาพอนามัย และในเรื่องการวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว

5. กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี

ในภาพรวมไม่พบความแตกต่างในกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี

แต่หากพิจารณารายด้านจะพบว่า มีความแตกต่างในกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี จำนวน 6 ด้านจาก 9 ด้าน คือ ในเรื่องการแต่งกาย การคบเพื่อน การคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) การแสวงหาความบันเทิง การดูแลสุขภาพอนามัย และในเรื่องการวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว โดย บิดาจะให้กรอบความเป็นส่วนตัวกับบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มากกว่า บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี

ไม่พบความแตกต่างในกรอบความเป็นส่วนตัวจำนวน 3 ด้าน จาก 9 ด้าน คือ ในเรื่องการเรียนและการแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ และการใช้เวลาว่าง

6. กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดามอบให้บุตรวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิง

พบความแตกต่างในกรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดาให้กับวัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิง โดยมารดาจะให้กรอบความเป็นส่วนตัวกับวัยรุ่นเพศชายมากกว่าวัยรุ่นเพศหญิง

เมื่อพิจารณารายด้านจะพบว่า มีความแตกต่างในกรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดามอบให้บุตรวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิง จำนวน 3 ด้าน จาก 9 ด้าน คือ ในเรื่องการคบเพื่อน การคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) และการใช้เวลาว่าง โดยมารดาจะให้กรอบความเป็นส่วนตัวกับวัยรุ่นเพศชายมากกว่าวัยรุ่นเพศหญิงในเรื่องการคบเพื่อน และการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) และจะให้กรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการใช้เวลาว่างกับวัยรุ่นเพศหญิงมากกว่าวัยรุ่นเพศชาย

ไม่พบความแตกต่างในกรอบความเป็นส่วนตัวจำนวน 6 ด้าน จาก 9 ด้าน คือ ในเรื่องการแต่งกาย การเรียนและการแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การแสวงหาความบันเทิง การดูแลสุขภาพอนามัย และในเรื่องการวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว

7. กรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดามอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี

ในภาพรวมไม่พบความแตกต่างในกรอบความเป็นส่วนตัวที่มารดามอบให้บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี และบุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี

หากพิจารณารายด้านทั้ง 9 ด้านจะพบว่า มีความแตกต่างจำนวน 6 ด้านจาก 9 ด้าน คือ ในเรื่องการแต่งกาย การคบเพื่อน การคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) การแสวงหาความบันเทิง การดูแลสุขภาพอนามัย และในเรื่องการวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว โดยมารดาจะให้กรอบความเป็นส่วนตัวแก่บุตรวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มากกว่า บุตรวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี

8. ความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัว ของบุตรวัยรุ่นกับที่บิดามารดาตามอบให้ทั้งในภาพรวมและรายด้าน 9 ด้าน มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ .00 ซึ่งน้อยกว่า .05 สรุปได้ว่า กรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดาตามอบให้กับความต้องการความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น มีความแตกต่างกัน โดยวัยรุ่นมีกรอบความเป็นส่วนตัวมากกว่ากรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดาตามอบให้กับบุตรวัยรุ่น

9. ความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวของบุตรวัยรุ่นกับที่บิดามอบให้มีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.18$) กับระดับความขัดแย้งที่มีต่อบิดา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งน้อยกว่า .01 ซึ่งแสดงว่า วัยรุ่นมีความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวมาก มีแนวโน้มที่จะเกิดความขัดแย้งกับบิดามาก

10. ความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวของบุตรวัยรุ่นกับที่มารตามอบให้มีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.23$) กับระดับความขัดแย้งที่มีต่อมารดา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งน้อยกว่า .01 แสดงว่าวัยรุ่นมีความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวมาก มีแนวโน้มที่จะเกิดความขัดแย้งกับมารดามาก

11. ระดับความขัดแย้งที่เกิดกับบิดามีความสัมพันธ์กับทางลบ ($r= -.31$) กับสัมพันธภาพระหว่างบิดากับบุตรวัยรุ่น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งน้อยกว่า .01 แสดงว่าวัยรุ่นมีความขัดแย้งกับบิดามาก จะมีแนวโน้มที่สัมพันธภาพระหว่างบิดากับบุตรวัยรุ่นจะมีน้อยลง

12. ระดับความขัดแย้งที่เกิดกับมารดามีความสัมพันธ์กับทางลบ ($r= -.29$) กับสัมพันธภาพระหว่างมารดากับบุตรวัยรุ่น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งน้อยกว่า .01 แสดงว่าวัยรุ่นมีความขัดแย้งกับมารดามาก จะมีแนวโน้มที่สัมพันธภาพระหว่างมารดากับบุตรวัยรุ่นจะมีน้อยลง

อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นอภิปรายดังนี้

1. วัยรุ่นต้องการความเป็นส่วนตัวไม่แตกต่างกัน หากจะแตกต่างกันที่กรอบความเป็นส่วนในแต่ละด้าน จากผลการศึกษาวิจัยกรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นตามตัวแปรเพศที่พบความแตกต่างกรอบความเป็นส่วนตัว จำนวน 5 ด้านใน 9 ด้าน ของวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิง โดย กรอบความเป็นส่วนตัวที่วัยรุ่นเพศชายมีมากกว่าเพศหญิงมีเพียงหนึ่งด้านในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อพิเศษ (แฟน) แต่วัยรุ่นเพศหญิง มีกรอบความเป็นส่วนตัวที่มากกว่าวัยรุ่นเพศชายถึง 4 ด้าน คือในเรื่องการคบเพื่อน การแสวงหาความบันเทิง การใช้เวลาว่าง และในเรื่องการวางตัวและการประพฤติตนที่เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว

จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นเพศหญิงมีกรอบความเป็นส่วนตัวรายด้านมากกว่าเพศชาย เนื่องจากเพศหญิงเป็นเพศที่อยู่ใกล้บิดามารดามากกว่าเพศชาย และเป็นเพศที่บิดามารดาให้ความสนใจและดูแลมาก ดังนั้น การอยู่ในการควบคุมดูแลจากบิดามารดา ทำให้วัยรุ่นเพศหญิงรู้สึกถึงความ

ไม่เป็นอิสระจากบิดามารดา (วิภาพร มาพบสุข. 2540) กรอบความเป็นส่วนตัวที่วัยรุ่นเพศหญิงต้องการจึงมีมากกว่าวัยรุ่นเพศชาย นอกจากนั้นกรอบความเป็นส่วนตัวที่วัยรุ่นเพศหญิงต้องการมากจะเป็นกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมยามว่าง การแสวงหาความบันเทิง และการคบเพื่อน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่สามารถให้วัยรุ่นเพศหญิง ออกจากบิดามารดาได้ชั่วขณะ โดยเฉพาะในเรื่องการคบเพื่อน (อำไพ อินฟ้าแสง. 2544)

2. ความแตกต่างระหว่างกรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี กับ วัยรุ่นอายุ 17-18 ปี จากการศึกษาวิจัยที่พบว่า กรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวรายด้านมากกว่าวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี ซึ่งได้แก่ ในเรื่องการคบเพื่อน การคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) และการดูแลสุขภาพอนามัย สามารถอธิบายได้จากงานเขียนของ ฉลอง อินทรีย์ และคณะ (ฉลอง อินทรีย์ และคณะ. 2527) ได้กล่าวว่า วัยรุ่นตอนปลายเป็นวัยที่กำลังก้าวไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ มีความพยายามทำท่าทางให้เหมือนผู้ใหญ่ อยากนำชีวิตของตนเอง ดูแลตนเอง รวมถึงการสร้างครอบครัวของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า วัยรุ่นอายุ 17-18 ปี มีกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ และกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการดูแลสุขภาพอนามัย มากกว่าวัยรุ่นอายุ 13-14 ปี ซึ่งกรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องดังกล่าวสามารถอ้างถึงการดำรงชีวิตในแบบของผู้ใหญ่คือ การสร้างครอบครัวของตนเอง การนำชีวิตและดูแลตนเอง

3. ความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดามอบให้กับบุตรวัยรุ่นที่มีเพศต่างกัน จากการศึกษาวิจัยที่พบว่า ในทั้งบิดาและมารดาให้กรอบความเป็นส่วนตัวแก่วัยรุ่นเพศชายมากกว่าวัยรุ่นเพศหญิง ในเรื่องการคบเพื่อน และการคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) สำหรับวัยรุ่นเพศหญิงบิดามารดาจะให้กรอบความเป็นส่วนตัวในเรื่องการใช้เวลา ซึ่งกรอบความเป็นส่วนตัวในแต่ละด้านที่วัยรุ่นเพศชายได้รับมีมากกว่าที่วัยรุ่นเพศหญิงได้รับจากบิดามารดา ซึ่งการที่บิดามารดาให้กรอบความเป็นส่วนตัวกับวัยรุ่นเพศชายมากกว่าวัยรุ่นเพศหญิงนั้น สามารถอธิบายได้จากการศึกษาของ สแมนทานา (Nucci & Weber. 1995; citing Smetana. 1989a) ที่พบว่า บิดามารดาจะอ้างสิทธิในการคบเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่นเพศหญิงว่าอยู่ในความดูแลของตน นอกจากนั้นงานของ ลิคเคียน (Liccione J. V. 1955: 421-426) อธิบายว่า มารดาจะมีปฏิสัมพันธ์กับลูกสาวมากกว่า และบิดามีความห่วงใยในสวัสดิภาพของลูกสาวมากกว่าลูกชายเมื่อต้องเดินทางหรือมีกิจกรรมนอกบ้าน ดังนั้น การที่บิดามารดามีความเป็นห่วงในตัวบุตรวัยรุ่นเพศหญิงมากกว่าบุตรวัยรุ่นเพศชาย กรอบความเป็นส่วนตัวที่ให้กับบุตรวัยรุ่นเพศหญิงจึงมีน้อยกว่าบุตรวัยรุ่นเพศชาย

4. ความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวของบุตรวัยรุ่นกับที่บิดามารดาตามอบให้
จากการศึกษาวิจัยที่พบว่าบิดามารดาให้กรอบความเป็นส่วนตัวน้อยกว่าที่บุตรวัยรุ่นต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้วางไว้ สามารถอธิบายได้จากหนังสือ หน้าที่พลเมือง เรื่อง สังคมไทย ภาค 1 ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2515 ที่กล่าวไว้ในหน้าที่ของครอบครัว ว่ามีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ให้มีการเคารพเชื่อฟังกันตามลำดับอาวุโส พ่อเป็นผู้อาวุโสมากที่สุด รองมาคือแม่ ดังนั้น บิดามารดา จึงมีสิทธิ์ที่จะชี้นำแนวทางการดำเนินชีวิตให้กับบุตร จากข้อความที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า จากสิทธิ์ที่บิดามารดามีนั้น ทำให้การกำหนดกรอบความเป็นส่วนตัวของบิดามารดาจึงเป็นไปในแนวทางของบิดามารดาที่คำนึงว่าตนมีสิทธิ์ในการชี้นำบุตร

5. ความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างของกรอบความเป็นส่วนตัวของบุตรวัยรุ่นกับที่บิดามารดาตามอบให้ ความขัดแย้ง และสัมพันธภาพ

จากงานวิจัยพบว่าความแตกต่างระหว่างกรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นและกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดาตามอบให้บุตรวัยรุ่น มีความสัมพันธ์ทางลบกับความขัดแย้งระหว่างบุตรวัยรุ่นกับบิดามารดา ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้วางไว้ อาจกล่าวได้ว่า หากบุตรวัยรุ่นมีความเป็นส่วนตัวที่แตกต่างจากกรอบความเป็นส่วนตัวที่บิดามารดาตามอบให้มากเพียงใด ระดับความขัดแย้งจะมีมากขึ้น และจากผลการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สโกรพสกา (นรา สมประสงค์.2520 อ้างอิงจาก Skorupska n.d.) ที่ศึกษาพบว่า ความขัดแย้งภายในบ้านระหว่างบุตรวัยรุ่นกับบิดามารดา เกิดจากความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ความเข้มงวดกวดขันในเรื่องความเป็นอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ แบลร์ (Blair, 1963: 34) ที่พบว่าวัยรุ่นจะมีความขัดแย้งกับบิดามารดาในเรื่องการใช้รถ การออกไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ ซึ่งคล้อยคลึงกับงานวิจัยชิ้นนี้ในเรื่องของกรอบความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นในด้านการคบเพื่อนต่างเพศ

นอกจากนี้ยังพบว่าความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์ทางลบต่อสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาและบุตรวัยรุ่น ซึ่งเมื่อเกิดความขัดแย้งมากขึ้นสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาจะเป็นไปในทางดุดลมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน และงานศึกษาของ นรา (นรา สมประสงค์ :2520) ที่พบว่า วัยรุ่นจะมีสัมพันธภาพกับบิดามารดาในทางลบเมื่อเกิดความขัดแย้งกับบิดามารดาในเรื่องต่าง ๆ ภายในบ้าน แต่วัยรุ่นจะไม่แสดงออกถึงการโต้เถียงอย่างชัดเจน สาเหตุที่บุตรไม่แสดงออกถึงการโต้เถียงอย่างชัดเจนนั้น สามารถอธิบายได้จากการอบรมสั่งสอนที่มีมา ทั้งจากบิดามารดาสอนบุตร และที่ครูสอนนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งเน้นสอนให้เด็กมีความเคารพต่อผู้ที่สูงวัยกว่า ต้องอ่อนน้อมถ่อมตน และการโต้เถียงผู้ที่สูงวัยกว่า ถือว่าเป็นเรื่องที่ไม่ควรกระทำอย่างยิ่ง ไม่ว่าเหตุแห่งการโต้เถียงนั้นจะเกิดจากผู้ใด (คู่มือครูจริยศึกษา: 2520)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นเพียงการศึกษาวิจัยเฉพาะในกลุ่มของครอบครัวชนชั้นกลางในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนั้น ผลการศึกษาจึงไม่สามารถอ้างอิงถึงวัยรุ่นทั่วประเทศได้ เนื่องจากจะมีปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ของชุมชนในแต่ละภาคเป็นตัวแปรที่อาจทำให้ผลการวิจัยชิ้นนี้เปลี่ยนไปเมื่อเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

สำหรับในเรื่องความเป็นส่วนตัว ในงานศึกษาวิจัยชิ้นนี้พบว่าเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาความขัดแย้งระหว่างบิดามารดาและบุตรวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนั้นบิดามารดาหรือผู้ปกครองจึงควรมีความสนใจในความต้องการความเป็นส่วนตัวของบุตร การเข้าถือสิทธิในการเป็นผู้ปกครองหรือบิดามารดา ในการเข้าไปกำหนดกรอบความเป็นส่วนตัวหรือก้าวล่วงในความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นนั้น อาจทำให้วัยรุ่นรู้สึกถึงความไม่เป็นอิสระ และมีความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงออกจากครอบครัว หรือปลีกตัวอยู่ตามลำพัง ดังนั้นการได้เข้าใจธรรมชาติของวัยรุ่นในเรื่องของกรอบความเป็นส่วนตัวที่วัยรุ่นต้องการ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าในเรื่องของการคบเพื่อน การคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ และการใช้เวลาว่าง เป็นเรื่องที่วัยรุ่นต้องการความเป็นส่วนตัวในระดับมาก แต่บิดามารดาชอบให้อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งความแตกต่างทำให้มีแนวโน้มที่จะเกิดความขัดแย้งระหว่างวัยรุ่นกับบิดามารดา และทำให้สัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่นเป็นไปในทางลบ

ดังนั้น บิดามารดาควรพิจารณาในการให้อิสระแก่บุตรวัยรุ่นในเรื่องของการคบเพื่อน การคบเพื่อนต่างเพศรวมความถึงการคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของการเป็นเพื่อนพิเศษ (แฟน) การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ และการใช้เวลาว่าง ในระดับที่เหมาะสม โดยลดบทบาทในการชี้นำ มาเป็นผู้สังเกตการณ์ ผู้ชี้แนะและให้คำปรึกษา เพื่อส่งเสริมศักยภาพของวัยรุ่นในการตัดสินใจและการใช้เหตุผล ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาต่อไป

1. ควรจะได้มีการศึกษาเปรียบเทียบในกลุ่มตัวอย่างที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เนื่องจาก กลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จะมีวิถีปฏิบัติในสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่แตกต่างกัน นอกจากนั้น เชื้อชาติ และศาสนา รวมถึงถิ่นที่อยู่ สามารถเป็นปัจจัยประกอบที่ทำให้กรอบความเป็นส่วนตัวของบุคคลต่างวัฒนธรรมมีความแตกต่างกัน

2. ควรจะได้มีการศึกษาเปรียบเทียบในช่วงวัยอื่นเพิ่มเติม เนื่องจากอาจมีความแตกต่างกันในกรอบความเป็นส่วนที่ระดับอายุและช่วงวัยที่แตกต่างกัน เช่น วัยเด็ก กับวัยผู้ใหญ่ หรือ วัยผู้ใหญ่ กับ วัยชรา ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลในเชิงพัฒนาการทางด้านนี้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. (2520, กันยายน). คู่มือครูจริยศึกษา ฉบับกรมศาสนา.

พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2515). คู่มือครู สังคมศึกษา วิชา หน้าที่พลเมือง เรื่องสังคมไทย

ภาค 1. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

กุลวรรณ วิทรวงศรีจิ. (2526). ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัว, ปริญา

นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์ และคณะ. (2533). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฉลอง อินทรีย์ และคณะ. (2527). รายงานการวิจัย เรื่อง ปัญหาและความต้องการของวัยรุ่นไทย,

กรุงเทพฯ: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ทองปลิว ชมชื่น. (2522). คำสอบประกอบการบรรยาย "โครงสร้างสังคมไทย". กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐาน

ทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นรา สมประสงค์. (2520). ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งของวัยรุ่นกับพ่อแม่และการอบรมเลี้ยงดูของ

พ่อแม่, วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร

นวรรตน์ ศรีรัฐเพชร. (2539). สัมพันธภาพของพ่อแม่-ลูก กับรูปแบบการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่าง

บุคคลของวัยรุ่น, วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นวลละอ อสุภาผล. (2527). ทฤษฎีบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บวรศักดิ์ อูวรรณโณ. (2543). บทความทางวิชาการเรื่อง "สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญในความจริงและใน

ทางปฏิบัติ", เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการศาลรัฐธรรมนูญพบประชาชนในภูมิภาค และ

การสัมมนาทางวิชาการเรื่อง "สิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญ ในความเป็นจริงและในทางปฏิบัติ"

โดยสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ วันที่ 21 กรกฎาคม 2543 จังหวัดอุบลราชธานี. ถ่ายเอกสาร

ประดับ เรืองมัลย์. (2525, มกราคม). ศึกษา 323 จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

เมธาวิ อุดมธรรมมานุภาพ และคณะ. (2544, พฤษภาคม). พฤติกรรมมนุษย์ กับการพัฒนาตน.

พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

ผดุง อารยวิญญู. (2528). เด็กที่มีปัญหาพฤติกรรม พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วราภรณ์ อินทรชัยศรี. (2518). ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับพ่อแม่และการยอมรับตนเองและ
ความเชื่อมั่นในตนเองของวัยรุ่น, ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พจนานุกรม อังกฤษ-ไทย. (2534). สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช กรุงเทพฯ

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2536). จิตวิทยาครอบครัว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

พัชรา พันธุ์พัฒนกุล. (2527). การเปรียบเทียบความสำนึกในบทบาทของตนเองและสัมพันธภาพในครอบ
ครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและ
จังหวัดพะเยา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พุทธศักราช 2540

วิภาพร มาพบสุข. (2540). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

ศรีทับทิม พานิชพันธ์. (2527). ผู้เรียบเรียง "สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว" ใน ประมวลบทความวิทยุเกี่ยว
กับการจัดบริหารสวัสดิการครอบครัวและเด็ก และบทความอื่น ๆ หน้า 114-121. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2540). จิตวิทยาพัฒนาการ ชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม 2 วัยรุ่น – วัยสูงอายุ. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุจิต บุญบงการ. (2544). ความชัดเจนในสิทธิเสรีภาพ: คำนึงกับการพัฒนาประชาธิปไตย
วารสารศาลรัฐธรรมนูญ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

สุชา และ สุรรักษ์ จันทรเอม. (2520). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา.

สุรินทร์ นามอยู่. (2545). ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อพฤติกรรมที่เหมาะสมใน
การการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านวังเดือ้นหัว
อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท, สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เสนห์ จามริก. (2543). เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการศาลรัฐธรรมนูญพบประชาชนในภูมิภาค และ
การสัมมนาทางวิชาการเรื่อง "สิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญ ในความเป็นจริงและในทางปฏิบัติ"
โดยสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ วันที่ 21 กรกฎาคม 2543 จังหวัดอุบลราชธานี. ถ่ายเอกสาร

อำไพ อินฟ้าแสง. (2542). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- Adler, Ronald B. and Neil Towne. (1987). *Looking Out Looking In*. 5th ed. New York: Holt Rinehart and Winston:
- Blair, Glenn Myers. (1964). *Psychology of Adolescence for Teacher*. New York: McMillan Co.
- Block, V.L. (1973). "Conflict of Adolescent with their Mothers" in *Journal of Abnormal and Social Psychology*. 32.
- Charles C. Helwing. (1995). "Adolescents' and Young Adults' Conceptions of Civil Liberties: Freedom of Speech and Religion" in *Child Development*. 66: 152-166.
- Cofre, C.N. and Apply, M.H. (1964). *Motivation Theory and Research*. New York: John Wiley and Sons, INC.
- Cross, Neal M. and Lindo, Dae. "Different Patterns of Thinking in East and West" in *The Search for Personal Freedom*.
- Fisher, Aubrey B. and Ellis, Donald G. (1990). *Small Group: Decision-Making: Communication and The Group Process*. 3rd ed. New York: McGraw Hill.
- Fisher, Aubrey B. (1987). *Interpersonal Communication: Pragmatics of Human Relationship*. New York: Random House.
- Fleming C.M. (1957). *Adolescence*. London: Routledge and Kegan Paul Ltd.
- Hall, Calvin S. and Gardner Lindzey. (1970). *Theory of Personality*. New York: John Wiley and Sons, INC.
- Han Sung –Joo. (1988). "In changing Values in Asia: Their Impact on Government and Development" in *Asian Values: And Asset or a Liability?* Tokyo: Japan Center International Exchange.
- Johnson, David W. (1986). *Reaching Out: Interpersonal Effectiveness and Self-Actualization*. 3rd ed. New York: Prentice-Hall.
- Klausner, William J. (1998). "Law and Society" in *Thai Culture in Transition* second edition, Bangkok: Siam Society.
- Landis, P.H. (1945). *Adolescence and Youth: The Process of Maturing*. New York: McGraw Hill.
- Liccione, John V. (1955). "The Changing Family Relationship of Adolescent Girls" in *Journal of Abnormal and Social Psychology*. 51: 421-426.

- Michael, James. (1994). *Privacy and Human Rights: An International and Comparatives Study, With Special Reference to Development in Information Technology*, United Nation.
- Nucci, Larry and Weber, Elsa K. (1995). "Social Interaction in the Home and the Development of Young Children's Conceptions of the Personal" in *Child Development*. 66: 1438-1452
- Nucci, Larry. (1981). "Concepts of Personal Issues: A Domain Distinct from Moral or Social Concepts" in *Child Development*. 52:114-121.
- Sasse, Connie R. (1978). *Person to Person*. Peoria, Ill: Chas A. Rennett Company.
- Thompson, George G. (1969). *Child Psychology*. Arrangement with Houghton Mifflin Company. Massachusetts. U.S.A.
- Wilson, Gerald L. and Hanna, Michael S. (1990). *Group in Context*, 2nd ed. New York: McGraw-Hill.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเรื่องความเป็นส่วนตัวและสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตร

อธิบาย แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน ประกอบด้วย

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ
2. แบบสอบถามความเรื่องความเป็นส่วนตัวและระดับความขัดแย้ง
3. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตร

เที 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ

ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย X ลงในช่องที่ตรงกับข้อมูลในปัจจุบัน เพียงข้อละ 1 คำตอบ

1. เพศ ชาย
☐ หญิง
2. อายุ 13 - 14 ปี
☐ 17 - 18 ปี
3. ระดับชั้นเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 2
☐ มัธยมศึกษาปีที่ 5
4. ปัจจุบันนักเรียนอาศัยอยู่ร่วมกับ ทั้ง บิดาและมารดา หรือไม่
☐ ใช่ (อาศัยอยู่ร่วมกันกับบิดาและมารดา)
☐ ไม่ใช่ (อาศัยอยู่กับเฉพาะบิดา หรือ มารดา หรือ อยู่ตามลำพัง หรือ อาศัยอยู่กับบุคคลอื่น)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความเป็นส่วนตัวและระดับความขัดแย้ง

105

ให้นักเรียนเติมตัวเลข 1 - 5 ตามระดับความต้องการ และระดับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในแต่ละข้อความ

โดย 1 = น้อยมาก 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = ค่อนข้างมาก 5 = มาก

ตัวอย่างการตอบ ข้อความ การแต่งกายไปโรงเรียน

นักเรียนต้องการความเป็นส่วนตัว มาก (= 5) แต่บิดาให้ความเป็นส่วนตัว น้อย (=2) และมารดาให้ น้อยมาก (=1)

และ นักเรียนมีความขัดแย้งในเรื่องการแต่งกายไปโรงเรียนกับ บิดา ค่อนข้างมาก (=4) และขัดแย้งกับมารดา มาก (=5)

จะให้คะแนนในแต่ละข้อดังนี้

ข้อความ	นักเรียน ต้องการ ความเป็น ส่วนตัว	บิดาให้ ความเป็น ส่วนตัว	มารดาให้ ความเป็น ส่วนตัว	ระดับ ความขัด แย้งที่มี กับบิดา	ระดับ ความขัด แย้งที่มี กับมารดา
0 การแต่งกายไปโรงเรียน	5	2	1	4	5

ข้อความ	นักเรียน ต้องการ ความเป็น ส่วนตัว	บิดาให้ ความเป็น ส่วนตัว	มารดาให้ ความเป็น ส่วนตัว	ระดับ ความขัด แย้งที่มี กับบิดา	ระดับ ความขัด แย้งที่มี กับมารดา
1 การแต่งกายไปโรงเรียน					
2 การเลือกซื้อเสื้อผ้า					
3 การเลือกใส่เสื้อผ้าอยู่บ้านในวันหยุด					
4 การเลือกใส่เสื้อผ้าออกไปเที่ยวกับเพื่อนๆ ในวันหยุด					
5 การติดต่อเพื่อนทางจดหมาย และ หรือทาง E-mail					
6 การติดต่อเพื่อนทางโทรศัพท์					
7 การเลือกคบเพื่อน					
8 การคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของเพื่อนพิเศษ (แฟน)					
9 การมีโทรศัพท์ส่วนตัว ไม่ว่าจะในห้องนอน หรือโทรศัพท์มือถือ					
10 การออกไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ					

ข้อความ		นักเรียน ต้องการ ความเป็น ส่วนตัว	บิดาให้ ความเป็น ส่วนตัว	มารดาให้ ความเป็น ส่วนตัว	ระดับ ความขัด แย้งที่มี กับบิดา	ระดับ ความขัด แย้งที่มี กับมารดา
11	การเลือกกิจกรรมพิเศษนอกเวลาเรียน เช่น กีฬา หรือเรียนเสริม					
12	การเลือกสายการเรียน เช่น สายวิทย์ สายศิลป์คำนวณ					
13	การเลือกประกอบอาชีพในอนาคต					
14	การเล่นคอมพิวเตอร์ หรือ Internet ในเวลารว่าง					
15	การเลือกดูหนัง (โทรทัศน์) ที่ต้องการ					
16	การทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่ท่านต้องการในเวลารว่าง					
17	การออกไปเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ ที่ไม่ผิดกฎหมาย					
18	ประเภทของหนังสือที่ท่านต้องการอ่าน เช่น การ์ตูน นิยาย ฯลฯ					
19	การสูบบุหรี่					
20	การดื่มเหล้า					
21	การขับรถ หรือ ซีมอเตอร์ไซด์					
22	การเลือกรับประทานอาหาร					
23	การดูแลสุขภาพของตนเอง					
24	ความต้องการที่จะมีห้องส่วนตัว					
25	ความต้องการที่จะไม่ให้บุคคลอื่นที่ท่านไม่อนุญาตเข้าห้องส่วนตัว					
26	ความต้องการที่จะทำอะไรก็ได้ตามใจในห้องส่วนตัว					
27	การเลือกฟังเพลง					
28	การออกไปชมคอนเสิร์ต นักร้องที่ท่านชอบ					
29	การออกไปชมภาพยนตร์ ที่โรงภาพยนตร์					
30	นักเรียนคิดว่านักเรียนมีความเป็นส่วนตัวภายในบ้านอยู่ในระดับใด					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตร

คำแนะนำ ในการตอบแบบสอบถาม ขอให้นักเรียนเปรียบเทียบข้อความแต่ละข้อกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา ว่าข้อความดังกล่าวเป็นความจริงมากน้อยในระดับใด และกาเครื่องหมาย X เพียงข้อละ 1 คำตอบ

ข้อความ		จริง น้อย	จริง ค่อนข้าง น้อย	ปาน กลาง	จริง ค่อนข้าง มาก	จริง มาก
1	นักเรียนและพ่อแม่พูดคุยกันอย่างเป็นกันเอง					
2	นักเรียนและพ่อแม่เข้าใจในความรู้สึกของกันและกันดี					
3	เมื่อมีปัญหาใด ๆ นักเรียนและพ่อแม่จะไม่ปิดบังกัน					
4	นักเรียนและพ่อแม่มีความสนิทสนมกันมาก					
5	นักเรียนและพ่อแม่สามารถพูดคุยหรือปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันได้					
6	นักเรียนและพ่อแม่แสดงความเจียมใจ เย็นชาต่อกัน					
7	แม้ว่านักเรียนจะอยู่กับพ่อแม่ แต่นักเรียนและพ่อแม่ก็รู้สึกไม่คุ้นเคยกัน					
8	ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใด นักเรียนและพ่อแม่ไม่เคยปรึกษากัน					
9	นักเรียนและพ่อแม่มีความห่างเหินกันมาก					
10	นักเรียนและพ่อแม่รู้สึกอึดอัดเมื่อต้องอยู่เผชิญหน้ากัน					
11	นักเรียนและพ่อแม่เชื่อมั่นในความสามารถของกันและกัน					
12	นักเรียนและพ่อแม่ไม่หวาดระแวงกันเอง					
13	นักเรียนและพ่อแม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน					
14	นักเรียนและพ่อแม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ภายในบ้าน					
15	นักเรียนและพ่อแม่อยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจกัน					
16	เพื่อนบ้านหรือบุคคลอื่นมีอิทธิพลทำให้นักเรียนและพ่อแม่ไม่ไว้วางใจกันสูง					
17	นักเรียนและพ่อแม่ไม่เคยไว้วางใจกัน					
18	นักเรียนคิดว่าพ่อแม่ไม่เชื่อถือนักเรียน					
19	นักเรียนและพ่อแม่จะให้ความช่วยเหลือกันเท่าที่จะสามารถทำได้					
20	เมื่อนักเรียนหรือพ่อแม่กลับบ้านผิดเวลา อีกฝ่ายหนึ่งจะคอยไต่ถามด้วยความห่วงใย					
21	นักเรียนและพ่อแม่จะคอยไต่ถามทุกข์สุขกันอยู่เสมอ					

ข้อความ		จริง น้อย	จริง ค่อนข้าง น้อย	ปาน กลาง	จริง ค่อนข้าง มาก	จริง มาก
22	นักเรียนและพ่อแม่คอยดูและเอาใจใส่กันอย่างใกล้ชิดถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่สบาย					
23	นักเรียนและพ่อแม่ให้กำลังใจกันและกันอยู่เสมอ					
24	นักเรียนและพ่อแม่ไม่เคยแสดงความห่วงใยกันเลย					
25	เมื่อนักเรียนหรือพ่อแม่เกิดปัญหาขึ้น อีกฝ่ายหนึ่งจะไม่สนใจช่วยเหลือ					
26	นักเรียนและพ่อแม่ต่างฝ่ายต่างอยู่ ไม่ค่อยได้คิดถึงกัน					
27	นักเรียนและพ่อแม่ไม่รู้สึกรักและผูกพันกัน					
28	ในยามที่มีปัญหา นักเรียนและพ่อแม่ไม่เคยแสดงความเห็นอกเห็นใจกันเลย					
29	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นนักเรียนและพ่อแม่จะตงกันได้อย่างน่าพอใจ					
30	นักเรียนและพ่อแม่ต่างยอมรับในความคิดของอีกฝ่ายหนึ่ง					
31	นักเรียนและพ่อแม่ต่างยอมรับในการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่ง					
32	นักเรียนและพ่อแม่ร่วมกันใช้เหตุผลแก้ปัญหาความขัดแย้งที่มีต่อกัน					
33	นักเรียนและพ่อแม่มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน					
34	นักเรียนและพ่อแม่มีเรื่องขัดแย้งกันอยู่ตลอดเวลา					
35	นักเรียนและพ่อแม่ไม่เคยยอมอ่อนข้อให้กันเลย					
36	เมื่อนักเรียนและพ่อแม่มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน จะเกิดการถกเถียงกันอย่างไม่ฟังเหตุผล					
37	ระหว่างนักเรียนกับพ่อแม่ ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำผิดพลาด อีกฝ่ายจะต้องทำการต่อว่าหรือลงโทษอย่างรุนแรง					
38	นักเรียนและพ่อแม่มักจะปฏิบัติในสิ่งที่อีกฝ่ายหนึ่งไม่ชอบ					

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาววุฒิณี กมลภัทรากร
วันเดือนปีเกิด	3 ตุลาคม 2519
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	317 ถนน ยุคล 2 แขวงเทพศิรินทร์ เขตป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ 10100
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	เลขานุการตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ศาลรัฐธรรมนูญ อาคารบ้านเจ้าพระยารัตนธิเบศร์ เลขที่ 326 ถนน จักรเพชร แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษานอกโรงเรียน (กศ.น.) โรงเรียนมัธยมวันเบจมบพิตร
พ.ศ. 2540	นิติศาสตรบัณฑิต (นศ.บ.) สาขาการโฆษณา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) จิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร)